

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mariša Bizjak

Razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija

Magistrsko delo

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mariša Bizjak

Mentorica: doc. dr. Vesna Laban

Razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija

Magistrsko delo

Ljubljana, 2014

Hvala tebi, dragi Bralec.

Razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija

Magistrsko delo obravnava zgodovino, teme in regijsko razpršenost lokalnih novic na slovenski javni televiziji. V prvem delu opredeli razliko med lokalnimi mediji in lokalnimi novicami v nacionalnih medijih, pojasni delo televizijskih dopisnikov ter oriše kratek zgodovinski pregled nastanka dopisništev in oddaj dopisnikov na Televiziji Slovenija. Televizija je namreč osrednja institucija množičnega komuniciranja, javna televizija pa je po zakonu zavezana tudi k obveščanju o pomembnih lokalnih stvareh iz vseh slovenskih regij. Analiza prispevkov dopisnikov v obdobju 1995–2013 je pokazala, da v nasprotju s svojimi načeli javna televizija dogodkov in tem po Sloveniji ne pokriva enakomerno razpršeno in da so zato gledalci iz nekaterih regij prikrajšani za zanje pomembne informacije. Izkazalo se je, da je največji razlog za to odnos urednikov do posameznih tem, regij in predvsem novinarjev, ki to regijo pokrivajo. Kljub vsemu je spletna anketa pokazala, da ima med vsemi mediji Televizija Slovenija pomembno vlogo in da je po mnenju anketirancev pri posredovanju lokalnih novic daleč pred komercialnimi in tudi lokalnimi televizijami, ki se soočajo s kadrovske in finančne težavami. Večini vprašanih se zdi oddaja Slovenska kronika kakovostna, a si želijo več nekaterih tem (naravne in kulturne znamenitosti, »male« težave prebivalcev, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih, napovedi dogodkov, šport, turizem in kultura) in manj črne kronike. Pričujoče delo skuša osvetliti pogled na delo dopisnikov, dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje oddaje, in mnenje gledalcev, ki za razliko od nekoč lahko izbirajo med številnimi informativnimi oddajami.

Ključne besede: javna televizija, lokalne novice, dopisništvo, Slovenska kronika.

Role and development of local news on TV Slovenia

This thesis deals with history, themes and regional dispersal of local news on Slovenian public service television. The first part defines the difference between local media and local news in national media, explains the work of TV correspondents and describes a short historical view of how correspondences and correspondent shows were established on TV Slovenia. Television is a central institution of mass communication, public television is by law obliged to notify the public on important local events from all Slovenian regions. Analysis of contributions by correspondents (1995–2013) showed that in contrast to its principals, public service television does not equally cover events and local happenings from all regions and thus some viewers are deprived of news they consider important. It was shown that the biggest reason for this was the attitude of editors towards specific themes, regions and especially reporters, who cover that particular region. Despite this, a survey has shown that among all media, it was Television Slovenia, which holds an important role. According to people surveyed, when it comes to channeling local news, TV Slovenia was far ahead from commercial as well as local televisions, which often face staff and financial problems. Most interviewees find the show Slovenska kronika (Slovene chronicle) to be of high quality, but wish for certain themes to feature more often (natural and cultural sights, 'small' problems of inhabitants, wrongdoings by people in high places, events announcements, sport, tourism and culture) and less crime sections. This thesis attempts to shed some light on the work of correspondents, factors that influence how a show is made and opinions of viewers, who, unlike before, can choose from a number of news broadcasts.

Key words: public service television, local news, correspondence, Slovene chronicle.

KAZALO

1 UVOD	7
2 POSEBNOSTI TELEVIZIJE.....	10
2.1 Dnevnoinformativne oddaje.....	10
2.2 Televizijski dejavniki objavnosti.....	11
2.3 Javna televizija	12
3 LOKALNI MEDIJI VS. LOKALNE NOVICE V NACIONALNIH MEDIJIH. 13	
3.1 Upadanje števila lokalnih medijev	13
3.2 Finančne težave in kakovost lokalnih medijev.....	13
3.3 (Ne)odvisnost lokalnih medijev	14
3.4 Vpetost lokalnih medijev v okolje	14
3.5 Doseg lokalnih medijev.....	15
4 LOKALNO DOPISNIŠTVO	16
4.1 Posebnosti televizijskega dopisništva	16
5 DOPISNIŠTVO NA TELEVIZIJI SLOVENIJA	19
5.1 Dopisništva po Sloveniji	20
5.2 Regionalni program TV Koper Capodistria.....	24
5.3 Regionalni program TV Maribor	24
6 ODDAJE Z LOKALNIMI NOVICAMI	25
6.1 TV Obzornik (1958–1968).....	26
6.2 Po Sloveniji (25. 4. 1968–29. 12. 1969)	27
6.3 Obzornik (1970–1981).....	27
6.4 Naš kraj (6. 1. 1979–25. 12. 1983).....	27
6.5 Regijski obzorniki (1982–1986)	27
6.6 Slovenska kronika (4. 11. 1991–30. 4. 1993)	28
6.7 Po Sloveniji (5. 9. 1995–28. 12. 2000)	29
6.8 Obzornik (10. 2. 1997–26. 3. 2000).....	31
6.9 Vaš kraj (27. 3. 2000–14. 4. 2003).....	31
6.10 »Ura resnice« (14. 4. 2003–7. 1. 2005).....	32
6.11 Slovenska kronika (od 10. 1. 2005).....	33
6.12 Lokalne novice na MMC portalu	35
7 POMEN LOKALNIH NOVIC ZA GLEDALCE	36
7.1 Lokalna skupnost	36

7.2 Pomen oddaj z lokalnimi novicami za lokalno skupnost	36
7.2.1 Gledanost oddaj z lokalnimi novicami v primerjavi z Dnevnikom.....	38
8 METODOLOGIJA.....	44
8.1 Vzorec analize	44
8.2 Analiza tem	44
8.3 Spletno anketiranje.....	47
8.4 Polstrukturirani poglobljeni intervju	48
9 UGOTOVITVE ANALIZE	49
9.1 Zemljepisna struktura prispevkov	49
9.3 Tematska struktura prispevkov	52
9.3 Spletna anketa	62
9.3.1 Vzorec	62
9.3.2 Rezultati spletne ankete.....	63
10 RAZPRAVA.....	69
11 SKLEP	83
12 LITERATURA	86
PRILOGE.....	95
PRILOGA A: Povprečna gledanost oddaje <i>Obzornik</i> med letoma 1999 in 2000.....	95
PRILOGA B: Povprečna gledanost oddaje <i>Po Sloveniji</i> med letoma 1999 in 2000.....	96
PRILOGA C: Povprečna gledanost oddaje <i>Vaš kraj</i> med letoma 2000 in 2003.....	97
PRILOGA Č: Povprečna gledanost oddaje <i>Slovenska kronika</i> med letoma 2005 in 2012.	99
PRILOGA D: Povprečna gledanost oddaje <i>Dnevnik</i> med letoma 1999 in 2012.....	103
PRILOGA E: Polstrukturirani intervju z nekdanjim urednikom dopisništev.	110
PRILOGA F: Polstrukturirani intervju z urednico dopisništev.	124
PRILOGA G: Anketa o lokalnih novicah na Televiziji Slovenija	130

1 UVOD

»Lokalne novice so ogledalo politiki in ukrepom,« pravi Rado Božičnik (2013), ki je imel več kot dve desetletji pod svojim okriljem domače dopisnike na Televiziji Slovenija. Čeprav se medijske vsebine – še posebej s pojavom novih tehnologij – globalizirajo, so za ljudi večinoma bolj kot tuji pomembni in zanimivi domači dogodki (Cohen in drugi 1995, 108). Nekatere starejše tuje študije (Noelle-Neumann in Schultz 1971) kažejo, da (je) lokalnim novicam sledi(lo) od 80 do 90 odstotkov ljudi, podobno tudi novejša britanska študija potrjuje, da v Veliki Britaniji lokalne ali regionalne časopise redno bere približno 85 odstotkov ljudi (Wahl-Jorgensen 2005, 81). Čeprav statistik tujih medijskih trgov ne moremo posplošiti na slovenskega, Dorničeva (2009) meni, da so ljudje zasičeni s pomembnimi splošnimi novicami, lokalne novice pa bodo – tako Božičnik (2013) – ljudi vedno zanimale: »/Ljudi pač zanima, kako je pred njihovim pragom, v njihovi ulici, kako živijo, kako delajo, s kakšnimi težavami se ubadajo. To so problemi, ki se tičejo ne samo tistega lokalnega območja, ampak zanima tudi ostale /.../ Poleg tega pa zanima tudi tiste, ki niso neposredno vpeti v ta okolja, da vidijo, kako ljudje živijo na podeželju, kakšni so odzivi na terenu na državne odločitve« (prav tam).

Pri poročanju o »zgodbah, ki vključujejo različne poglede, izkušnje, upe in strahove tako imenovanih 'navadnih ljudi', ki krepijo kulturno, družbeno, ekonomsko in politično identiteto in pripadnost« (Harrison 2006, 177–178), pa je treba razlikovati med lokalnimi mediji in lokalnimi novicami v nacionalnih medijih. Čeprav lokalni množični mediji delujejo kot integratorji skupnosti, kar je osnovno gibalno demokracije (Friedland 2001, 360), velikokrat »delujejo v 'sivem območju' med govoricami in nacionalnim medijem in se jih pogosto ne jemlje tako resno« (Drackle 2010, 200), prva najočitnejša razlika pa je že večja dosegljivost nacionalnega medija (Jeretina 2013). Prav zato so za naslovnike pomembne lokalne novice v nacionalnih medijih, med katerimi ima televizija zaradi vizualnih podob poseben prostor (glej Tompkins 2002; Gormly 2004; Hilliard 2008; Laban 2007b), poleg tega pa po podatkih inštituta Open Society Institute (v Medved 2012, 83) gledanost televizije v Evropi narašča – leta 2003 je Evropejec povprečno gledal televizijo več kot tri ure dnevno.

Če je ta sprva gledalcem prek podob ponujala neke vrste beg iz socialističnega vsakdana v boljše življenje ter imela hkrati velik pomen tudi za oblikovanje nacionalnih kultur in utrditev nacionalne zavesti (Pušnik 2008, 121–122), pa naj bi danes zavetje za izgubljeno identiteto občinstvo iskalo prav pri regionalnih in lokalnih vsebinah (RTV Slovenija 2004, 27). Pri tem ima v Sloveniji pomembno vlogo tudi Televizija Slovenija. Ta je namreč po Zakonu o Radioteleviziji Slovenija (2005, 1. čl.) »javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, ki opravlja javno službo /.../ z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanek in državljanov« in je s Programskimi standardi RTV Slovenija (2006) zavezana, da »v interesu javnosti RTV Slovenija deluje tako, da /.../ pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja« (poudarila M. B.).

Zaradi sprememb medijske krajine v zadnjem desetletju moramo na medije gledati z zgodovinske perspektive (Zajc 2008, 80). Kot uraden začetek Televizije Ljubljana oz. Televizije Slovenija štejemo 11. oktober 1958, ko so začeli oddajati program iz lastnega studia v Ljubljani (Zajc 2008, 89). Ob koncu petdesetih in v šestdesetih letih je skupno oddajo *TV Dnevnik* vsak dan ob 20. uri, razen ob torkih, ko so imeli »prost dan JRT«, pripravljala studio Beograd (Prpič 2008, 98). Pred tem je Studio Ljubljana pripravljala informativno oddajo *TV Obzornik*, ki je – tako Božičnik (2013) – slonela na lokalnih informacijah: »To ni bila neka visoka državna politika, pač pa tržnica, cene, kako ljudje živijo ... bolj tak sproščen reportažni pristop. Ker je bil takrat *Dnevnik* še vsejugoslovanski, so naši ustvarjalci, ki so se borili, da bi čim prej dobili slovensko oddajo, najlažje prodrli s takimi konkretnimi problemi iz Slovenije.« Slovenska različica *Dnevnika* je šla prvič v eter 15. aprila leta 1968, ko sta se iz studia Televizije Ljubljana oglasila napovedovalca Marija Velkavrh in Vili Vodopivec (K. in Erjavec 2011), lokalne novice iz Slovenije pa so prostor dobile v svojih oddajah.

Te namreč redkeje dobijo prostor v osrednji dnevnoinformativni oddaji. Marko Prpič (2006, 99) je ugotovil, da kljub široki mreži dopisništev dopisniki za *Dnevnik* prispevajo manj kot četrtino (23,3 odstotka) vseh novinarskih prispevkov. Prav zato je za posredovanje lokalnih novic ključna posebna oddaja, ki jo ustvarjajo dopisniki. Od leta 1958 so se zvrstile številne tedenske in dnevnoinformativne oddaje dopisnikov: od

TV Obzornika, oddaje *Po Sloveniji* in *regijskih obzornikov* do *Vašega kraja* in *Slovenske kronike*, ki je na sporedu še danes.

V vseh letih pa te oddaje niso bile deležne obsežnejše analize. Ker je televizija najbolj razširjen in najvplivnejši medij množičnega komuniciranja (Letica v Laban 2007b, 15) in ker oddajo *Slovenska kronika* vsak dan spremlja povprečno okoli 160.000 gledalcev (Programski kontroling RTV Slovenija 2013), s čimer pomembno vpliva na javno podobo posameznih pokrajin, si zastavljam ključno raziskovalno vprašanje: »*Kakšna sta razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija?*«. Namen magistrskega dela je na primeru oddaj, ki so jih od leta 1995 pripravljali dopisniki Televizije Slovenija, ugotoviti, kako pomembna je med gledalci Televizija Slovenija pri posredovanju lokalnih novic v primerjavi z drugimi mediji, kako se je tematska struktura lokalnih novic na javni televiziji skozi čas spreminjala in katerih tem si gledalci želijo. Zastavljam si tri raziskovalna vprašanja:

RV 1: Kateri je glavni kanal občinstva za pridobivanje informacij o lokalnih dogodkih in temah?

RV 2: Katere teme in regije so med letoma 1995 in 2013 pokrivalo oddaje z lokalnimi vsebinami na Televiziji Slovenija?

RV 3: Katere so glavne teme, ki jih gledalci Televizije Slovenija iščejo v oddajah z lokalnimi novicami?

Na raziskovalna vprašanja bom delno skušala ugotoviti s spletno anketo, delno pa s kvantitativno analizo prispevkov oddaj *Po Sloveniji*, *Obzornik*, *Vaš kraj*, *Dnevnik* (t. i. »*Ura resnice*«) in *Slovenska kronika*. Ker oddaje poleg pravil organizacije in rutine ter značilnosti medija vedno odsevajo tudi osebne lastnosti številnih ustvarjalcev (Grossberg in drugi 1998, 60–66), bom vzroke za ugotovljene spremembe in dejavnike, ki vplivajo na izbor novic, skušala poiskati s polstrukturiranimi intervjujema z Radom Božičnikom, dolgoletnim urednikom televizijskih dopisništev, ki se je upokojil leta 2011, in zdajšnjo urednico dopisništev po Sloveniji Brigito Jeretina. Analiza prispevkov skupaj z anketo, intervjujema in podatki Programskega kontrolinga RTV Slovenija nam bo osvetlila razvoj in vlogo lokalnih novic na Televiziji Slovenija, del zapisanega pa je tudi moja osebna izkušnja, saj od jeseni 2010 kot honorarna sodelavka za Televizijo Slovenija in Televizijo Koper poročam z Goriškega in iz Zgornjega Posočja.

2 POSEBNOSTI TELEVIZIJE

Najpomembnejša posebnost televizije so zagotovo vizualne podobe, ki »sporočajo neposrednost, intimnost, razumevanje in čustva« (Tompkins 2002, 83). Če znata novinar in snemalec ujeti prave posnetke in zvoke, je to lahko prednost, v nasprotnem primeru pa tudi slabost (Gormly 2004, 11). Hilliard (2008, 8) zato pravi, da televizija lahko združi vse najboljše značilnosti ostalih medijev. Z združitvijo govora, slike in zvoka je tako televizija edinstven medij, ki zahteva specifičen način sporočanja in uporabe jezikovnih sredstev (Laban 2007b, 21) ter razumevanje, kako delujejo studio, kamera s svojimi premiki, lečami in posnetki, montaža ter posebni video efekti in zvok (Hilliard 2008, 22).

Začetki televizije segajo v čas razvoja radia, gibljive slike, fotografije, katodne cevi in elektronske kamere, njeno poskusno predvajanje pa se je začelo sredi dvajsetih let 20. stoletja v Združenih državah Amerike (Laban 2007a, 23). Na Slovenskem je doživela hiter vzpon v šestdesetih in sedemdesetih letih, v osemdesetih pa je televizijo že imela večina gospodinjstev (Pušnik 2008, 116). Kot še poudarja Pušnikova (prav tam), je ta »nečloveški akter tesno prepleten s svojimi potrošniki in ima številne vplive na njihova življenja«. Kurpius (2003) še pravi, da je televizija osrednja institucija množičnega komuniciranja, saj preko nje državljani zahodnih demokracij dobivajo največ informacij o javnem življenju.

2.1 Dnevnoinformativne oddaje

V 40. in 50. letih 20. stoletja je večina televizijskih postaj v ZDA in Evropi predvajala kratke novice, ki so bile predvsem povzetki dogajanja zadnjih dni. Vzpon informativnih oddaj se je začel v 60. letih z vietnamsko vojno, razvoj televizijske tehnike v 80. letih pa je vplival na globalizacijo novic (Perovič in Šipek 1998, 85–87).

V večini evropskih držav so dnevnoinformativne oddaje najbolj gledane oddaje z najvišjimi stroški in tudi najdražjim oglaševalskim prostorom, zato jih Fiske (2003, 281–282) primerja z blagom, ki mora biti popularno in ustvarjati občinstvo. Prav zato so bile televizijske dnevnoinformativne oddaje v sorazmerno kratkem obdobju

podvržene številnim grafičnim in vsebinskim spremembam, hkrati pa je več pozornosti posvečene tudi izgledu studia in voditeljev (Bignell v Laban 2007b, 17).

Po navadi so dnevnoinformativne oddaje dolge od 20 do 60 minut (Perovič in Šipek 1998, 84) in so eden od glavnih virov informacij državljanov v procesu demokratičnega odločanja (Kerbel 2001, xi; Lewis 2002, 114). Predstavljajo mozaik novinarskih žanrov od vesti do poročanja v živo, od anket do pogovorov (Perovič in Šipek 1998, 89), pri čemer se od javnih radiotelevizij pričakuje, da služijo javnemu interesu, ki mora presegati tržne sile (McQuail 2003, 15), kar pa se je spremenilo s prihodom komercialnih televizij (glej Laban 2007a; Brants 2003).

2.2 Televizijski dejavniki objavnosti

Na izbiro novic vpliva mnogo dejavnikov, ki se pri televiziji nekoliko razlikujejo od drugih medijev. Osnovni dejavniki objavnosti¹ sicer ostajajo enaki, a na odločitev o tem, kaj bo postalo novica, vplivata tudi poročanje s terena in privlačnost oz. nazornost slike (Laban 2007b, 33–34). Urednik bo tako lahko zaradi slabe slike zgodbo uvrstil kasneje v oddaji ali jo celo izpustil (Gormly 2004, 11). Prav vizualne prvine so namreč pomemben del procesa izbire novic – dogodek brez primerne slike največkrat ne bo objavljen, druge novice pa bodo objavljene, ker so vizualno privlačne, čeprav morda nimajo drugih objavnih vrednosti (Laban 2007a, 25). Temu pritrjuje tudi urednica slovenskih dopisništev na Televiziji Slovenija: »/T/elevizija je le slika, zato je velik poudarek treba dati sliki, pisati tekst na sliko. /.../ Če jo tako predstaviš, tudi ljudje drugače prisluhnejo, kot če je stvar že od samega začetka zelo dolgočasna. Potem zvodeni in tudi ljudem ne ostane v spominu« (Jeretina 2013).

Prav od uredniških in novinarskih odločitev je odvisno, kateri dogodki bodo postali novice in kateri ne, poleg tega pa so pomembna tudi notranja pravila in narava medija (Perovič in Šipek 1998, 54), kot je denimo javna televizija. »/G/lede na naše poslanstvo

¹ Najbolj znana je razvrstitev Johna Galtunga in Marie Holmboe Ruge (1965, 66–70), ki sta na podlagi analize zunanjepolitičnih novinarskih besedil v norveškem tisku oblikovala dvanajst dejavnikov objavnosti: pogostost, razsežnost, jasnost oz. enostavnost, domačnost, predvidljivost, nepričakovanost, kontinuiteta, kompozicija, nanašanje na elitne narode, nanašanje na elitne osebnosti, personifikacija in negativnost.

delamo vse stvari. Tudi za skupine, ki so deprivilegirane. Včasih kakšne stvari niso »seksi«, pa jih gremo pokriti ravno zaradi tega, ker čutiš dolžnost, da tudi take skupine morajo imeti prostor v javnem mediju. Je pa vse stvar pristopa in novinarja, kako se zadeve loti« (Jeretina 2013).

2.3 Javna televizija

Javni radiotelevizijski servisi naj bi izpolnjevali demokratične, družbene in kulturne potrebe določene družbe in zagotavljali pluralizem, vključno s kulturno in jezikovno raznolikostjo (Evropska komisija 2013). Za to lahko dobivajo denar z naročninami oz. prispevki ali prek neposredne podpore države. V Evropski uniji se države tudi same odločijo, ali bodo mandat javnega radiotelevizijskega servisa podelile na nacionalnem, regionalnem ali lokalnem nivoju (prav tam).

Javni mediji morajo namreč biti dostopni vsem državljanom ter zastopati okuse in interese vseh, tudi zgolj potencialnih uporabnikov, javnost morajo izobraževati, posebno skrb izkazovati manjšinam in ohranjati kakovost vsebin ne glede na gledanost (Bašič Hrvatini 2002, 11–14). Labanova (2007a, 16) sicer kljub temu ugotavlja, da se je tudi Televizija Slovenija po prihodu komercialnih televizij leta 1995² spustila v tekmovanje za delež gledanosti ter spremenila svoje programe in vsebine.

² Do leta 1991, ko je Kanal A, prva zasebna televizijska postaja v Sloveniji, začel oddajati svojo 15-minutno dnevnoinformativno oddajo, je bila Televizija Slovenija edina televizijska postaja v Sloveniji, ki je pripravljala dnevnoinformativne oddaje. Leta 1993 so zaradi pomanjkanja denarja oddajo na Kanalu A ukinili, čez dve leti – 15. decembra 1995 – pa je s predvajanjem oddaje 24 ur začel POP TV (produksijska hiša Pro plus), s čimer se je začelo obdobje konkurence na področju slovenskih dnevnoinformativnih programov (Perovič in Šipek 1998, 89).

3 LOKALNI MEDIJI VS. LOKALNE NOVICE V NACIONALNIH MEDIJIH

Svetovna populacija svoje vsakdanje izkušnje večinoma doživlja v lokalnih skupnostih oziroma v mestih (Low 2004, 129), zato regionalni tisk služi za reprezentacijo manjših geografskih enot na nacionalni ravni in za vstopno točko v javno razpravo med centralistično državo, regijsko upravo in člani javnosti, ki živijo v regiji (Adam in Sekloča 2009, 70). Kljub temu »lokalno okolje zahteva še bolj lokalno informacijo, še ožji prostor« (Božičnik 2013), hkrati pa »je nacionalni medij pomembnejši tudi zato, ker lahko prav kakšne lokalne posebnosti izpostavimo in poudarimo« (Jeretina 2013). Poleg tega obstajajo še nekatere pomembne razlike med lokalnimi mediji in lokalnimi novicami v nacionalnih medijih.

3.1 Upadanje števila lokalnih medijev

V prvem desetletju 21. stoletja beležimo opazno, čeprav delno ciklično, upadanje dohodka in naklade med lokalnimi in regionalnimi mediji v zahodnem svetu. (Jones in Salter 2012, 92). Ker magistrska naloga obravnava televizijske oddaje, v tem delu predstavljam le spremembo števila lokalnih in regionalnih televizijskih programov. Leta 2004 je bilo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (2013) v Sloveniji 19 lokalnih televizijskih programov in sedem regionalnih, leta 2011 pa je številka padla na 14 lokalnih in pet regionalnih televizijskih programov (največ jih je bilo sicer leta 2005 – 23 lokalnih in sedem regionalnih, skupaj torej 30). Upadanje števila lokalnih in regionalnih televizijskih programov je pogosto posledica finančnih težav.

3.2 Finančne težave in kakovost lokalnih medijev

Strokovnjaki (npr. Ryu 1982; Smith 1988) opozarjajo na slab sloves lokalnih televizij, Cox in Morgan (v Keeble 1998, 188) pa lokalnim časopisom očitata, da zagotavljajo premalo interpretacij in analiz, da teme niso umeščene v širši kontekst, ampak se o njih poroča le v povezavi s sestanki lokalne skupnosti. Na kakovost, rednost, uspešnost, raznolikost programa in navsezadnje zaposlovanje v lokalnih medijih, od česar je odvisno ohranjanje posebne identitete programa, naj bi vplivalo prav pomanjkanje denarja (Casey in drugi 2008, 51), s čimer ima zaradi prispevka javna televizija manj

težav kot drugi mediji v Sloveniji: »/T/ežimo k temu, da je novinar neodvisen. Pri nas dobi plačo in vse bonitete, kar zagotavlja neko neodvisnost, da lahko dobro spremlja tudi te lokalne vsebine, ne glede na to, da v tistem okolju tudi živi,« pojasnjuje Jeretina (2013).

3.3 (Ne)odvisnost lokalnih medijev

S težavami se ne spopadajo le lokalni mediji v Sloveniji, temveč tudi v tujini, kjer lokalni mediji postajajo »politični instrument, ki je namenjen občanom za uresničitev njihovih lastnih interesov« (Rao 2010, 100) in pogosto »delujejo v 'sivem območju' med govoricami in nacionalnim medijem, zato se jih ne jemlje tako resno« (Drackle 2010, 200). V Sloveniji so lokalni mediji pogosto delno financirani s strani občin, zato ugotovitve Šubica³ (2008, 55), da v primeru Gorenjskega glasa »župani občasno poskušajo vplivati na vsebino /.../ ali pri novinarju dosežejo občutek nelagodja, ki vsaj začasno vpliva na njegovo delo in česar se novinar največkrat sploh ne zaveda«, niso presenetljive.

Ne moremo sicer trditi, da pritiskov na dopisnike nacionalnih medijev ni. Cergoljeva (2009, 61–63) pojasnjuje, da pri dopisnikih najpogosteje ne gre za klasične pritiske, da bi jim nekdo prepovedal pisati o čem, temveč za okoliščine, ki na dopisnika delujejo kot pritisk. To Cergoljevi (2009, 63) v intervjuju za diplomsko nalogo potrjuje novinarka Jerca Božič Kranjec, ki pravi, da »so v lokalnih medijih politični pritiski veliko hujši kot na dopisnike, ki delajo za nacionalne medije«. »V vsakem primeru so sicer lokalne povezave novinarjev z nekaterimi na pomembnih položajih, brez tega ne gre« (Božičnik 2013), a »nacionalni medij ima to prednost, da če je novinar vpleten oziroma bi se rad iz te zgodbe izločil, imamo to možnost, da pošljemo tja nekoga drugega« (Jeretina 2013).

3.4 Vpetost lokalnih medijev v okolje

Lokalni mediji spremljajo predvsem dogodke lokalnega pomena, zato jih občani dojemajo kot člana skupnosti (Moy in drugi 2004, 534), medtem ko nacionalni medij

³ V svoji diplomski nalogi *Poskusi vplivanja na lokalne medije v Sloveniji na primeru Gorenjskega glasa* ugotavlja, kakšnih pritiskov so deležni lokalni novinarji pri omenjenem mediju.

»prav kakšne lokalne posebnosti izpostavi in poudari« (Jeretina 2013), hkrati pa lahko širše probleme iz lokalnega primera aplicirajo na celo državo (prav tam).

Adam in Sekloča (2009, 73) še pravita, da tudi če se novinar lokalnega medija ne strinja s pozicijo regijske javnosti, bo do njih prizanesljiv in se bo kritiki skušal izogniti. Nasprotovanje regionalnemu javnemu mnenju znižuje prihodke od prodaje in dolgoročno zaveznitvo med časnikom in regijo: »Regionalni medij je razpet med regijo in državo, obenem pa je še podjetje, od katerega lastniki pričakujejo dobiček« (prav tam, 74). Lažje je dopisnikom nacionalnega medija, kjer gre sicer prav tako za »vpetost dopisnika v lokalno okolje, ampak s tem ni nič narobe, ker brez tega pa lahko ostaneš brez veliko informacij« (Božičnik 2013).

3.5 Doseg lokalnih medijev

Doseg nacionalnih medijev je veliko večji kot doseg lokalnih medijev (Jeretina 2013), javna televizija pa mora po zakonu »pokrivati ozemlje, kjer živi najmanj 90 odstotkov prebivalstva« (Zakon o Radioteleviziji Slovenija, 8. člen). Po podatkih Statističnega urada RS (2011) je dnevni doseg Televizije Slovenija 42,1-odstotni, komercialna televizija POP TV pa vodi s 63,5 odstotki.

To pomeni, da za razliko od lokalnih medijev bralci/poslušalci/gledalci v nacionalnih medijih najdejo lokalne novice iz vseh regij, ne le iz svoje: »To so problemi, ki se tičejo ne samo določenega lokalnega območja, ampak zanimajo tudi ostale. Na primer tudi v Murski Soboti ljudi zanima, kako v Novi Gorici rešujejo določene probleme. /.../ Skratka, povsod se ukvarjajo s približno istimi problemi /.../ Poleg tega pa zanima tudi tiste, ki niso neposredno vpeti v ta okolja« (Božičnik 2013).

4 LOKALNO DOPISNIŠTVO

Craig Henderson (v Medved 2009), glavni urednik programov *BBC English regions*, med šest točk, s katerimi je mogoče učinkovito pritegniti pozornost gledalcev, šteje prav t. i. lokalni dejavnik oz. dejstvo, da je zgodba povzeta iz lokalnega okolja in vsakdanjega življenja.⁴ Kljub temu televizije v manjšem deležu poročajo o lokalnih novicah in se osredotočajo predvsem na pokrivanje dogodkov v bližini njihovega sedeža, kar je za Slovenijo ugotovil tudi Prpič (2006). Za poročanje z vseh koncev države skrbijo lokalni dopisniki.

4.1 Posebnosti televizijskega dopisništva

Večina poročevalcev v dnevnoinformativnih oddajah je razdeljena na splošne poročevalce in poročevalce specialiste (Perovič in Šipek 1998, 102). Dopisnik iz lokalnega okolja večinoma ne more biti poročevalec specialist, temveč vsak dan poroča o drugi temi. Tako je veliko težje vzdrževati stike z viri in dobiti notranje informacije, zato morajo imeti lokalni dopisniki dovolj splošnega znanja in zvez ne glede na temo, o kateri poročajo (Gormly 2004, 12).

Poleg splošnega znanja in virov mora dopisnik znati pametno poiskati zgodbe, jih prepoznati, zasledovati, dokler ne pridobi dovolj gradiva za prispevek, in jih prikazati tako, da jih želijo bralci prebrati od začetka do konca (Harris in Spark 1993, 26). Kot opredeljujeta Elisabeth Noelle-Neumann in Winfried Schultz (1971), gre pri dopisništvu za poročanje na daljavo, in sicer o dogodkih, ki brez dopisnikov ne bi prišli v medije, in informacijah, ki jih naslovniki pričakujejo.

Kot opozarjajo kritiki (Adam in Sekloča 2009, 71), novinarji v manjših okoljih zagovarjajo predvsem rešitve javnih problematičnih zadev po meri skupnosti oziroma regije, kar mnenje regionalne javnosti izvzema iz prizadevanja za skupno dobro na nacionalni ravni.

⁴ Med pomembne dejavnike šteje še nadarjenost in znanje televizijskih ekip; kreativnost, iznajdljivost in občutek za privlačen posnetek; poglobljeno znanje o področju pokrivanja; relevantne vire in internet kot interaktivno vez med televizijo in njenimi gledalci (Henderson v Medved 2009).

Delo dopisnika se pogosto omenja kot začetek novinarske poti. Poročilo, ki je v regionalnem programu objavljivo in s katerim je urednik zadovoljen, morda ne bo nikoli objavljeno v kakšni drugi oddaji (Perovič in Šipek 1998, 47). S tem se le delno strinja Božičnik (2013), ki pravi, da dopisniki pri gledalcih niso nič manj cenjeni kot novinarji iz centralnih redakcij, so pa manj cenjeni pri urednikih. Dodaja še, da »tiste, ki si izborijo nek status, hitro potegnejo v druge oddaje, v vodenja ... Zelo hitro se potem dopisništvo postavi na stranski tir« (prav tam). Meni (prav tam), da se je dopisnike vedno malo zapostavljalo, ker niso pri koritu in jih uredniki ne vidijo vsak dan: »Kljub temu, da je njihovo delo – kar sem jaz vedno zatrjeval in je marsikdo tudi priznal – veliko bolj naporno, veliko bolj nevarno. Če greš spremljat sejo v parlament, imaš magnetogram, imaš vse na pladnju, narediš povzetek in to je glavni prispevek v Dnevniku« (prav tam).

Podobno kot Močnik (2008, 18) ugotavlja, da časopisni dopisniki skrbijo za fotografsko gradivo, tudi televizijski dopisniki delajo z manjšo ekipo. Snemalec nima asistenta, pogosto je snemalec tudi montažer ali pa prispevke montira celo novinar sam oz. vsaj pošilja »surov« material in izjave v centralno redakcijo. Kot povzame Labanova (2007b, 27): »Hiter razvoj digitalne televizijske tehnologije prinaša s seboj tudi obljubo novinarske ekipe v eni osebi – novinar je hkrati tudi snemalec, tonski tehnik, urednik in celo montažer, kar poceni in pospeši televizijsko novinarsko upovedovanje«.

Tudi na Televiziji Slovenija se je način dela dopisništev v dveh desetletjih precej spremenil, pri čemer igra največjo vlogo napredek v načinu snemanja in obdelave posnetega materiala. »Namesto snemanja na kasetne trakove in pošiljanja kaset v Ljubljano z avtobusom ali vlakom ter pozneje pošiljanja materiala preko »linkovske« povezave iz Novega mesta je zdaj, ko uporabljamo digitalno tehnologijo in s snemalcem narediva prispevek v celoti – od snemanja do montaže, vse predvsem hitreje« (Držaj 2013).

Še v devetdesetih letih so namreč prispevke pošiljali z avtobusom, kar je Goran Rován, dopisnik iz Posavja, leta 1998 zapisal v *Kričaču*, internem glasilu RTV Slovenija: »Za pošiljanje prispevkov smo še vedno vezani na avtobus, tako imamo zdaj le dva avtobusa, ki vozita direktno v Ljubljano, zadnje leto pa še tri vlake, ki pa niso najbolj

zanesljivi (menjava strojevodij, zamude mednarodnih vlakov)« (Rovan 1998). O težavah zaradi pošiljanja prispevkov, časovni stiski in posledično slabši kakovosti je sicer že deset let pred tem potožil odgovornemu uredniku Darku Marinu: »Za pošiljanje posnetih prispevkov imam na voljo le tri avtobuse, eden gre zjutraj po osmi uri, drugi okrog pol dvanajstih in nekaj pred drugo uro zadnji. Seveda pa moram ves material voziti v Brežice oziroma na Čatež, saj gre iz Krškega za Ljubljano le en avtobus, pa še ta ob petih zjutraj« (Rovan 1988).

5 DOPISNIŠTVO NA TELEVIZIJI SLOVENIJA

Slovenska javna televizija ima široko mrežo televizijskih dopisništev. Iz tujine poroča 11 dopisnikov,⁵ 19 dopisnikov pa iz različnih krajev po Sloveniji, pri čemer niso vsi novinarji TV Koper Capodistria in TV Maribor, ki sodelujejo pri poročanju s Primorske in Štajerske (Televizija Slovenija 2013a). Regionalne in lokalne vsebine so sicer specifične, vendar analiza okolja ter priporočila neodvisne raziskave poslušnosti in gledanosti (RTV Slovenija 2004, 67) ugotavljajo, da si javnost želi več teh vsebin tudi na nacionalnih programih, saj prispevajo k boljši informiranosti, sintezi, sinergiji in kohezivnosti v državi (prav tam).

Glavna naloga dopisnikov je poročanje o lokalnih dogodkih, k čemer javno televizijo zavezujejo že *Programskimi standardi RTV Slovenija* (2006): »V interesu javnosti RTV Slovenija deluje tako, da /.../ pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja« (poudarila M. B.). Politika RTV Ljubljana v zgodnjih letih je bila usmerjena na doseganje čim večjega števila Slovencev in na povečanje pokritosti slovenskega ozemlja s signalom (Pušnik 2008, 119). Vzpon televizije v Sloveniji je od 60. let 20. stoletja naprej omogočal tisočim iz različnih predelov Slovenije, da so na televizijskih ekranih gledali iste zgodbe in spremljali domače novice, kar je vplivalo tudi na izgradnjo slovenske nacionalne identitete (Pušnik 2008, 123).

Če je šlo pred več desetletji za izgradnjo nacionalne identitete, pa so v Strategiji razvoja RTV Slovenija 2004–2010 ugotavljali, da se »čedalje bolj uveljavljajo regionalne in lokalne vsebine, pri katerih iščejo poslušalci in gledalci zavetje za izgubljeno identiteto« (RTV Slovenija 2004, 27). Kot so še zapisali, se »prihodnost elektronskih medijev kaže tako v globalizaciji kot tudi v lokalizaciji – kot odgovoru na pretirano odtujenost« (prav tam). Omenjene raziskave so pri dnevnih in aktualnih informativnih oddajah pokazale precej velik negativen razkorak med pomembnostjo in zadovoljstvom predvsem pri zastopanosti lokalnih vsebin. Rezultati namreč kažejo »relativno nizko zadovoljstvo pri

⁵ Rim, Berlin, Moskva, Washington, Bruselj (dva dopisnika), Zagreb, Beograd, Trst, Celovec in Bližnji vzhod.

poročanju o dogodkih z območja, kjer posameznik (gledalec ali poslušalec) živi« (RTV Slovenija 2004, 36), zato so med priporočila zapisali tudi, naj Televizija Slovenija ponuja več lokalnih vsebin, hkrati pa priporočajo več primerjav konkretnih situacij, v katerih se znajde »mali človek« v Sloveniji in drugih državah Evropske unije (RTV Slovenija 2004, 34–36).

Kot so še zapisali v strategiji (RTV Slovenija 2004, 60), so tudi medijski strokovnjaki prepričani, da bo kljub vsestranski globalizaciji ali pa prav zaradi nje zanimanje gledalcev za dogajanje v svojem neposrednem okolju še naraščalo. »Ta pričakovanja je treba upoštevati, zato bo za Televizijo Slovenija kljub finančni zahtevnosti tudi v prihodnje izjemno pomembna lastna dopisniška mreža doma in na tujem« (prav tam).

Zanimivo je, da v zadnji strategiji razvoja RTV Slovenija (za obdobje 2011–2015) lokalnih vsebin in vloge dopisnikov (z izjemo regionalnih centrov) ne omenjajo posebej. Kot prednosti zapišejo le to, da ima TV Slovenija »regionalna centra s svojimi programi in produkcijskimi kapacitetami ter obsežno dopisniško mrežo doma in v tujini« (RTV Slovenija 2011a, 18) in da bodo »uvajali regionalni program za osrednjo Slovenijo, ki bo skupaj z regionalnima programoma v Kopru in Mariboru skrbel za regionalno informiranje« (RTV Slovenija 2011a, 34). A razen Matije Mastnaka, dopisnika iz Ljubljane, ki pripravlja prispevke za *Slovensko kroniko*, kakšnega posebnega regionalnega programa za osrednjo Slovenijo (še) niso uvedli.

5.1 Dopisništva po Sloveniji

Na Televiziji Slovenija obstajajo vse oblike dopisnikov v domovini⁶. Ima dva regionalna centra, več dopisništev in tudi enote dopisništev z zgolj enim novinarjem, včasih tudi brez montažerja ali pa delo montažerja opravlja snemalec sam. Vseh

⁶ Močnik (2008, 13) je na podlagi različnih virov in pogovorov v svojem diplomskem delu dopisnike v domovini glede na njihove funkcije razdelil na:

- regionalne dopisnike v dopisniških redakcijah,
- novinarje manjše regionalne dopisniške redakcije,
- lokalna dopisništva z enim dopisnikom in
- zunanje sodelavce.

dopisnikov po Sloveniji je devetnajst,⁷ poleg njih za ustvarjanje (večinoma) informativnega programa skrbijo še novinarji obeh regionalnih centrov. Pobuda za ustanavljanje dopisništev se je – tako Božičnik (2013) – začela pojavljati že v šestdesetih letih 20. stoletja:

Prav z lokalnimi, ne visokimi državnimi informacijami so se začele informativne oddaje na slovenski javni televiziji (TV Obzornik, op. a.) /.../ Če pa hočeš spremljati dogajanje po Sloveniji, moraš imeti neko mrežo, ki ti zagotavlja informacije. Najprej so novinarji iz Ljubljane hodili po terenu, potem so dodali še snemalca v Mariboru, ker je bil tam že radio. Izkazalo se je, da je to uspešno in da je tudi najceneje, da imaš ljudi v več centrih, zato se je dopisniška mreža hitro začela širiti (Božičnik 2013).

Razloge za ustanavljanje dopisništev Božičnik (prav tam) išče tudi v »zahtevah« terena: »Jaz se spomnim na primer Kočevskega, ki je tudi danes tako bolj 'zabačeno'. To so bili nenehni telefoni, celo direktorji so klicali, češ 'Kaj smo pa mi slabši v tej Sloveniji?', mi pa nimamo svojega dopisnika« (Božičnik 2013). Po njegovih besedah (prav tam) je teren »v veliki meri diktiral razvoj dopisništev«, dokler se ni »cela dopisniška mreža razrasla v en sistem, ki je mogoče kdaj pa kdaj postal celo 'prenapihnjena'./.../ Ampak ni stvar v tem, da je preveč novinarjev ali snemalcev, bolj je problem najti ustrezne oddaje in termine, kamor bi to uvrstili« (Božičnik 2013).

V nadaljevanju sledi kratek zgodovinski pregled nastanka dopisništev. Ker je bil ta doslej bolj ali manj nedokumentiran, sem podatke zbrala s krajšimi pogovori z dopisniki po Sloveniji.

Dopisništvo v Celju: Prvi dopisnik iz Celja je bil Peter Božič, ki je kot novinar in snemalec začel delati leta 1964/65. Šele čez nekaj let je dobil svojega snemalca Francija

⁷ Bojan Peček, Cirila Sever in Boštjan Rous (Prekmurje), Barbara Renčof in Matevž Podjed (Notranjska in Kras), Goran Rovan (Posavje), Marko Planinc (Zasavje), Nada Kumer (Celjska regija), Duška Lah in Lea Vornšek (Koroška), Jan Novak, Marjeta Klemenc in Miro Štebe (Gorenjska), Mojca Dumančič in Mariša Bizjak (Severna Primorska), Petra Držaj (Dolenjska in Bela krajina), Miloš Batistuta (Posočje), Damijan Bogataj (Idrija z okolico), Matija Mastnak (Ljubljana z okolico). Urednica dopisnikov je Brigita Jeretina (Televizija Slovenija 2013a).

Gabra, s katerim je od leta 1982 naprej delal Janko Šopar. Nada Kumer se je skupaj s snemalcem Alešem Šego ekipi pridružila leta 1994. V naslednjih letih se je zvrstila vrsta zunanjih sodelavcev, a večina le za krajši čas. Potem ko je Šopar po letu 2000 prevzel vodenje oddaj v Ljubljani, ekipo sestavljajo Nada Kumer ter snemalca Damir Vincelj in Miloš Šantek. Celjsko dopisništvo danes pokriva dogajanje na območju celjske občine in še 19 občin na območju Kozjanskega, Obsotelja, Spodnje Savinjske doline in Podpohorja (Kumer 2013).

Dopisništvo v Murski Soboti: Jože Šabjan, prvi dopisnik in snemalec Televizije Slovenija iz Pomurja, je začel poročati leta 1973. Pred njim je nekaj let prispevke pripravljali Boro Borovič, takratni dopisnik časopisa Delo. Leta 1980, ko so začeli pripravljati oddajo *Mostovi-Hidak*, sta se Šabjanu pridružila snemalec Jože Herman in novinar Ernest Ružič, Šabjana pa je po odhodu k lokalnemu tedniku Vestnik nadomestil Boris Cipot, snemanje pa je prevzel Drago Györek. Od leta 1992 imajo dva sedeža – poleg dopisništva v Murski Soboti je v Lendavi tudi narodnostni studio, ki pripravlja radijske in televizijske oddaje za pripadnike madžarske narodnosti v Sloveniji.

Dopisništvo v Kranju: Začetki kranjskega dopisništva segajo v leto 1975, ko je novinar Marjan Kregar sprva delal od doma, leta 1978 pa dobil svoje prostore v starem mestnem jedru Kranja. Leta 1981 je Kregarja nasledil Janez Čadež, snemalec pa je postal Tine Golob. Sredi osemdesetih je Čadeža nasledila Metka Sosič, ki se je na začetku 90. let upokojila, na mesto dopisnice pa je leta 1991 prišla Janja Koren. Kasneje so se ekipi pridružili še Marjeta Klemenc, Jan Novak in snemalec Silvo Plavec (Novak 2013).

Dopisništvo v Novi Gorici: Iz Nove Gorice sta sprva priložnostno poročala radijski novinar Marjan Drobež in snemalec Peter Grum, dopisništvo za severno Primorsko pa so uradno ustanovili leta 1976, predvsem zaradi poročanja o potresu maja in septembra tega leta. Kot snemalec in novinar je bil prva tri leta edini dopisnik Anton Vencelj. Leta 1979 se mu je pridružil Vlado Krejač, ki ga je leta 1987 zamenjala Mojca Dumančič. Njen snemalec je bil sprva Mitja Maček, od leta 1998 pa Darko Humar. Naslednje leto sta se pridružila še novinarka Televizije Koper Ksenija Černuta in snemalec Damijan Volk. Do leta 1987 so pokrivali tudi zgornje Posočje, ki ima danes svojo enoto z

novinarjem Milošem Batistuto in snemalcem Štefanom Rutarjem, ter Kras in Idrijsko-Cerkljansko (Dumančič 2013).

Dopisništvo v Logatcu/Postojni:

Na območju Notranjske in Krasa je bil prvi dopisnik Primož Sark. Prispevke je začel pripravljati spomladi leta 1979, januarja 1980 so ga redno zaposlili na Televiziji Ljubljana. Njegov snemalec je bil Silvo Hodnik, pomagala sta še mlada honorarna snemalca Marko Smole in Mitja Maček. Kot dopisnik je delal do leta 1999, ko je imelo dopisništvo še sedež v Logatcu, marca 2000 pa so ustanovili novo dopisništvo v Postojni. Novinarka Barbara Renčof in snemalec Mitja Maček sta območje dopisništva razširila do Kočevja in Ribnice, čez nekaj let pa sta se dopisništvu pridružila še novinar Matevž Podjed in snemalec Gregor Maček (Renčof 2013).

Dopisništvo na Koroškem: Koroško dopisništvo je bilo uradno ustanovljeno 15. maja 1981. Prvi uradni dopisnik za Koroško je postal Slavko Bobovnik, leta 1985 so redno zaposlili še snemalca Gašperja Starca. Do takrat sta to področje pokrivala novinarka in urednica Radia Slovenj Gradec Mira Valtl, snemalec je bil sodelavec Radia Radlje Kristl Valtl (Vornšek 2013, 12–13).

Dopisništvo v Krškem: Dopisništvo v Krškem, ki danes pokriva občine Sevnica, Krško in Brežice, so uradno ustanovili natanko štiri leta kasneje – 15. maja leta 1985, ko so redno zaposlili dopisnika Gorana Rovana. Pred njim je to področje pokrival novomeški dopisnik Janez Pezelj. Po njegovem odhodu v Ljubljano leta 1990 je Rovana dve leti pokrival tudi novomeško področje, dokler niso zaposlili dopisnice za Dolenjsko in Belo krajino Petre Držaj (Rovan 1998).

Dopisništvo v Novem mestu: Novomeško dopisništvo v novi »sestavi« tako deluje od leta 1992, ko je delovno mesto novinarke zasedla Petra Držaj. Po upokojitvi snemalca Mirka Vesela v 90. letih Televizija Slovenija ni več zaposlila snemalca, pač pa dopisništvo sodeluje s pogodbenimi sodelavci (Držaj 2013).

Dopisništvo v Idriji: Dopisništvo pokriva idrijsko-cerkljansko območje in je že od začetka – od leta 1992 – organizirano kot zunanja enota, saj niti dopisnik Damijan

Bogataj niti snemalka Branka Štremfl nista zaposlena. Sprva so poročali večinoma za regionalni program v Kopru, po novem pa imata zaradi njihovih finančnih težav le pogodbo z Ljubljano. Kot pravi Bogataj (2013), vidijo »razvojne priložnosti kot specializirana ekipa za področje okolja in varovanja zdravja zaradi rudnika in bolnišnice« (Bogataj 2013).

Vlogo kolektivnega dopisnika za nacionalne sporede Televizije Slovenija imata regionalna programa Koper in Maribor, ki so ju ustanovili zaradi specifičnega zgodovinskega razvoja, pa tudi zaradi njune obmejne funkcije in načela o enotnem kulturnem prostoru prek političnih in administrativnih meja (RTV Slovenija 2004, 66–67).

5.2 Regionalni program TV Koper Capodistria

Televizija Koper Capodistria je program v italijanskem jeziku začela oddajati maja 1971, ko je bil prvič na sporedu dnevnik, namenjen italijanski manjšini. *Odprta meja*, prva slovenska oddaja za Slovence v Italiji, je bila na sporedu skoraj pet let kasneje, maja 1976. Televizija Koper Capodistria je skupaj z radiem uradno postala regionalni RTV center leta 1995 (K. 2011). Poleg dopisniškega dela za Televizijo Slovenija je njena naloga tudi skrb za pripravo svojega programa, ki povezuje slovensko manjšino v Italiji z matico (MMC RTVSLO 2013a).

5.3 Regionalni program TV Maribor

Prav tako je produkcija lastnih oddaj in vključevanje v druge nacionalne programe tudi dolžnost Televizije Maribor (RTV Slovenija 2004, 66), katere začetki segajo v leto 1968, ko je bilo ustanovljeno prvo dopisniško jedro z novinarjem in snemalcem. Ta se je v osemdesetih letih razširil v studio, v devetdesetih pa skupaj z radiem v regionalni center (MMC RTVSLO 2013b). Danes več kot 140 sodelavcev vsak dan pripravlja tri radijske in dva televizijska programa. Sodelujejo tudi s studiem Lendava, kjer pripravljajo radijski in televizijski program za madžarsko narodno skupnost (MMC RTVSLO 2013c).

6 ODDAJE Z LOKALNIMI NOVICAMI

Od 28. novembra 1958, ko so se Zagreb, Beograd in Ljubljana s svojimi programi povezali v skupno televizijsko mrežo – Jugoslovansko radiotelevizijo (JRT) (Zajc 2008, 90), je bila skupna oddaja *TV Dnevnik* na sporedu vsak dan ob 20. uri, razen ob torkih, ko so imeli »prost dan JRT« (Prpič 2008, 98), slovenska različica pa je šla prvič v eter 15. aprila leta 1968. Na sporedu je bil vsak dan med 20.00 in 20.30, razen nedelje (K. in Erjavec 2011). Pred tem je Studio Ljubljana pripravljala informativno oddajo *TV Obzornik* (Prpič 2008, 96), ki je – tako Božičnik (2013) – slonela na lokalnih informacijah.

Televiziji namreč niso bili zadovoljni s številom svojih novic, objavljenih v skupni informativni oddaji,⁸ sodelovanje pa so leta 1967 še bolj zapletle zahteve Televizije Beograd, da bi morali vsi centri plačevati sodelovanje v skupni oddaji (Prpič 2008, 101). Zahtevo po doslednejši rabi slovenščine in pravici do televizijske oddaje v lastnem jeziku so sicer prvi izrazili slavisti in slovenski pisatelji na začetku 60. let prejšnjega stoletja (Prpič 2008, 99). Že leta 1967, eno leto pred prvim slovenskim *Dnevnikom*, so na Inštitutu za sociologijo in filozofijo po naročilu RTV Ljubljana opravili obsežno raziskavo.⁹ Rezultati so pokazali, da si je več kot polovica (54 odstotkov) gledalcev TV Dnevnika želela, da bi bila oddaja vsebinsko in oblikovno slovenska (Prpič 2008, 105–106). Prvi barvni dnevnik smo dobili januarja 1978 (Erjavec 2011), lokalne novice pa so prostor dobile v drugih oddajah.

Poročila, reportaže in vesti iz krajev po Sloveniji so gledalci sprva lahko spremljali v *TV Obzorniku* (1958–1968), nato v oddaji *Po Sloveniji* (1968–1969), kasneje so ponovno uvedli *Obzornik* (1970–1981), ki ga je nato zamenjalo osem *regijskih obzornikov* (1982–1986). Poleg njih so gledalci lokalne novice – reportaže iz različnih krajev po

⁸ Leta 1962 je ljubljanski studio mesečno prispeval petdeset prispevkov za skupne informativne oddaje. Leta 1965 so beograjski redakciji TV Dnevnika poslali 631 prispevkov, objavili pa so jih manj kot polovico – 274. Ljubljanski prispevki so obsegali le 4,1 odstotka skupne oddaje (Prpič 2008, 101). Leta 1968, ko uvedejo TV Dnevnik v slovenščini, delež slovenske produkcije pomeni že 50 odstotkov, v drugi polovici 70. let pa narase na 80 odstotkov (Pušnik 2008, 123).

⁹ V raziskavi je sodelovalo 2.852 anketirancev, starejših od osemnajst let (Kroflič et. al. v Prpič 2008, 106).

Sloveniji – lahko spremljali v oddaji *Naš kraj*, ki so jo sprva predvajali v sklopu *Dnevnika*, med letoma 1979 in 1983 pa so jo pripravljali kot samostojno, desetminutno oddajo. Potem ko so ukinili regijske obzornike, so dopisniki svoje prispevke objavljali večinoma v *Dnevniku II*, včasih tudi v *Dnevniku I* in *Dnevniku III*, v začetku devetdesetih let pa so regionalni programi pripravljali oddajo *Slovenska kronika* (1991–1993). Lokalne vsebine so kasneje dobile prostor v tedenski oddaji *Po Sloveniji* (1995–2000), ki jo je kmalu dopolnila še dnevnoinformativna oddaja *Obzornik* (1997–2000), to pa nadomestila oddaja *Vaš kraj* (2000–2003) in nato spet *Slovenska kronika* (od leta 2005 do danes).¹⁰ V vmesnem obdobju med aprilom 2003 in januarjem 2005 so bile lokalne novice del *Dnevnika* (objavljene v drugem delu oddaje), ki je takrat trajal eno uro.

6.1 TV Obzornik (1958–1968)

Že od začetka delovanja televizije – od leta 1958 – je program obsegal tedensko informativno oddajo *TV Obzornik* (Pengov 2003), ki so jo od jeseni leta 1962 predvajali šestkrat tedensko, in sicer pred *TV Dnevnikom* ob 19.30. Oddaje ni bilo ob torkih, ponedeljkov *TV Obzornik* pa so predvajali kot del skupnega programa Jugoslovanske radiotelevizije (Skupščina SRS v Prpič 2008, 101). V petnajstih minutah so pripravili dnevni pregled najpomembnejših dogodkov iz Slovenije in zamejstva (Pengov 2003). »To ni bila neka visoka državna politika, pač pa tržnica, cene, kako ljudje živijo ... bolj tak sproščen reportažni pristop. Ker je bil takrat Dnevnik še vsejugoslovanski – tam je bila seveda visoka politika iz Jugoslavije, Evrope in celega sveta, – so naši ustvarjalci, ki so se borili, da bi čim prej dobili slovensko oddajo, najlažje prodrli s takimi konkretnimi problemi iz Slovenije« (Božičnik 2013).

Leta 1967 so v *TV Obzorniku* začeli objavljati tudi zunanjepolitične novice in komentarje kot priprave na uvedbo televizijskega *Dnevnika*. Med prvimi komentatorji je bil Jurij Gustinčič, sestavna dela oddaje pa sta bila tudi kultura in šport (Televizija Slovenija 2013b). Vodstvo RTV Ljubljana se je odločilo, da s 15. aprilom 1968 preseli

¹⁰ Vse podatke o datumih predvajanja različnih oddaj sem dobila v Arhivu TV Slovenija.

dotedanji *TV Obzornik* v termin *TV Dnevnika*, doda še nekaj vesti iz federacije in sveta in tako ustvari nekaj, kar je podobno *Dnevniku* (Pengov 2003).

6.2 Po Sloveniji (25. 4. 1968–29. 12. 1969)

V kroniki za leto 1968 (v Prpič 2008, 109) navajajo, da je Televizija Ljubljana tega leta predvajala 224 oddaj *TV Dnevnik*, kot dopolnilo osrednji informativni oddaji pa omenjajo oddajo *Po Sloveniji*, ki je zamenjala *TV Obzornik*. Kot sem ugotovila v arhivu Televizije Slovenija, so oddajo *Po Sloveniji* pripravljali med 25. 4. 1968 in 29. 12. 1969, nato pa so jo ponovno uvedli v devetdesetih letih. V njej so dobile prostor različne teme iz vsakdanjega življenja, kot so na primer prikaz posebne tehnike prekrivanja streh s škodlami na Pohorju, smučarski skoki, življenje ljudi, ki se ob Cerknškem jezeru že stoletja preživljajo z ribolovom (glej Euscreen 2013).

6.3 Obzornik (1970–1981)

V sedemdesetih letih so ponovno uvedli oddajo *Obzornik*, ki je bila na sporedu vse do konca leta 1981, ko so jo zamenjali regijski obzorniki iz osmih slovenskih regij. V vmesnem času je oddajo dopolnila tudi oddaja *Naš kraj*, ki je bila bolj reportažnega stila.

6.4 Naš kraj (6. 1. 1979–25. 12. 1983)

Priljubljena rubrika *Naš kraj*, ki so jo sprva predvajali v sklopu *Dnevnika*, je konec 70. let prejšnjega stoletja zaživela kot samostojna oddaja. Dolga je bila okoli 12 minut, vsako pa so posvetili drugemu kraju. Tako so denimo 13. 1. 1979 pripravili reportažo iz Dola pri Hrastovljah, v kateri so predstavili utrip življenja, težave krajanov z vodovodom, cestami, železnico, kanalizacijo, telefonom ...

6.5 Regijski obzorniki (1982–1986)

Regijski obzorniki so bile oddaje iz posameznih regij, dolgi so bili od deset do dvajset minut. Prvi – *Dolenjski, Gorenjski, Koroški, Podravske, Severnoprimeški, Obalno-kraški obzornik* – so bili na sporedu od leta 1982, naslednje leto sta se jim pridružila še

Pomurski in Posavski obzornik. Predvajali so jih do decembra 1986, z vsakega območja enkrat tedensko na drugem programu. Zanje so se odločili, ker so vse pomembnejše informacije iz Slovenije objavili že v osrednji dnevnoinformativni oddaji in »je začelo zmanjkovati prostora za lokalno informacijo, reportaže, življenja ljudi« (Božičnik 2013). Oddaje so vodili dopisniki, kar »za gledalca daje čisto drugačen vtis, ker ima dopisnik drugačen odnos do problemov kot nekdo, ki pride kot tujec in ne pozna ozadij« (prav tam).

Več kot desetletje po zadnjih regijskih obzornikih, ko je Televizija Slovenija predvajala novo tedensko oddajo *Po Sloveniji* in dnevno oddajo *Obzornik*, je posavski dopisnik Goran Rovan (1998) zapisal:

Kot dopisnik pogrešam oddajo, v kateri bi lahko celoviteje predstavil dogajanje v svoji regiji, takšne, kot so bile nekoč regijski obzorniki. Mnogi se jih namreč še vedno spominjajo. Zavedati se moramo, da si želijo ljudje gledati sebe in svoje bližnje in da jih manj zanima dogajanje v svetu, da imajo že dovolj domačih političnih intrig, saj je politike v naših oddajah odločno preveč.

6.6 Slovenska kronika (4. 11. 1991–30. 4. 1993)

Potem ko so ukinili regijske obzornike, so dopisniki svoje prispevke objavljali večinoma v *Dnevniku II*, včasih tudi v *Dnevniku I* in *Dnevniku III*. V začetku devetdesetih let je uredništvo dopisništev začelo pripravljati oddajo *Slovenska kronika*. Pred oddajo, dolgo med deset in 14 minut, se je ob 17. uri začel *Prvi dnevnik* s tujimi in vseslovenskimi novicami, v *Slovenski kroniki* pa so nadaljevali z vestmi in prispevki iz vse Slovenije, na koncu je sledila še vremenska napoved. Ustvarjali so jo regionalni programi, ki so oddajo vodili izmenično iz Ljubljane, Kopra in Maribora. *Slovenska kronika* je bila le del enournega regionalnega programa, s katerim so se na primer s Televizije Koper dvakrat tedensko – ob torkih in četrkih – v živo vklopili na Televizijo Slovenija z oddajo *Studio 2*.

Gripsrud (v Laban 2007a, 175) meni, da bolj ljudske dnevnoinformativne oddaje na konkretnih primerih gledalcem pogosto učinkovito pojasnijo družbene in politične teme ter tako pomembno prispevajo k aktivnemu uveljavljanju državljskih pravic. Prav

takšno upovedovanje je veljalo tudi za prvo *Slovensko kroniko* v devetdesetih letih, kar je v eni od oddaj poudaril tudi voditelj Vlado Krejač, danes urednik oddaje *Odmevi*: »Ja, čeprav *Slovenska kronika* ni ravno namenjena zdraham v slovenskih občinah (poudarila M. B.), vendarle začnemo z vestjo, da sta se v Novi Gorici na grožnjo odbornikov SLS, da bo blokirala delo občinske skupščine, odzvala župan in predsednik vlade. Strankarske obtožbe sta označila za neutemeljene in odsev krize v SLS. *Medtem pa malone povsod grozijo veliko bolj resne težave* (poudarila M. B.)« (*Slovenska kronika*, 15. 1. 1993).

Podoben poskus poročanja po regijah so ponovili leta 2008, ko so bile na drugem programu Televizije Slovenija na sporedu *Kronika osrednje Slovenije*, *Primorska kronika* in *Štajerska kronika*, a se ideja ni obnesla.

6.7 Po Sloveniji (5. 9. 1995–28. 12. 2000)

Prva tedenska oddaja *Po Sloveniji* je bila na sporedu 5. septembra 1995. Voditeljica Janja Koren je v uvodnem pozdravu gledalcem predstavila namen oddaje:

Lep pozdrav vsem, ki boste spremljali prvo oddajo Po Sloveniji. Odslej vam bomo vsak torek v 45 minutah predstavili dogajanje v šestih regijah, ki so bile doslej neupravičeno zapostavljene. Oddajo bi lahko imenovali kar Dežele Kranjske, saj so meje teh regij zelo podobne mejam Valvasorjeve Vojvodine Kranjske oziroma njenih dežel. Le na jugu je Kranjska nekoč segala nekoliko dlje, na zahodu pa jo je bilo manj. V naših oddajah bodo prostor našli Dolenjska, Gorenjska, Notranjska, Posavje, Zasavje in Severna Primorska. Pravzaprav bodo to drobni dogodki iz teh pokrajin, za katere v osrednjih informativnih oddajah pogosto ni bilo dovolj časa (Televizija Slovenija 1995).

45-minutna oddaja je bila sprva na sporedu vsak torek, vodili pa so jo dopisniki Televizije Slovenije iz zgoraj naštetih regij. Kot je še pojasnila Korenova v prvi oddaji, so »poleg kratkih vesti o dogodkih pripravljali daljše prispevke o problemih prebivalcev teh pokrajin, vedno podrobneje obdelali aktualno temo tedna, znova pa so uvedli tudi nekoč priljubljeno oddajo (tokrat zgolj kot rubriko oddaje *Po Sloveniji*, op. M. B.) *Naš kraj*.« Na začetku oddaje so predstavili krajše vesti iz Slovenije, sledili so vesti in

prispevki v rubriki *Od torka do torka*, med 15 in 20 minut so namenili rubriki *Tema tedna*, za katero so kot izhodišče pripravili prispevek in ga (večinoma) nadgradili s pogovorom z gostom v studiu. Sledila je rubrika *Naš kraj*, v kateri so obiskovalci prek televizijskih zaslonov lahko spoznali različne kraje po Sloveniji. Dopisniki so težave prebivalcev v svoji regiji predstavljali v rubriki *Bodica*, objavljali pa so tudi napovedi prihajajočih dogodkov za konec tedna v rubriki *Povabilo*. Šest najpomembnejših tem so na kratko predstavili v napovedniku, izpisanem na ekranu (npr. »Negotova prihodnost senovških rudarjev«, »Gorenjci se bodo greti s plinom«, »Kdaj nova šola v Kočevju?«, »Tema tedna: Zima gozdovom ni prizanesla«, »Naš kraj: Dobovec«, »Bodica: Čigava je vipavska občina?« – Po Sloveniji, 16. 1. 1996) Gre za »nekakšen televizijski naslov, ki poimenuje, napoveduje in pritegne, saj je njegova glavna funkcija povabilo gledalcev h gledanju oddaje« (Laban 2007a, 61).

Leta 1998 se je koncept oddaje spremenil, na sporedu je bila ob sredah, za 6–9 prispevkov, ki niso bili tako kot doslej razdeljeni v posebne rubrike, so porabili med 15 do 17 minut. Napovednika ni bilo več, pri napovedih pa so uvedli sotvorbe. To so mešane tvorbe voditeljeve napovedi, grafike in napisa, ki jih žargonsko imenujemo »miks« ali »boks« in so se v ameriških televizijskih oddajah pojavile že v zgodnjih 70. letih prejšnjega stoletja (Laban 2007a, 45). Že naslednje leto se je oddaja spet nekoliko spremenila. Z januarjem 1999 je bila na sporedu ob petkih ob 16.30, ponovno so uvedli napovednik treh pomembnejših in zanimivejših vsebin iz prihajajoče oddaje, ki je bil daljši (npr. »V občini Ivančna Gorica še vedno dovažajo pitno vodo s cisternami«, »V Posavju čaka 4.877 ljudi na zaposlitev; prvi rezultati aktivne politike zaposlovanja se že kažejo«, »Po štirih letih se predvsem v manjših slovenskih krajih niso izpolnila pričakovanja volivcev« – Po Sloveniji, 2. 9. 1998). Oddaja je bila spet daljša – približno pol ure je obsegalo nekaj krajših vesti na začetku in približno pet prispevkov, dolgih od štiri do sedem minut. Takšen koncept pa do leta 2000, ko je bila oddaja še zadnjič na sporedu, ni ostal nespremenjen. Zadnje leto so namreč spet uvedli rubrike *Bodica*, *Naš kraj* in *Povabilo*.

6.8 Obzornik (10. 2. 1997–26. 3. 2000)

Obala in Podravje, ki sta ju pokrivala oba regionalna centra, v tedenski oddaji *Po Sloveniji* nista imela prostora, zato jo je na začetku leta 1997 dopolnila še dnevnoinformativna oddaja *Obzornik*, v kateri so dopisniki poročali iz vseh regij. Desetminutna oddaja je bila na sporedu ob 17. uri. Po najpomembnejših domačih in tujih novicah, ki so trajale okoli štiri minute, je sledil pregled dogodkov po Sloveniji – pet prispevkov, nato pa še vremenska napoved. Oddaja ni imela napovednika, uporabljali pa so sotrporbe s sliko in napisom (npr. »Silexovo premoženje ni naprodaj«, »Pomanjkanje trsnih cepljenk«, »Postojnski policisti poročajo« – *Obzornik*, 10. 2. 1997).

V zadnji oddaji so napovedali: »Za konec pa še pomembno obvestilo za vas, gledalci, ki spremljate *Obzornik*. Od jutri naprej te oddaje ne bo več oz. bomo pregled novic pripravljali ob 16.30 v Poročilih. Novice in prispevke, povezane s Slovenijo, si boste lahko ogledali od ponedeljka do petka v oddaji *Vaš kraj* nekaj po 19. uri« (*Obzornik*, 26. 3. 2000).

6.9 Vaš kraj (27. 3. 2000–14. 4. 2003)

Po treh letih predvajanja je *Obzornik* nadomestila oddaja *Vaš kraj*, v kateri so objavili najpomembnejše dnevne lokalne in regionalne novice iz vse Slovenije, eno uro prej pa so gledalci lahko spremljali regionalna sporeda TV Koper in TV Maribor (Medved 2012, 268).

Oddaja *Vaš kraj*, dolga med deset in 16 minut (odvisno od leta), je bila na sporedu ob 19. uri. Do spremembe koncepta *Dnevnika* leta 2003 je predstavljala nekakšen uvod v osrednjo dnevnoinformativno oddajo, ki je sledila ob 19.30, enourni blok pa se je začel s krajšo rubriko *Danes*. V njej so v nekaj minutah preleteli glavne svetovne in slovenske novice, sledila je še vremenska napoved. V nadaljevanju so gledalci lahko spremljali napovednik oddaje *Vaš kraj* »Čez nekaj minut v oddaji *Vaš kraj*«, ki je bil prvič opremljen z videoposnetki, poleg pa so bile še izpisane najpomembnejše teme oddaje (npr. »'mokre' operacije«, »kranjske zdrahe«, »Celje skozi čas ... in seveda še marsikaj« – *Vaš kraj*, 27. 3. 2000).

Po oglasih je voditelj Tomaž Ranc¹¹ v prvi oddaji *Vaš kraj* skušal pojasniti pomen lokalnih novic na Televiziji Slovenija: »Dobrodošli, Slovenija še zdaleč ni samo Ljubljana, ampak tudi vaš kraj s svojim življenjem in dogodki. Od ponedeljka do petka vam bomo skušali predstaviti, kako živi Slovenija«. V oddaji, ki je bila »poleg Dnevnika in Odmevov najbolj gledana dnevnoinformativna oddaja javne televizije« (MMC RTVSLO 2003), so – kot so na njeni spletni strani zapisali ustvarjalci – »našle prostor dnevne novice iz slovenskih mest in vasi, ki se po navadi ne prebijejo na časopisne prve strani in tudi ne v prve minute Dnevnika. A so *le na videz manj pomembne* (poudarila M. B.). Naši dopisniki iz vseh slovenskih regij ne zamudijo ničesar, kar tare človeka kjerkoli po Sloveniji.« (MMC RTVSLO 2003). To so želeli dokazati tudi z rubriko *Župan odgovarja*, v kateri so gledalce pozivali, naj jim posredujejo vprašanja za župana, pri katerem bodo novinarji poiskali odgovore, enkrat tedensko pa so imeli tudi rubriko *Razkrivamo*. V oddaji so posebno pozornost namenjali črni kroniki, ki je bila od drugih prispevkov ločena s posebno »špico«, sicer brez napisa, le z grafično podobo oddajnika.

Po oddaji *Vaš kraj* je bila na sporedu oddaja *Vaš tolar*, nato pa *Dnevnik*. Zadnjo oddajo *Vaš kraj* so predvajali februarja 2003 in počasi uvedli nov koncept *Dnevnika*, ki se je začel pol ure prej: »Od ponedeljka naprej boste lahko prispevke iz krajev po Sloveniji gledali ob 19.30 v okviru novega enournega Dnevnika, ki se bo začel ob 19. uri« (Vaš kraj, 11. 4. 2003).

6.10 »Ura resnice« (14. 4. 2003–7. 1. 2005)

Ko so začetek *Dnevnika* premaknili na 19. uro, so oddajo z regionalnimi in lokalnimi novicami iz vse Slovenije umaknili s sporeda, dopisniki pa so svoj prostor dobili na koncu oddaje v rubriki *Kronika*. Enourna oddaja je bila sestavljena iz več segmentov – na začetku so poročali o najpomembnejših slovenskih in tujih novicah, sledil je napovednik za drugi del oddaje, nato je bila na vrsti vremenska napoved. V drugem

¹¹ Poleg njega so oddajo vodili še Marjeta Klemenc, Klemen Mišič, Amalija Jelen Mikša in Barbara Renčof. Urednika oddaje sta bila Nada Lavrič in Ibrica Dervišič, urednik dopisništev pa Rado Božičnik (MMC RTVSLO 2003).

delu oddaje so najprej povzeli novice iz prvega dela, nato pa začeli z regionalnimi novicami. 14. aprila 2003 ob 19.30 je tako v prvi prenovljeni oddaji, ki sta jo vodila Manica Janežič Ambrožič in Boštjan Lajovic, voditeljica napovedala: »Dnevnik nadaljujemo s pregledom dogajanja po Sloveniji«. Sledilo je med šest in osem lokalnih vesti in prispevkov.

Da je bilo to premalo, je pokazala tudi raziskava *Kaj pričakuje slovensko občinstvo od javne RTV*, ki jo je v sodelovanju s programskim kontrolingom izvedla družba Gral-Iteo (Medved 2012, 164). Pri takrat prenovljeni oddaji so anketiranci opozorili na pomanjkanje informacij iz manjših slovenskih krajev. Če je bila povprečna ocena zadovoljstva pri dnevnih in aktualnih informativnih vsebinah 5,4 od 7, so bili najmanj zadovoljni prav z zastopanostjo lokalnih vsebin (4,6) (prav tam).

Po poročanju dopisnikov so sledile še rubrike *Denar*, *Šport*, *Vreme* in *Magnet*. Prenovljen *Dnevnik* z voditeljskim parom, ki je na ta način posnemal komercialno televizijo POP TV, se je obdržal manj kot dve leti. Proti koncu leta 2004 so imeli dopisniki le še po tri prispevke v oddaji, na začetku leta 2005 pa so spet dobili svojo oddajo – *Slovensko kroniko*.

6.11 Slovenska kronika (od 10. 1. 2005)

Leta 2005 so ponovno uvedli oddajo *Slovenska kronika*. Sprva je bila na sporedu ob 17. uri, pred regionalnimi novicami pa so bile na sporedu kratke novice. To je po navadi do dvominutna zbirka najpomembnejših vesti dneva, dolgih okoli 30 sekund (Perovič in Šipek 1998, 83–84). Leta 2008 so dopisniki na drugem programu Televizije Slovenija ločeno pripravljali *Kroniko osrednje Slovenije*, *Primorsko kroniko* in *Štajersko kroniko*, a se ideja ni obnesla.

Ob 18. uri je šel Maribor v živo, potem smo spustili kroniko osrednje Slovenije iz Ljubljane. To se je delalo tako, da smo prispevke, ki smo jih objavili ob petih, zmontirali še enkrat na novo in vodili še enkrat, potem pa je imel še Koper v živo svojo oddajo. Bilo je veliko pomanjkljivosti, nismo imeli niti skupne špice. To je bil samo preklop na Koper, preklop na Maribor, mi smo 'glumili', da je to ena

oddaja. To je največ, kar smo uspeli, da se oni (Maribor in Koper, op. a.) ne bi počutili odrinjene (Božičnik 2013).

Od 7. novembra 2011 lahko gledalci *Slovensko kroniko* spremljajo ob 19.30, v t. i. »prime time« terminu. To je čas, ko so na sporedu »informativne oddaje, ki sicer zavzemajo manjši del časa programske sheme, a pomeni čas, ko je pred televizijskimi sprejemniki največ gledalcev« (Perovič in Šipek 1998, 83).

Spremembe informativnega programa Zoran Medved (2012, 268), sodelavec Televizije Maribor, v svojem doktorskem delu razlaga tako: »Spremenjenim delovnikom potencialnih gledalcev se je deloma prilagodil tudi informativni program. Leta 2005 je uvedel *Poročila ob 15. uri* in *Slovensko kroniko* ob 17. uri, ki je nadomestila ukinjeno oddajo *Vaš kraj*«. Primerjava med gledanostjo obeh oddaj kaže na to, da si je lokalne prispevke več ljudi ogledalo v večernem terminu predvajanja (glej Tabeli 7.2 in 7.3), zato ni nenavadno, da so jeseni leta 2011 oddajo spet premaknili v večerni termin, le da tokrat po oddaji *TV Dnevnik* in ne pred njo, kamor je bila uvrščena oddaja *Vaš kraj*.

Pred odločitvijo za premik lokalno obarvanih vsebin na kasnejšo uro je vodstvo sicer preigravalo prav ti dve možnosti – začeti s *Slovensko kroniko* ob 19. uri in *Dnevnikom* ob 19.30 ali obratno. »Angleži imajo, na primer, takšno varianto kot mi. Po premisleku smo se odločili poskusiti s preverjeno možnostjo,« je po uvedbi nove sheme razlagal direktor Televizije Slovenija Janez Lombergar (Društvo novinarjev Slovenije 2012).

Slovensko kroniko po spremembi termina vidi precej več ljudi. Oddaja je imela namreč do 7. novembra 2011, ko je bila na sporedu ob 17. uri, povprečno 3,8-odstotno gledanost, v novem terminu pa se je ta več kot podvojila – na 9,6 odstotkov (RTV Slovenija 2011b, 44) – in leta 2012 dosegla povprečno 8,1-odstotno gledanost, medtem ko je *Dnevnik* dosegel 7,3-odstotno. To pomeni, da *Slovensko kroniko* povprečno vidi 15.500 ljudi več kot *Dnevnik* (glej Tabelo 7.3), spremenil pa se je tudi pristop: »/O/b pol osmih je treba res narediti jagodni izbor. Teme morajo biti bolj pripravljene, pa tudi druge teme, kot so bile prej ob petih. Ob petih se mi zdi, da je bilo več teh razpoloženskih prispevkov, zdaj pa poskušamo – ker gre vendarle za *prime time* – biti bolj tehtni, hkrati pa, kot sem že omenila, puščamo prostor za en ali dva prispevka, ki sta bolj razvedrilna oziroma pozitivna,« pojasnjuje Jeretina (2013).

O pomembnosti časa predvajanja oddaje pišeta tudi Luthar in Jontes (2012, 18): »Bolj kot to, kaj se predvaja na televiziji, je pomemben čas predvajanja. Kultivacijska teorija predpostavlja, da je televizija ujeta v ritem vsakdanjega življenja ter da je večina potrošnje televizije ritualna in habitualna, ne pa namerna in načrtovana«. Prav zato prepogoste spremembe po mnenju Božičnika (2013) niso dobrodošle: »Ne gre, da bi gledalcu kar naprej jemal nekaj, na kar si ga navadil. Ljudje imajo svoj ritual, navadili so se, kaj bodo dobili ob enih, ob treh, ob petih /.../ Nikoli pa ne moreš povedati, kdaj je tisti najboljši čas in kam to oddajo umestiti«. Po njegovem mnenju je bila doslej najboljša rešitev *Vaš kraj* ob 19. uri. »Dnevnik je bil takrat vrhunsko gledan! Jaz nisem bil za spremembo. Zdelo se mi je, da je bila uvrstitev tega pasu tako funkcionalna, da je to v moji 40-letni zgodovini na Televiziji Slovenija najbolj zanimiva. In meni je bilo škoda, da so to ukinili.« (Božičnik 2013)

6.12 Lokalne novice na MMC portalu

Ofcom (v Jones in Salter 2012, 94), neodvisni sodelavec britanske komunikacijske industrije, je v svoji raziskavi leta 2009 ugotovil, da ljudje do lokalnih in regionalnih informacij vedno bolj dostopajo preko spleta. Tudi televizijskim novinarjem pisanje za splet ponuja več izbir – krajše ali daljše različice zgodbe, ki temeljijo na hipertekstualnosti¹² in s stranskimi okvirji ter povezavami na druge prispevke in arhiv ponujajo veliko več prostora kot na televiziji (Hilliard 2008, 167). Poleg tega so nove multimedijske interaktivne vsebine vplivale na upadanje števila gledalcev televizijskih dnevnoinformativnih oddaj (Ferguson in E. M. Perse v Laban 2007a, 193).

Čeprav imajo od aprila 2012 pod rubriko Lokalne novice na MMC-ju tudi dopisniki Televizije Slovenija možnost objavljati svoje prispevke, pa njihova urednica Brigita Jeretina (2013) pravi, da je to njihova šibka točka. »Jaz to povezujem prav s starostno strukturo dopisnikov in se teh novih medijev malo otepajo, kar ni v redu. Žal so si pisanje novic za MMC vzeli bolj kot obveznost, namesto kot priložnost, da kakšne vsebine, ki jih v oddajah ne moremo objaviti, tam poglobljeno predstavijo« (prav tam).

¹² Izraz je leta 1960 začel uporabljati Ted Nelson, da bi opisal nelinearno, nezaporedno obliko pisanja, ki bi ga nekoč omogočili računalniki (Hilliard 2008, 167).

7 POMEN LOKALNIH NOVIC ZA GLEDALCE

7.1 Lokalna skupnost

Razumevanje skupnosti se je skozi čas močno spreminjalo. Sprva je pomenila zemljepisno in politično enoto, nato pa socialni koncept, kjer skupnost določajo podobni interesi, vrednote in kultura (Jankowski 2009, 60; Stavinsky 1994).

Adam in Sekloča (2009, 70) govorita o regijski javnosti, ki jo definirata tako:

Kot domena družbenega življenja je to sfera, ki je v načelu odprta in kot taka del nacionalne sfere, vendar so v njej obravnavani in preoblikovani le interesi regijskih javnih akterjev, akterji iz drugih delov države pa ne sodelujejo v njej – posledice dejanj regijskih akterjev ne vplivajo nanje, zato tudi nimajo interesa po vključevanju v javno razpravo.

V življenju lokalne skupnosti bi morali najpomembnejše mesto predstavljati prav mediji, saj opazovanje skupnosti od novinarja terja razmislek, kaj je potrebno za povečanje percepcije skupnosti (Anderson in drugi 1994, 101). Čeprav v lokalni skupnosti obstajajo različni vidiki, se ljudje čutijo med seboj povezani, pri čemer ima pomembno vlogo tudi novinarstvo, ki pomaga v razpravi o razlikah in podobnostih (prav tam).

7.2 Pomen oddaj z lokalnimi novicami za lokalno skupnost

Lokalni mediji in tudi lokalne novice v nacionalnih medijih naj bi torej utrjevali lokalno skupnost ter gradili skupno identiteto in kulturo (Casey in drugi 2008). Televizija kot osrednja institucija množičnega komuniciranja, preko katere državljani zahodnih demokracij dobivajo največ informacij o javnem življenju (Kurpius 2003), je na Slovenskem doživela hiter vzpon v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja, v osemdesetih pa je televizijo že imela večina gospodinjstev (Pušnik 2008, 116). Kot še poudarja Pušnikova (prav tam), je ta »nečloveški akter tesno prepleten s svojimi potrošniki in ima številne vplive na njihova življenja«.

Raziskava Službe za študij programa (SŠP), ki jo je RTV Ljubljana ustanovila leta 1970 in kasneje preimenovala v Raziskovanje programov in občinstva (RPO) (Šrot 2008, 134), od leta 1993 do 2003 je pokazala, da je zanimanje gledalcev za zunanjo politiko in gospodarstvo v svetu manjše kot zanimanje za slovenska politična in gospodarska dejanja.¹³ Na vprašanje, kaj jih v informativnih programih Radia in Televizije Slovenija najbolj zanima, je na primer leta 2001 kar 43 odstotkov gledalcev odgovorilo, da jih najbolj zanimajo vesti iz njihovega kraja, občine oz. območja. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da je delež tistih, ki jih v informativnih oddajah zanimajo prav lokalne novice, vsako leto večji – leta 1993 je znašal 29, leta 2001 pa 43 odstotkov (Šrot 2008, 140–141).

Na podlagi rezultatov raziskave Gral-Iteo (2003/2004)¹⁴ so oblikovali priporočila, med katerimi pri informativni funkciji predlagajo »več lokalnih vsebin in ponujanje rešitev problematike, predstavljene v poglobljenih informativnih oddajah, ter verodostojne informacije«, pri funkciji spodbujanja nacionalne identitete pa prav tako »več lokalnih vsebin oziroma poročanja o lokalnih dogodkih« (Povšič Štimec 2004, 13–14). Tudi Barbara Renčof, dopisnica Televizije Slovenija za Notranjsko in Kras, ocenjuje, da novice iz domačih krajev pridobivajo na pomenu in da so med gledalci priljubljene: »Odziv na terenu je dober. Pogoste so pripombe, da jih Egipt, Kitajska in Afganistan ne zanimajo, tudi politike da imajo že čez glavo, radi pa pogledajo, kaj se dogaja po naših krajih, ljudem po Sloveniji« (Renčof 2013).

V obdobju med letoma 2002 in 2008 se je delež gledalcev med 16. in 19. uro gibal med 19 in 23 odstotkov, med 19. in 20. uro pa med 30 in 38 odstotkov. Oddaji z lokalnimi novicami sta v primerjavi z gledanostjo v celotnem opazovanem obdobju dosegali najvišje povprečne ali celo nadpovprečne ratinge in deleže gledanosti (Programski

¹³ Vprašanja o temah so sicer na zelo splošni ravni, zato so takšni tudi odgovori. Anketa je bila namreč le dodatek k izvajanju merjenja televizije. Število anketirancev se je med letoma 1993 in 2003 gibalo od najmanj 566 (leta 1999) do največ 1.833 (leta 1994) (Šrot 2008, 140–141).

¹⁴ Podjetje Gral-Iteo je med novembrom 2003 in februarjem 2004 izvedlo raziskavo *Kaj pričakuje slovensko občinstvo od javne RTV*. Obsegala je kvalitativno fazo (tri skupinske diskusije) in kvantitativno fazo (računalniško podprto telefonsko anketiranje z reprezentativnim vzorcem slovenske populacije) (Povšič Štimec 2004, 6).

kontroling RTV Slovenija 2013), zato v naslednjem poglavju primerjam gledanost oddaj z lokalnimi novicami z gledanostjo osrednje dnevnoinformativne oddaje *Dnevnik*. Pri tem Poler Kovačič in Erjavec (2011, 57) opozarjata, da »moramo razlikovati med tem, kar si javnost (domnevno) želi, kar zbuja njeno radovednost in za kar je pripravljena plačati, in tistim, kar potrebuje in do česar je upravičena«.

7.2.1 Gledanost oddaj z lokalnimi novicami v primerjavi z Dnevnikom

Gledanost je odstotek opazovane populacije, ki gleda določeno televizijsko postajo v določenem časovnem obdobju (Hall 1992, 79). Ker Televizija Slovenija gledanost elektronsko beleži šele od 1. junija 1999, bom tudi podatke primerjala od takrat naprej. Vse podatke sem za namene magistrskega dela pridobila iz Programskega kontrolinga RTV Slovenija, za katerega raziskave izvaja podjetje AGB Nielsen Media Research na panelnem vzorcu 450 gospodinjstev (starost gledalcev nad 4 leta), »reprezentativnih za celotno slovensko populacijo glede na geografske, demografske in tevegrafske značilnosti« (AGB Nielsen 2013). V vsakem gospodinjstvu, vključenem v raziskavo, je na televizijskem sprejemniku nameščen telemeter, posebna elektronska naprava za zbiranje podatkov.

Podatke o gledanosti zelo natančno spremljajo oglaševalci in njihove agencije, da bi lahko ocenile in učinkovito vlagale v televizijsko oglaševanje: »Na trgih, ki uporabljajo podatke o gledanosti televizije, se cena vsakega oglasa oblikuje glede na višino 'ratinga' v določenem časovnem pasu« (AGB Nielsen 2013). Bašić Hrvatina (2002, 68) se upravičeno sprašuje, ali je gledanost edino merilo delovanja javne televizije. Kot ugotavlja, javna in največja komercialna televizija v Sloveniji (v nasprotju z BBC in ITV) ne tekmujeta samo za občinstvo, temveč tudi za oglaševalce, in zaključí: »Javna televizija je zavezana širšemu interesu, kot je interes oglaševalcev. Pri njej bi zato morali upoštevati ne samo gledanosti posameznih oddaj, temveč tudi vpliv, ki ga ima na gledalce oz. na javno življenje« (prav tam). Kljub temu so podatki o gledanosti pomembni tudi za razvoj programskih strategij (AGB Nielsen 2013).

Med oddajami dopisnikov je najboljšo gledanost leta 2002 zabeležila oddaja *Vaš kraj* z 11-odstotno gledanostjo (glej Tabelo 7.2), najslabšo gledanost med vsemi oddajami dopisnikov pa je imela tedenska oddaja *Po Sloveniji*, ki je bila na sporedu pet let

(1995–2000). Za zadnji dve leti podatki kažejo, da je bila gledanost le 1,5-odstotna (okoli 27.000 gledalcev oziroma 8 odstotkov vseh gledalcev, ki so takrat spremljali televizijo) (glej Tabelo 7.1). Slaba polovica gledalcev (41 in 42 %) je bila starejša od 55 let, nekaj manj kot tretjina (28 in 27 %) je bila starih od 40 do 54 let. Največ gledalcev je prihajalo iz savinjske regije (17 in 19 %), Dolenjske (leta 1999 16 %) ter Primorske in Ljubljane (leta 2000 15 %), najmanj pa s Štajerske (8 in 9 %) in Pomurja (8 in 7 %) (glej Prilogo B), a kot ugotavlja Medved (2012, 284), so »nizki indeksi gledalcev iz severovzhodne Slovenije in najvišji indeksi gledalcev s Primorskega stalnica vseh reprezentativnih oddaj javnopravne televizije«. To se bo pokazalo tudi pri nadaljnji analizi podatkov gledanosti.

Obzornik, dnevnoinformativna oddaja dopisnikov, ki je na začetku leta 1997 dopolnila njihovo tedensko oddajo, je imela boljšo gledanost. Prvo leto, ko so začeli z elektronskim merjenjem, so zabeležili 5,8-odstotni rating, kar pomeni, da je oddajo ob 17. uri spremljalo 103.900 ljudi oziroma 29 odstotkov vseh, ki so v tem časovnem pasu spremljali televizijo. Gledanost se je leta 2000, ko so marca oddajo ukinili, povzpela na 9-odstotno (160.900 gledalcev, 32-odstotni delež). Tudi *Obzornik* so spremljali večinoma starejši gledalci – delež starejših od 55 let je bil še višji (52 %). Največ gledalcev je prihajalo s Primorske (18 oz. 17 %), kjer je bila gledanost leta 1999 nadpovprečna, 8,3-odstotna, leta 2000 pa 11,7-odstotna, najmanj pa s Štajerske (7 oz. 8%) in Pomurja (leta 1999 8%), kjer je bila gledanost le 3,5 oz. 5,9% in 4,1 oz. 8,7% (glej Prilogo A).

V letih 1999 in 2000 je bil *Dnevnik* po gledanosti daleč pred oddajami z lokalnimi vsebinami. Imel je 13,6- in 13,4-odstotno gledanost, kar pomeni, da je oddajo povprečno gledalo več kot 240.000 gledalcev (glej Tabelo 7.1). Podobno kot pri drugih informativnih oddajah je bila dobra polovica gledalcev (54 oz. 55 %) starejših od 55 let, največ jih je *Dnevnik* gledalo na Primorskem (17 oz. 18 %), najmanj pa na Štajerskem (8 oz. 7 %) in v Pomurju (6 oz. 7 %) (glej Prilogo D).

Tabela 7.1: Povprečna gledanost oddaj Obzornik, Po Sloveniji, Vaš kraj in Dnevnik (1999–2000).

leto	gledanost/rating			št. gledalcev			delež gledalcev		
	Obzornik	Po Sloveniji	Dnevnik	Obzornik	Po Sloveniji	Dnevnik	Obzornik	Po Sloveniji	Dnevnik
1999	5,8%	1,5%	13,6%	103.900	26.600	243.400	29 %	8 %	42 %
2000	9%	1,5%	13,4%	160.900	27.500	240.500	32 %	8 %	40 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

Od marca 2000 do spremembe koncepta *Dnevnika* aprila 2003 je bila dnevnoinformativna oddaja z lokalnimi vsebinami *Vaš kraj*, ki je bila na sporedu nekaj minut po 19. uri, nekakšen uvod v osrednjo dnevnoinformativno oddajo *Dnevnik*. Prvo leto je bila oddaja v primerjavi z *Obzornikom* nekoliko slabše gledana (7,6-odstotna gledanost), a ker je bila na sporedu v »prime time-u«, jo je še vedno povprečno videlo 135.900 ljudi (31-odstotni delež gledalcev). Gledanost se je naslednje leto izboljšala (na 9,9%) in leta 2002 dosegla doslej najvišjo gledanost oddaj z lokalnimi novicami – spremljalo jo je povprečno 206.100 gledalcev (11% gledanost in 38% delež gledalcev) (glej Tabelo 7.2).

Tabela 7.2: Povprečna gledanost oddaj Vaš kraj in Dnevnik (2000–2004).

leto	gledanost/rating		št. gledalcev		delež gledalcev	
	Vaš kraj	Dnevnik	Vaš kraj	Dnevnik	Vaš kraj	Dnevnik
2000	7,6%	13,4%	135.900	240.500	31 %	40 %
2001	9,9%	13,2%	179.500	240.800	36 %	40 %
2002	11%	14,1%	206.100	264.100	38 %	42 %
2003	9,5%	11,3%	178.200	212.100	27 %	38 %
2004	/	11,4%	/	215.900	/	38 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

Leta 2000 je *Dnevnik* še vedno gledalo skoraj dvakrat toliko ljudi kot *Vaš kraj* (240.500 gledalcev). Okoli 13-odstotna gledanost leta 2000 (13,4) in 2001 (13,2) se je leta 2002 še izboljšala in dosegla 14,1-odstotno gledanost, kar pomeni, da je *Dnevnik* povprečno spremljalo 264.100 gledalcev (42 odstotkov vseh, ki so bili v tem času pred ekrani). To je bila najboljša gledanost *Dnevnika* (vsaj)¹⁵ v zadnjih 13 letih. Po letu 2003 se je zgodil preobrat – *Dnevniku* je začela gledanost strmo padati, leta 2004 se je z novo shemo sicer nekoliko popravila (z 11,3-odstotno na 11,4-odstotno gledanost) (glej Tabelo 7.2), nato pa se je še nižala.

Tabela 7.3: Povprečna gledanost Slovenske kronike in Dnevnika (2005–2012).

leto	gledanost/rating		št. gledalcev		delež gledalcev	
	Slo. kronika	Dnevnik	Slo. kronika	Dnevnik	Slo. kronika	Dnevnik
2005	4,9%	11,1%	94.500	212.900	31 %	38 %
2006	4,9%	10,4%	94.200	199.200	29 %	36 %
2007	5,9%	10,3%	112.900	197.000	33 %	34 %
2008	5,7%	9,6%	109.200	185.900	34 %	32 %
2009	5,4%	8,4%	105.200	162.900	31 %	28 %
2010	5,3%	7,6%	103.600	147.400	29 %	24 %
2011	4,8%	7,1%	93.800	138.300	24 %	23 %
2012	8,1%	7,3%	157.700	142.200	24 %	23 %

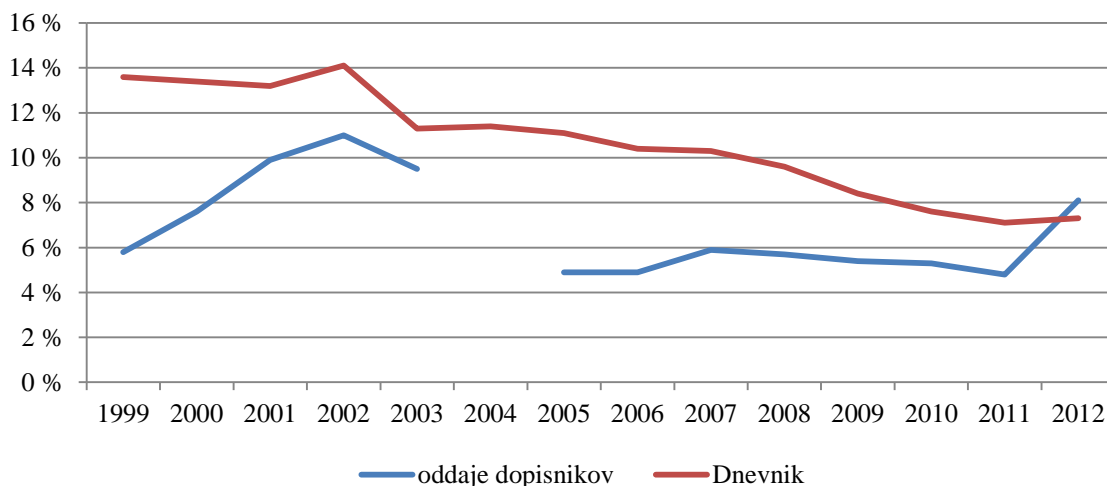
Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

Leta 2005 je bila gledanost *Dnevnika* 11,1-odstotna in do leta 2011 dosegla najnižjo gledanost doslej (7,1-odstotno). V nasprotju z osrednjo dnevnoinformativno oddajo je bila gledanost *Slovenske kronike* ob 17. uri, ki je po enoletnem premoru zamenjala *Vaš kraj*, ves čas okoli petodstotna (najmanj 4,8 % leta 2011 in največ 5,9 % leta 2007), leta 2012 pa je prvič prehitela *Dnevnik* in zabeležila 8,1-odstotno gledanost. Oddajo dopisnikov je spremljalo povprečno 157.700 gledalcev, osrednjo dnevnoinformativno

¹⁵ Podatkov pred junijem 1999 ne moremo primerjati z novejšimi, saj jih niso zbirali elektronsko kot danes, temveč ocenili s telefonskimi anketami, v katerih so gledalce spraševali, kaj so gledali pretekli večer.

oddajo pa povprečno 142.200 gledalcev oz. 23 odstotkov gledalcev, zbranih pred malimi zasloni¹⁶ (glej Tabelo 7.3 in Graf 7.1).

Graf 7.1: Primerjava povprečne gledanosti oddaj dopisnikov in Dnevnika (1999–2012).

Primerjava med oddajama *Vaš kraj* in *Slovenska kronika* kaže tudi, da lokalne novice v večernem terminu dosežejo več gledalcev kot v popoldanskem terminu predvajanja (primerjaj Tabelo 7.2 in Tabelo 7.3). To je potrdila sprememba termina predvajanja pred dvema letoma. *Slovenska kronika* je imela namreč do 7. novembra 2011, ko je bila na sporedu ob 17. uri, povprečno 3,8-odstotno gledanost, v novem terminu pa se ta je več kot podvojila – na 9,6 odstotkov (RTV Slovenija 2011b, 44).

Z novo uredniško politiko je Slovenska kronika zares postala oddaja, ki prinaša vsebinsko in oblikovno odlično pripravljene zgodbe iz slovenskih krajev. Gre za človeške, tudi pozitivne zgodbe, ki jih pripravlja mreža lokalnih dopisništev po Sloveniji. Tolikšen dvig gledanosti potrjuje, da je bila odločitev o predstavitvi oddaje v osrednji informativni termin pravilna. (RTV Slovenija 2012, 45)

Medved (2012, 290) poleg vsebinskih sprememb razloge za višjo gledanost išče predvsem v terminu predvajanja: »Popoldanski termin je navzkriž z vsakodnevnimi obveznostmi gledalcev, saj ciljne skupine ni doma ali pa se takrat posveča drugim obveznostim«. Tudi po mnenju nekdanjega urednika dopisništev po Sloveniji Rada

¹⁶ Za primerjavo: oddajo 24ur je leta 2012 spremljalo 47,3 odstotka, oddajo Svet na Kanalu A pa 36,6 odstotka gledalcev, ki so bili takrat pred televizijskimi ekrani (Grbin 2012).

Božičnika je boljša gledanost le posledica termina, ne pa boljše vsebine: »To je zagotovo posledica termina. To je pač najbolj gledan pas – med 19. in 20. uro. Ljudje vedo, kaj takrat lahko pričakujejo. Nekatere stvari že prej slišijo po radiu, pa hočejo to videti.« (Božičnik 2013)

Kljub temu pa je Medved (2012, 291) ugotovil, da so oddaje dopisnikov tako popoldne kot zvečer dosegale najvišjo povprečno (ali celo nadpovprečno) gledanost in delež gledalcev glede na povprečne ratinge v celotnem opazovanem terminu.¹⁷

¹⁷ V obdobju 2002–2008 je bila povprečna gledanost med 16. in 19. uro od 3,5- do 4,1-odstotna (delež od 19 do 23 %), med 19. in 20. uro pa med 9,3- in 12,2-odstotna (delež gledalcev med 30 in 38 %) (Medved 2012, 291). V tem obdobju je imela oddaja *Vaš kraj* ob 19. uri gledanost med 9,5 in 11 odstotkov, *Slovenska kronika* ob 17. uri pa med 4,9 in 5,9 odstotkov (glej Tabelo 7.2 in Tabelo 7.3).

8 METODOLOGIJA

Ker razen nekaterih splošnih raziskav, letnih poročil in strategij oddaje z lokalnimi novicami na Televiziji Slovenija v vseh letih niso bile deležne obsežnejše analize, bom na primeru oddaj, ki so jih od leta 1995 pripravljali dopisniki Televizije Slovenija, z različnimi metodami preučevanja skušala preučiti, kako pomembna je javna televizija pri posredovanju lokalnih novic v primerjavi z drugimi mediji, kako se je tematska struktura lokalnih novic na javni televiziji skozi čas spreminjala in katerih tem si gledalci (še) želijo.

8.1 Vzorec analize

V arhivu Televizije Slovenija bom poiskala posnetke oddaj *Po Sloveniji*, *Obzornik*, *Vaš kraj*, *Dnevnik* in *Slovenska kronika*. Analizirala bom tri oddaje letno, in sicer naključno, po eno oddajo z začetka leta, eno s sredine in eno s konca leta, saj nekateri izredni dogodki lahko vplivajo na strukturo oddaj. Posebno pozornost bom namenila spremembam, ko je prišlo do menjave termina in/ali imena oddaje. Skupno bom analizirala 72 oddaj oziroma 653 prispevkov, zato vzorec ne bo reprezentativen in ugotovitev ne bomo mogla posplošiti. Kljub temu je za namene magistrskega dela izbor dovolj širok, da bom lahko ugotovila morebitne spremembe v izbiri tem in zastopanosti regij v oddajah ter iskala vzroke zanje.

8.2 Analiza tem

Na drugo raziskovalno vprašanje – *Katere teme in regije so med letoma 1995 in 2013 pokrivalo oddaje z lokalnimi vsebinami na Televiziji Slovenija?* – bom skušala odgovoriti z analizo tem, ki sodi v tekstualno analizo. »Novinarji obravnavajo različne družbene dogodke in situacije, ki jih lahko povežemo v tematske sklope. Tema je torej to, o čemer je v tekstu govor na makro ravni« (Erjavec in Poler Kovačič 2007, 79). Pri tem van Dijk (prav tam) poudarja, da so teme pomembne, »ker na makro ravni novinarskega sporočanja posredujejo najpomembnejšo informacijo in si jih občinstvo tudi najbolj zapomni«. Pri analizi si bom posebej zapisala napovedi ali besedila prispevkov, ki kakorkoli izstopajo oziroma kažejo na večje spremembe (npr. dramatično poročanje v prispevkih s črno kroniko, komentatorsko obarvani prispevki ipd.).

Pri pripravi navodil za kodiranje mi je pomagalo testno kodiranje oddaj. S pomočjo tematskih vrst novinarstva, ki jih povzema Erjavčeva¹⁸ (v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 131–218), in testnega razvrščanja sem oblikovala 20 tematskih sklopov, ki združujejo smiselne kategorije: *socialne teme, šolstvo in izobraževanje, zdravstvo, javna infrastruktura, gospodarstvo, kmetijstvo, okolje, »male« težave prebivalcev, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih, lokalna politika, potrošniške teme, turizem, šport, kultura, naravne in kulturne znamenitosti, napovedi dogodkov, zanimivosti, religija, črna kronika ter naravne nesreče in vremenske nevšečnosti.*

V prvi sklop sodijo *socialne teme*, kot so domovi upokojencev, brezdomci, brezposelnost, revščina, dobrotelost, javna dela, delovanje centrov za socialno delo ipd., saj kot dopisnica Televizije Slovenije opažam, da je takšnih tem v oddajah z lokalnimi novicami precej. Drugi tematski sklop zajema *šolstvo in izobraževanje*, kamor sodi poročanje o težavah šol, prostorski stiski, novih učnih prijemih, dogajanjih v vrtcih, aktivnemu preživljanju šolskih počitnic in drugih temah v izobraževalnem sistemu. V tretji tematski sklop – *zdravstvo* – bom uvrstila prispevke in vesti, v katerih dopisniki poročajo o novi opremi v bolnišnicah, različnih težavah zdravstvenih ustanov ter cepljenju in različnih boleznih.

Pri testnem kodiranju sem ugotovila, da je (predvsem v starejših oddajah) veliko vesti in prispevkov namenjenih obnovam in gradnjam različnih mostov, cest, uradnim odprtjem dokončanih stavb, zato bom tovrstne prispevke vpisala v tematski sklop *javna infrastruktura*. Sklop *gospodarstvo* bo združeval različna sorodna področja – od razmer v gospodarskih panogah in podjetjih do stečajev, novih delovnih mest in različnih statističnih podatkov v zvezi z gospodarstvom lokalnih skupnosti. V sklop *okolje* pa bom razvrstila prispevke, v katerih novinarji opozarjajo na onesnaževanje okolja, nevarne odpadke, pomen pitne vode, okolju prijazne energije in čistilne akcije.

V tedenski oddaji *Po Sloveniji*, ki je bila na sporedu od septembra 1995 do decembra 2000, so dopisniki ustvarjali tudi rubriko *Bodica*, v kateri so predstavili različne »male«

¹⁸ Delavsko, mednarodno, življenjskostilno, vojno, gospodarsko, kmetijsko, okoljsko, religijsko, kulturno, zdravstveno in znanstveno novinarstvo.

težave prebivalcev. Tako sem poimenovala naslednji tematski sklop, v katerega bom uvrstila poročanje o zapiranju trgovin v manjših krajih, ukinjanju poštних nabiralnikov, poškodovani javni infrastrukturi, nevarnih cestnih odsekih, nesmiselnih semaforjih ali kakšnih drugih težavah, ki so jih zaznali dopisniki sami ali so nanje opozorili krajani. Sorodna tematska sklopa sta *nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih*, v katerem novinarji opozarjajo na nezdružljivost funkcij ali nepravilnosti pri vodenju različnih ustanov na lokalni ravni, in *lokalna politika* (npr. novi župani, štiri leta od uveljavitve nove samouprave). Med *potrošniške teme* bom uvrstila poročanje o znižanjih, trgovinah, različnih podražitvah ali novih pridobitvah, pomembnih za potrošnike. Nove turistične pridobitve, obisk turistov, priprave na poletno/zimsko sezono bodo prostor dobile v sklopu *turizem*.

Sprva sem iz razdelitve Erjavčeve izločila sklopa *šport in kultura*, a sem ju kasneje spet dodala, saj sem pri testnem kodiranju ugotovila, da so v preteklosti več poročali tudi o športnih dogodkih na lokalni ravni ter različnih koncertih, likovnih razstavah in gledaliških predstavah. Da bom dodala tudi sklop *naravne in kulturne znamenitosti*, sem se odločila, ker je bila včasih zelo priljubljena rubrika *Naš kraj*, v kateri so dopisniki predstavljali možnosti za izlete, različne učne poti, jame, planote ter druge naravne in kulturne posebnosti. Podobno bom na podlagi rubrike *Povabilo*, v kateri so v oddaji *Po Sloveniji* gledalce povabili na različne prireditve konec tedna, razvrstila tudi *napovedi dogodkov*. Dodala bom še sklop *zanimivosti*, za katerega predvidevam, da je precej pogost predvsem ob koncu oddaj, ko so objavljeni lahkotnejši prispevki – gre za različne pohode, posebne ljudi ali običaje, praznovanja 100-letnikov ali zgolj drobne iskrice iz vsakdanjega življenja vaščanov. Kot na spletni strani zapišejo ustvarjalci (Televizija Slovenija 2013a), za *Slovensko kroniko* »sodelavci Uredništva dopisništev v Sloveniji pripravljajo novice in *zanimivosti* iz vseh slovenskih krajev« (poudarila M. B). Verske obrede, praznike in dogodke bom uvrstila v sklop *religija*.

Med tematskimi sklopi je pomembna tudi *črna kronika*, ki je bila svoj čas celo ločena s posebno »špico« v oddaji *Vaš kraj*. Ellis (v Laban 2007a, 57) takšno deljenje imenuje segmentacija, t. i. špice pa »označujejo meje med enim delom neprekinjenega televizijskega gradiva in ostalimi deli« (Bignell, prav tam). V sklop črna kronika sodi poročanje o ropih, prometnih nesrečah, umorih in drugih kaznivih dejanjih. Poročanje o

naravnih nesrečah – plazovih, potresih, poplavah in obletnicah takih dogodkov – bom razvrstila posebej v tematski sklop *naravne nesreče in vremenske nevšečnosti*.

8.3 Spletno anketiranje

Da bi ugotovila, prek katerega kanala občinstvo najpogosteje pridobiva informacije o lokalnih dogodkih in temah ter katere so glavne teme, ki jih gledalci Televizije Slovenija iščejo v oddajah z lokalnimi novicami, bom izvedla spletno anketo (glej Prilogo G) med gledalci. S spletnim anketiranjem, ki je »hitrejše, omogoča večji razpon možnosti pri obliki vprašalnika, pri njem je tudi anketirančevo breme manjše, avtomatično zbiranje podatkov pa je poenostavljeno« (Lozar Manfreda in drugi 2000, 1035–1036), bom najverjetneje dobila več mnenj mlajših gledalcev. A težava spletnega anketiranja je reprezentativnost vzorca. Težava nastopi, ko želimo sklepati o splošni populaciji na osnovi spletnih anket, ki so jih izpolnjevali respondenti, za katere ne vemo, s kakšno verjetnostjo so bili rekrutirani (EnKlik anketa 2013). Poleg tega je večji delež gledalcev *Slovenske kronike* starejših,¹⁹ zato bom z rezultati spletne ankete dobila zgolj grobo oceno.

Za odgovor na prvo raziskovalno vprašanje – *Kateri je glavni kanal občinstva za pridobivanje informacij o lokalnih dogodkih in temah?* – bodo anketiranci med možnostmi *iz lokalnega/regionalnega časopisa, z lokalnega/regionalnega radia, z lokalne/regionalne televizije, iz nacionalnega časopisa, z Radia Slovenija, z nacionalne komercialne televizije (POP TV, Kanal A, Planet TV ...), s Televizije Slovenija, prek regionalnih medijev na spletu, prek nacionalnih medijev na spletu in prek družbenih omrežij* izbrali največ tri in jih razvrstili po pomembnosti. Tako bom ugotovila, kaj je najpomembnejši vir lokalnih informacij in kako pomembno vlogo ima pri tem Televizija Slovenija.

Odgovor na tretje raziskovalno vprašanje – *Katere so glavne teme, ki jih gledalci Televizije Slovenija iščejo v oddajah z lokalnimi novicami?* – bom skušala dobiti z

¹⁹ Leta 2012 je *Slovensko kroniko* povprečno spremljalo 157.700 gledalcev, med katerimi je bilo 63 odstotkov vseh (98.700) starejših od 55 let, 22 odstotkov gledalcev je bilo starih med 40 in 54 let, mlajših od 40 je bilo le 16 odstotkov (glej Prilogo Č).

ocenjevalno lestvico. Istih 20 tematskih sklopov, ki sem jih oblikovala za analizo prispevkov, objavljenih v oddajah dopisnikov, bom uporabila v ocenjevalni lestvici spletne ankete. Na vprašanje, kako ocenjujejo pogostnost prispevkov z omenjenimi tematikami, bodo za vsako posebej odgovorili s »premalo«, »ravno prav« ali »preveč«. Tako bom po koncu analize tem in analize ankete dobila primerjavo med ponudbo javne televizije in tem, kar od nje pričakujejo njeni gledalci. Z drugimi vprašanji v anketi bom skušala ugotoviti še, ali je po mnenju gledalcev na slovenski javni televiziji dovolj lokalnih novic, kako pogosto jih gledajo, kako kakovostni se jim zdijo prispevki in kako vplivajo na njihovo okolje. V razpravi bom upoštevala tudi podatke o gledanosti programskega kontrolinga in že obstoječe študije njihovih raziskovalnih služb.

8.4 Polstrukturirani poglobljeni intervju

S polstrukturiranima poglobljenima intervjujema z Radom Božičnikom, dolgoletnim urednikom dopisništev Televizije Slovenija, in zdajšnjo urednico Brigito Jeretina bom skušala pojasniti spremembe v razvoju lokalnih novic in razlogih zanje, vlogi dopisnikov in njihovi prihodnosti. Tako bom lahko dopolnila in pojasnila ugotovitve iz analize in rezultatov spletne ankete.

Prednost polstrukturiranega poglobljenega intervjuja je, da v primerjavi s strukturanim intervjujem opušča natančnost oz. doslednost pravil ter spodbuja aktiven in odprt pogovor. Pogovor kljub temu, da spominja na vsakdanjega, vodi spraševalec, ki sledi predhodno določenim smernicam (Deacon in drugi 2007, 67), ki pa jih med pogovorom lahko preoblikuje, kar je za zapletene teme najprimernejše (Deacon in drugi 2007, 391).

9 UGOTOVITVE ANALIZE

V analizi prispevkov sem ugotavljala, kakšni sta (bili) zemljepisna in tematska struktura prispevkov v oddajah z lokalnimi vsebinami.

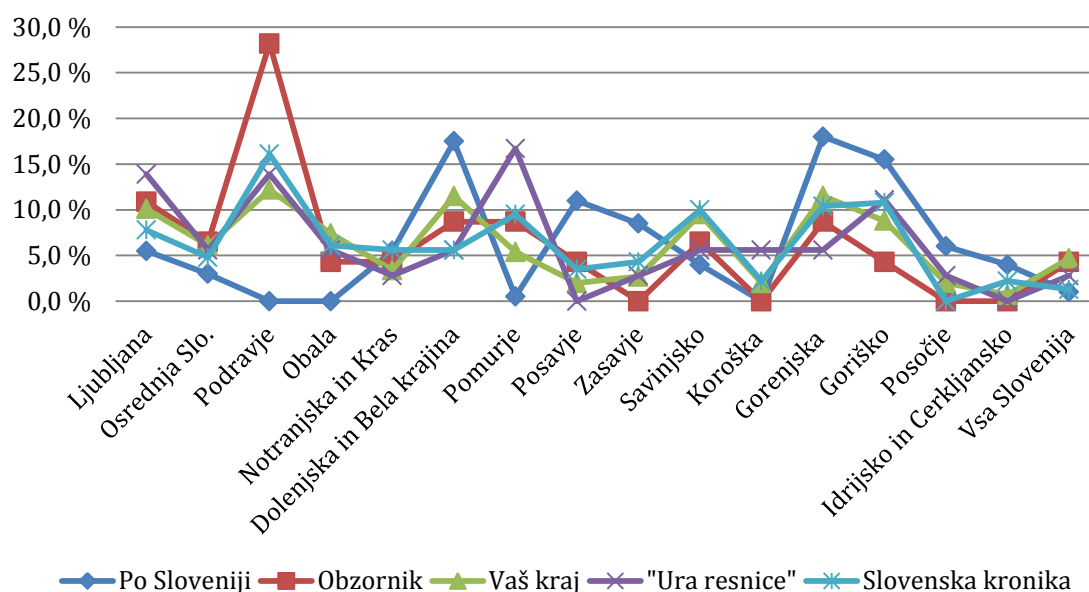
9.1 Zemljepisna struktura prispevkov

S kvantitativno analizo prispevkov oddaj *Po Sloveniji*, *Obzornik*, *Vaš kraj*, *Dnevnik* (*»Ura resnice«*) in *Slovenska kronika* sem skušala ugotoviti, ali Televizija Slovenija v skladu s Programskimi standardi RTV Slovenija (2006) »deluje tako, da /.../ pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja« (poudarila M. B.). Analiza je pokazala, da v oddajah z lokalnimi novicami vse regije v državi niso enakovredno in uravnoteženo zastopane (glej Tabela 9.1), kar je v nasprotju s standardi javne televizije.

Tabela 9.1: Regijska pokritost posameznih oddaj z lokalnimi vsebinami.

ODDAJA	Po Sloveniji		Obzornik		Vaš kraj		»Ura resnice«		Slovenska kronika		SKUPAJ	
	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež
Ljubljana	11	5,5 %	5	10,9 %	15	10,1 %	5	13,9 %	18	7,8 %	54	8,6 %
Osrednja Slo.	6	3,0 %	3	6,5 %	9	6,1 %	2	5,6 %	11	4,8 %	31	4,7 %
Podravje	0	0,0 %	13	28,2 %	18	12,2 %	5	13,9 %	37	16,1 %	73	11,0 %
Obala	0	0,0 %	2	4,3 %	11	7,4 %	2	5,6 %	14	6,1 %	29	4,4 %
Notranjska in Kras	11	5,5 %	2	4,3 %	5	3,4 %	1	2,8 %	13	5,6 %	32	4,8 %
Dolenjska in Bela krajina	35	17,5 %	4	8,7 %	17	11,5 %	2	5,6 %	13	5,6 %	71	10,7 %
Pomurje	1	0,5 %	4	8,7 %	8	5,4 %	6	16,7 %	22	9,5 %	41	6,2 %
Posavje	22	11,0 %	2	4,3 %	3	2,0 %	0	0,0 %	8	3,5 %	35	5,3 %
Zasavje	17	8,5 %	0	0,0 %	4	2,7 %	1	2,8 %	10	4,3 %	32	4,8 %
Savinjsko	8	4,0 %	3	6,5 %	14	9,5 %	2	5,6 %	23	10 %	50	7,6 %
Koroška	0	0,0 %	0	0,0 %	3	2,0 %	2	5,6 %	5	2,2 %	10	1,5 %
Gorenjska	36	18,0 %	4	8,7 %	17	11,5 %	2	5,6 %	24	10,4 %	83	12,6 %
Goriško	31	15,5 %	2	4,3 %	13	8,8 %	4	11,1 %	25	10,8 %	75	11,3 %
Posočje	12	6,0 %	0	0,0 %	3	2,0 %	1	2,8 %	0	0,0 %	16	2,4 %
Idrijsko in Cerkljansko	8	4,0 %	0	0,0 %	1	0,7 %	0	0,0 %	5	2,2 %	14	2,1 %
Vsa Slovenija	2	1,0 %	2	4,3 %	7	4,7 %	1	2,8 %	3	1,3 %	15	2,3 %
SKUPAJ	200	100 %	46	100 %	148	100 %	36	100 %	231	100 %	631	100 %

Graf 9.1: Regijska pokritost posameznih oddaj z lokalnimi vsebinami (1995–2013).

V oddaji *Po Sloveniji* Obala in Podravje sploh nista bila predstavljena, ker imata obe regiji svoj regionalni program. Z 18 % vseh prispevkov je bila najbolj zastopana Gorenjska, sledila ji je Dolenjska z Belo krajino (17,5 %), 15,5 % prispevkov je izviralo z Goriškega, 11 % pa iz Posavja. Vse ostale regije so bile slabše zastopane, najmanj Pomurje (0,5 %) in Koroška, ki v izbranem vzorcu ni imela nobenega prispevka (glej Tabelo 9.1 in Graf 9.1).

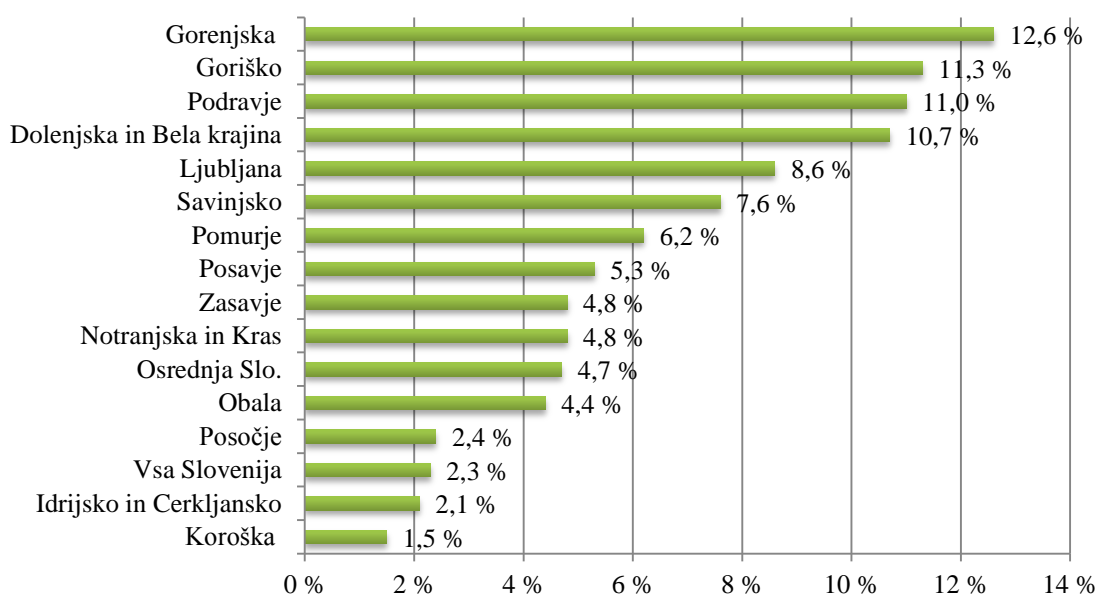
Ko je oddajo dopolnil še *Obzornik*, sta prostor v njej dobili tudi doslej zapostavljeni regiji. Kar 28 % prispevkov analiziranih oddaj je izviralo iz Podravja, iz Ljubljane 10,9 %, po 8,7 % prispevkov je pokrivalo območje Dolenjske, Pomurja in Gorenjske, vsem ostalim regijam je pripadlo manj kot 6,5 % prispevkov. Zasavje, Koroška, Posočje ter Idrijsko in Cerkljansko so bili v analiziranem obdobju povsem zapostavljeni (glej Tabelo 9.1 in Graf 9.1).

Največ prispevkov v oddaji *Vaš kraj* je nastalo na območju Podravja (12,2 %), Dolenjske in Bele krajine (11,5 %) ter Gorenjske (11,5 %). Podoben delež (10,1 %) prispevkov je pripadel Ljubljani in Savinjskemu (9,5 %). Najbolj zapostavljeni so bile tudi v tej oddaji Idrijsko in Cerkljansko (0,7 %), Posočje (2 %) in Koroška (2 %) (glej Tabelo 9.1 in Graf 9.1).

Ko so bile lokalne novice del *Dnevnika*, so prostor v osrednji dnevnoinformativni oddaji najpogosteje dobili Pomurje (16,7 %), Ljubljana (13,9 %), Podravje (13,9 %) in Goriško (11,1 %), vsem ostalim območjem so namenili 5,6 odstotkov ali manj prispevkov (glej Tabelo 9.1 in Graf 9.1). Zaradi majhnega števila prispevkov v oddaji in posledično manjšega vzorca analize je treba upoštevati, da rezultatov ne moremo posplošiti.

V aktualni oddaji, ki je na sporedu zadnjih osem let, glede na rezultate analiziranih prispevkov 16,1 % vseh prihaja iz Podravja, dobra desetina z Goriškega (10,8 %) in Gorenjske (10,4 %), nekoliko manj iz Ljubljane (7,8 %), najmanj pa spet iz Idrijskega in Cerkljanskega (2,2 %), s Koroške (2,2 %) ter iz Posočja, od koder v analiziranem vzorcu ni izvirala noben prispevek (glej Tabelo 9.1 in Graf 9.1).

Graf 9.2: Delež lokalnih novic glede na regijo (1995–2013).

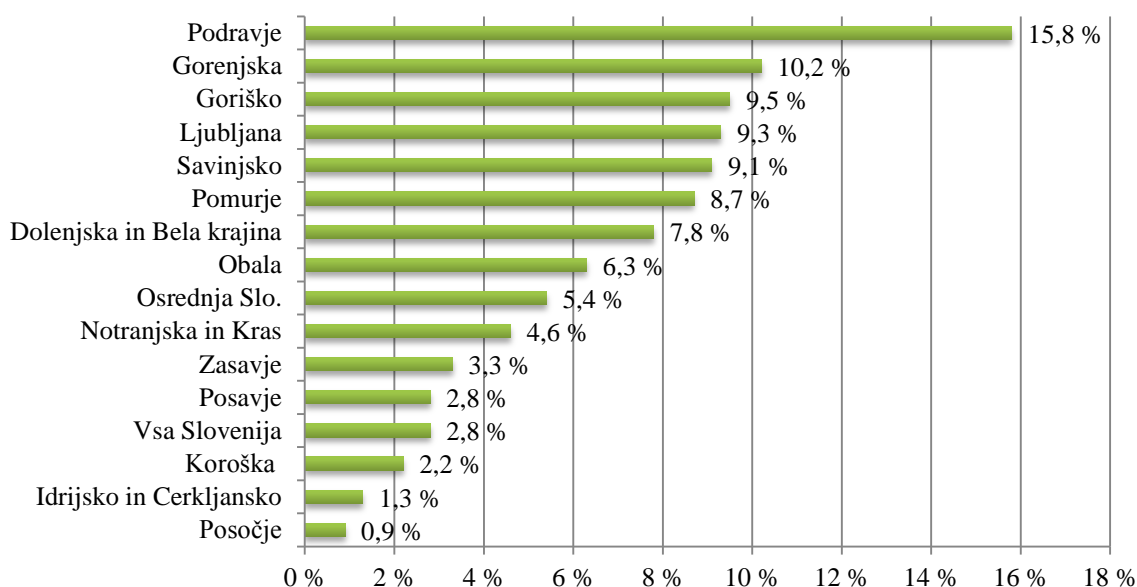

Če podatke za posamezne oddaje združimo, vidimo, da v vseh oddajah v analiziranem obdobju 1995–2013 po številu objavljenih prispevkov prevladujejo štiri regije – Gorenjska (12,6 %), Goriško (11,3 %), Podravje (11 %) ter Dolenjska in Bela krajina (10,7 %). Nekoliko manj prispevkov je izviralo iz Ljubljane (8,6 %), savinjske regije (7,6 %), Pomurja (6,2 %) in Posavja (5,3 %). Z manj kot dvajsetino vseh prispevkov so bili zastopani Zasavje, Notranjska in Kras, Osrednja Slovenija, Obala, le dobra dva

odstotka sta pripadla Posočju ter Idrijskemu in Cerkljanskemu, odstotek in pol pa Koroški (glej Graf 9.2).

Razmerje je podobno tudi za zadnje štiri dnevnoinformativne oddaje dopisnikov (brez oddaje *Po Sloveniji*, ki iz Podravja in z Obale ni poročala). Na prvih mestih so še vedno iste regije, prav tako se kot najbolj zastopane kažejo Zasavje, Posavje, Koroška, Idrijsko in Cerkljansko ter Posočje (glej Graf 9.3).

Graf 9.3: Delež lokalnih novic glede na regijo v oddajah *Obzornik*, *Vaš kraj*, *»Ura resnice«* in *Slovenska kronika*.

9.3 Tematska struktura prispevkov

Pogostnost tem²⁰ analiziranih prispevkov se je od leta 1995 do 2013 nekoliko spreminjala – glede na dolžino, termin in vlogo oddaje (glej Tabelo 9.2).

²⁰ V nekaterih primerih bi lahko en prispevek umestili v več tem, zato sem se odločila za temo, ki po mojem mnenju prevladuje. Tema *»male«* težave prebivalcev se pogosto povezuje z javno infrastrukturo, zdravstvom (na primer prispevek o tem, da starše v Ljubljani moti selitev otroške ambulante na Metelkovo zaradi neprimerne lokacije) ali drugimi temami.

Tabela 9.2: Tematska struktura posameznih oddaj z lokalnimi vsebinami.

ODDAJA	Po Sloveniji		Obzornik		Vaš kraj		»Ura resnice«		Slovenska kronika		SKUPAJ	
	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež
TEMATSKI SKLOP	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež
socialne teme	18	9,1 %	1	2,2 %	12	8,2 %	1	2,8 %	20	8,7 %	52	8,0 %
šolstvo in iz.	12	6,1 %	2	4,4 %	8	5,5 %	0	0,0 %	12	5,2 %	34	5,2 %
zdravstvo	3	1,5 %	4	8,9 %	9	6,2 %	2	5,6 %	19	8,3 %	37	5,7 %
javna infrastr.	12	6,1 %	2	4,4 %	6	4,1 %	1	2,8 %	9	3,9 %	30	4,6 %
gospodar.	15	7,6 %	5	11,1 %	14	9,6 %	9	25 %	29	12,7 %	72	11,0 %
kmetijstvo	8	4,1 %	1	2,2 %	1	0,7 %	1	2,8 %	9	3,9 %	20	3,1 %
okolje	9	4,6 %	3	6,7 %	8	5,5 %	4	11,1 %	11	4,8 %	35	5,4 %
»male« težave preb.	14	7,1 %	5	11,1 %	9	6,2 %	5	13,9 %	16	7,0 %	49	7,5 %
nepravilnosti na položajih	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,7 %	2	5,6 %	8	3,5 %	11	1,7 %
lokalna politika	3	1,5 %	1	2,2 %	3	2,1 %	1	2,8 %	10	4,4 %	18	2,8 %
potrošniške teme	12	6,1 %	3	6,7 %	9	6,2 %	0	0,0 %	8	3,5 %	32	4,9 %
turizem	5	2,5 %	2	4,4 %	7	4,8 %	0	0,0 %	12	5,2 %	26	4,0 %
šport	6	3,0 %	0	0,0 %	1	0,7 %	0	0,0 %	2	0,9 %	9	1,4 %
kultura	11	5,6 %	5	11,1 %	1	0,7 %	0	0,0 %	5	2,2 %	22	3,4 %
nar. in kult. znamenitosti	15	7,6 %	0	0,0 %	1	0,7 %	0	0,0 %	7	3,1 %	23	3,5 %
napovedi dogodkov	13	6,6 %	0	0,0 %	2	1,4 %	0	0,0 %	1	0,4 %	16	2,5 %
zanimivosti	28	14,2 %	6	13,3 %	23	15,8 %	5	13,9 %	32	14,0 %	94	14,4 %
religija	0	0,0 %	1	2,2 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,2 %
črna kronika	0	0,0 %	3	6,7 %	26	17,8 %	5	13,9 %	12	5,2 %	46	7,0 %
nar. nesreče in vremen. nevšečnosti	13	6,6 %	1	2,2 %	5	3,4 %	0	0,0 %	7	3,1 %	26	4,0 %
SKUPAJ	197	100 %	45	100 %	146	100 %	36	100 %	229	100 %	653	100 %

Oddaja *Po Sloveniji*, ki je bila tedenska in daljša, je dopuščala več prispevkov in vesti. Med temami so močno prevladovali zanimivosti (14,2 %), na drugem mestu so bile socialne teme (9,1 %), sledila sta gospodarstvo (7,6 %) – o njem so veliko poročali s krajšimi vestmi takoj na začetku oddaje – in poročanje o naravnih in kulturnih znamenitostih (7,6 %), še zlasti v rubriki *Naš kraj*, v kateri so dopisniki predstavljali različne kraje po Sloveniji. Veliko prostora so namenili tudi »malim« težavam prebivalcev (7,1 %) (glej Tabelo 9.2 in Graf 9.4), ki so jih navadno predstavili v rubriki *Bodica*. V njej lahko nemalokrat opazimo tudi prvine komentarja (npr. moteče plakatiranje v Posavju – *Po Sloveniji*, 5. 12. 1995; krajan Dobove imajo težave zaradi štirih prehodov čez železniške tire – *Po Sloveniji*, 9. 3. 2000), v primerjavi z drugimi prispevki so krajši (od minute do dveh), pogosto brez izjav in z zanimivo sliko. Z njimi

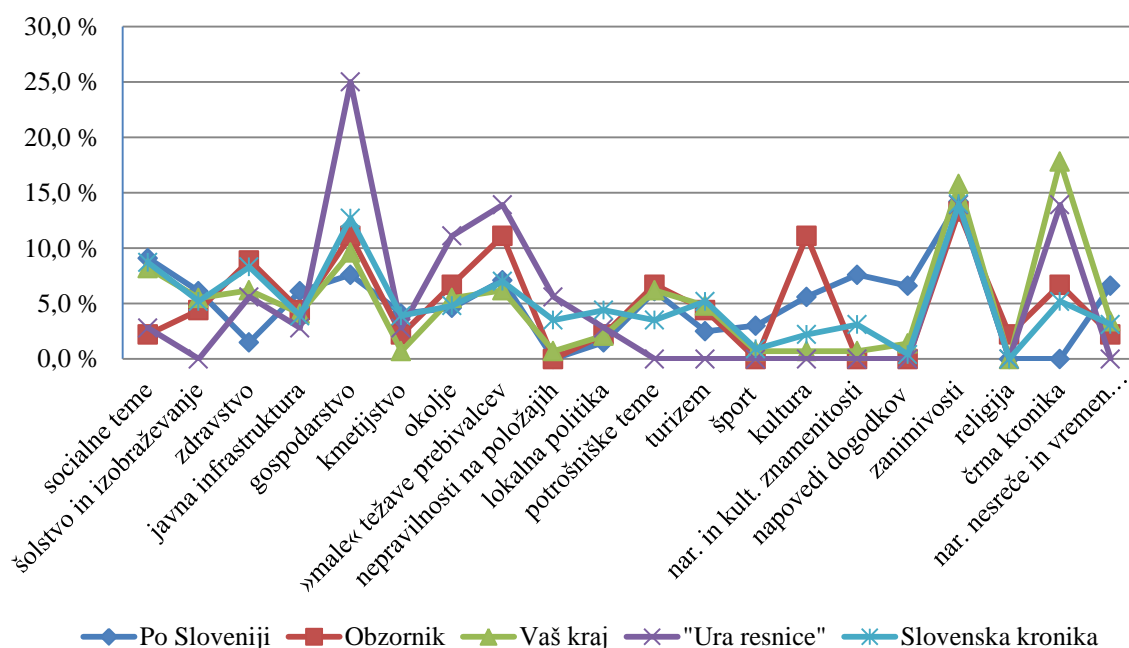
so dopisniki opozarjali na različne težave in o njih poročali, tudi ko so se rešile. Tako so npr. napovedali prispevek o tem, da je 12 občin na severnem Primorskem našlo prostore za gluhe in naglušne: »Kot kaže, naša bodica izpred dveh tednov ni naletela na gluha ušesa ...« (Po Sloveniji, 24. 2. 2000).

Veliko pozornosti so namenjali tudi napovedim dogodkov (6,6 %) (glej Tabela 9.2). Poleg rubrike *Povabilo*, v kateri so s kratkimi vestmi gledalce povabili na različne prireditve po Sloveniji, so večkrat vnaprej pripravili reportažo. Tako je na primer junija 1999 Barbara Renčof pripravila reportažo o flosarjih na Savi in gledalce povabila na prireditev naslednji dan: »... zvečer pripravljajo v Radečah ognjemet in zabavo s skupino Agropop, tako da vabilo velja: 'Smo odprtih rok in srca, prijazne besede in vse gledalce prisrčno vabim v Radeče, da preživijo delček časa tu z nami v Radečah' (izjava)« (Po Sloveniji, 24. 6. 1999). Enak odstotek prispevkov so dopisniki namenili poročanju o naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih.

Podoben delež prispevkov (6,1 %) je bil v oddaji *Po Sloveniji* posvečen tudi šolstvu, javni infrastrukturi in potrošniškim temam, nekoliko manj kulturi (5,6 %), okolju (4,6 %), kmetijstvu (4,1 %), športu (3 %), turizmu (2,5 %) ter zdravstvu in lokalni politiki (1,5 %). Religija tako kot v kasnejših oddajah tu ni dobila prostora, nepravilnostim ljudi na pomembnih položajih ni bil namenjen noben prispevek, prav tako ni bilo poročanja o črni kroniki (glej Tabela 9.2).

Če pogledamo Graf 9.4, ugotovimo, da se je oddaja *Po Sloveniji* med vsemi oddajami doslej najbolj posvečala tudi športnim vsebinam (npr. reportaža o Skakalnem klubu s Predmeje, 24. 2. 2000; vest o tem, katere športnike leta je izbral lokalni radio v Posavju, 9. 1. 1996; v eni izmed oddaj so rubriko *Tema tedna* posvetili gradnji, upravljanju in vzdrževanju športnih objektov skupaj z gostom Janezom Urbancem z ministrstva za šolstvo in šport, dodali pa še poročili o športnih objektih na Goriškem in Gorenjskem, 4. 6. 1996). Oddaja prednjači tudi po poročanju o kulturi, naravnih in kulturnih znamenitostih ter napovedih dogodkov, v primerjavi z drugimi oddajami pa so manj poročali o zdravstvu in predvsem črni kroniki, o kateri (vsaj v analiziranem vzorcu) sploh niso poročali.

Graf 9.4: Tematska struktura posameznih oddaj z lokalnimi vsebinami.

Oddaja *Obzornik* v primerjavi z ostalimi oddajami najbolj izstopa po poročanju o kulturi (glej Graf 9.4), saj ji je posvetila več kot desetino vseh analiziranih prispevkov (11,1 %) (npr. Na likovni koloniji so se že tretjič zbrali slovenski slikarji, 11. 6. 1997; Kulturni dom v Krškem potrebuje obnovo, 1. 11. 1997; V zadnjem času na Dolenjskem začelo delovati veliko novih galerij, 1. 11. 1997; Na Ptuju okrogla miza o tem, da občine 31 javnim kulturnim zavodom v Sloveniji ne plačujejo, čeprav od države dobijo denar za to, 9. 11. 1999). Večji delež kot kultura – enakega števila prispevkov so bili deležni še gospodarstvo in »male« težave prebivalcev – so imele le zanimivosti (13,3 %) (glej Tabela 9.2), ki sicer s 14,4 odstotki na splošno prednjačijo v celotnem opazovanem obdobju (glej Graf 9.6). O zdravstvu so poročali v 8,9 %, o okolju pa v 6,7 % prispevkov.

Če so po ukinitvi oddaje *Po Sloveniji* svoj prostor izgubili prispevki o naravnih in kulturnih znamenitostih (prav tako ni bilo poročanja o nepravilnostih ljudi na pomembnih položajih), pa so dopisniki v dnevnoinformativni oddaji začeli poročati tudi o črni kroniki (6,7 %), a to so bile le krajše vesti (npr. vest o ropih po Sloveniji, 11. 6. 1996; vest o prometni nesreči s smrtnim izidom na cesti Kalce–Godovič, 1. 6. 1997; poročilo policistov (brez izjav), da število kaznivih dejanj na postojnskem območju

upada, 10. 2. 1997). Presenetljivo pri tem je, da so uporabili tudi etično sporno sliko – vest, v kateri so poročali o prometni nesreči s smrtnim izidom, so denimo pokrili s posnetki, kako zdravnik oživlja ponesrečenca (Obzornik, 1. 6. 1997).

O črni kroniki se začne več poročati po letu 2000, ko uvedejo oddajo *Vaš kraj*. Ta tema je bila ločena s posebno nekajsekundno »špico« brez napisa, le z grafiko oddajnika, in je imela v vseh oddajah doslej najvišji delež prispevkov (17,8 %). V oddaji so ji posvetili celo več prostora kot zanimivostim (15,8 %). Ker je črna kronika postala stalna rubrika, dobimo občutek, da so ustvarjalci vedno iskali nekaj, kar bi vanjo lahko umestili. Tako je na primer Elen Batista Štader poročala, da policisti na Obali pogosto odkrijejo pribežnike, ki pridejo po morju, da je to leto brez hudih kaznivih dejanj, zabeležili so le nekaj kraj na pokopališčih, mirno je bilo tudi v prometu (Vaš kraj, 8. 11. 2000), vanjo pa so uvrstili tudi prispevke o opozorilih za pravilno obnašanje na smučiščih (Vaš kraj, 2. 2. 2001) in podobne teme. Leta 2001 so v rubriki *črna kronika* enkrat tedensko objavljali prispevke, v katerih so v sodelovanju s policisti povzeli prometne prekrške preteklega tedna (»Slovenske ceste so v dobrem mesecu dni terjale že petnajst življenj. V naslednjem prispevku si pogledjmo, kako so nekateri vozniki izzivali srečo na naših cestah v zadnjem tednu dni. Pri tem so jih zalotili policisti s sistemom Provida.« – Vaš kraj, 2. 2. 2001). Približno enominuten prispevek je bil nekakšen pregled prekrškov, v celoti pokrit z videoposnetki policijske kamere in pogosto hudomušno napisan:

Najpogostejši prekršek je bilo tokrat prehitevanje na različne načine. Prehitevanje več vozil hkrati, brez vključenega smernika ali pa kar čez neprekinjeno črto. Zadnjega je najbolj vneto izvajal voznik tega audija. Kljub večkratnim opozorilom je divjo slalomsko vožnjo po neprekinjeni črti vztrajno nadaljeval. Nihče od naslednjih voznikov pa očitno ne pozna tega prometnega znaka ob koncu avtoceste. Pa ponovimo: opozarja nas, da se bosta dva ožja pasova čez nekaj metrov zožila v enega, zato moramo vožnjo upočasniti, predvsem pa se moramo pravočasno postaviti na pravi vozni pas. In rekorderji tega tedna: volvo, ki je po kranjski avtocesti drvel s 180 kilometri na uro, in rdeč kabriolet, ki je divjo vožnjo na avtocesti nadaljeval še na lokalni cesti. Števec na

kameri je pokazal kar 114 kilometrov na uro. Mudi pa se tudi taksistom – tale je očitno na nujni poti (Vaš kraj, 11. 5. 2001).

Čeprav 23. člen Kodeksa novinarjev Slovenije (2010) novinarjem nalaga, da se »o samomoru in poskusu samomora poročala le, če to narekuje javni interes«, so v *Vašem kraju* s Celjskega poročali tudi o takšnem tragičnem dogodku, vest pa pokrili s posnetki trupla, pokritega s črno vrečko: »Celjski gasilci pa so dopoldne iz Slivniškega jezera potegnili truplo 31-letnega moškega iz okolice Šmarja pri Jelšah. Pogrešali so ga od srede zvečer. Policisti, ki so ob jezeru našli njegov avtomobil, so sprva domnevali, da je pogrešani utonil, vse pa kaže, da je šlo za samomor« (Vaš kraj, 11. 5. 2001). Tragičen dogodek so sicer nadgradili s temo o samomorih: »V zadnjih treh dneh si je vzelo življenje kar 11 ljudi. Lani smo v Sloveniji zabeležili 552 primerov samomora, zelo veliko. Še posebej, če vemo, da je na cestah umrlo 312 ljudi. Največ samomorov je prav v pomladnih mesecih. Zakaj?« (Vaš kraj, 11. 5. 2001). Novinarka Staša Kozmi nato na začetku prispevka pove, da je »Slovenija po številu samomorov žal še vedno v evropskem vrhu«. Pozitivno je, da v prispevku izpišejo grafiko z napisom »klic v duševni stiski: 01/520 99 00« in ob tem povedo, da »ni sramotno, da človek, ki ne vidi več izhoda iz svojih težav, poišče strokovno pomoč«, nato pa klinična psihologinja povzame tudi znamenja, po katerih lahko prepoznamo samomorilne misli. Tudi zaključí pozitivno: »Vredno je poiskati pomoč in dati življenju novo priložnost«.

V oddaji januarja 2003 je novinarka Ana Bučar poročala, da je po neuradnih podatkih zaradi prevelike količine zaužitega ekstazija na Ptujju umrl mladoletnik: »Fanta iz Stojncev so dobro uro po polnoči na novega leta dan prepeljali v bolnišnico, vendar je umrl, še preden so mu zdravniki lahko pomagali«. Zanimiv je predvsem način poročanja. Novinarka namreč prispevek začne z raportom pred barom: »V tem baru je 17-letni mladenič rajal vse do poldvanajste ure zjutraj, ko mu je postalo slabo. Prijatelji so ga peljali ven, tako trdi lastnik. Tako lastnik kot najemnik nista želela dajati izjav pred kamero« (Vaš kraj, 2. 1. 2003). Prispevek nadaljuje z vprašanjem mimoidočemu: »Pa ste presenečeni, da se je v vaši bližini zgodila smrt zaradi – nekateri pravijo – ekstazija? Ja, malo ja«.

V isti oddaji je objavljen še en prispevek iz črne kronike. Starša pogrešanega 17-letnega dekleta, ki se je zdravila na ljubljanskem oddelku za mentalno zdravje, sta spregovorila

pred kamero: »Da je s hčerko nekaj hudo narobe, sta starša ugotovila pred dvema mesecema. Gimnazijka Špela je izostajala od pouka in priznala, da se drogira. 'Je imela že vse pripravljeno za samomor ...' (izjava mame)«. Nadaljuje z očetom, konča pa spet z mamino izjavo, ki prosi vse, naj pokličejo policijo, če jo kje vidijo. Na koncu se ji orosijo oči, posnetek upočasnijo, voditeljica po prispevku zaključi: »Špelino zgodbo bomo tudi mi spremljali še naprej ...« (Vaš kraj, 2. 1. 2003).

Tudi sicer se bolj senzacionalistično poročanje začne kazati okoli leta 2000, kar se kaže že v jeziku (»Dober večer želim. Čeprav smo tudi danes potrebovali dežnike, se reke po obilnem deževju v noči na torek vendarle umirjajo /.../ Danes smo bili tam, kjer *je bilo* v noči na torek *najhuje*.« – Vaš kraj, 8. 11. 2000; prispevek s sotvorbo »Domačinom *je prekipelo*« začnejo z napovedjo »Teden se je *razburljivo* začel v Posočju, v Ložicah, kjer gradijo novo elektrarno na reki Soči /.../ krajani so dopoldne zagrozili z zaporo ceste do gradbišče. *Bilo je vroče*.« – Vaš kraj, 3. 4. 2000). Željo po ekskluzivnosti uresničujejo v rubriki »RAZKRIVAMO« (npr. napoved »Danes pa *razkrivamo* novo zgodbo v Celju. Tam je bilo že vse nared za gradnjo krožišča, ki bi povežalo zelo obremenjeno cesto proti Štoram. Mestni svetniki so načrt sprejeli, podprl ga je tudi državni zbor, a kljub temu se utegne zgoditi, da bodo domačini ostali brez krožišča. Pogledjmo, zakaj.« – Vaš kraj, 8. 11. 2000).

Oddaja *Vaš kraj* po drugih temah ne izstopa (glej Graf 9.4) – poleg črne kronike in zanimivosti so največ časa namenili še gospodarstvu (9,6 %) in socialnim temam (8,2 %), najmanj pa lokalni politiki (trije prispevki oz. 2,1 %) in napovedim dogodkov (dva prispevka oz. 1,4 %), pri čemer pa ni šlo za klasičen napovednik kot v oddaji *Po Sloveniji*, temveč je na primer dopisnica Petra Držaj pripravila reportažo o kmečkih ženah v Suhi krajini, ki so konec tedna pripravljale domače dobrote po starih receptih, in na koncu povabila gledalce: »Marljive Suhokranjke bi težko posnemali, lažje pa se bodo o okusnosti njihovih dobrot prepričali vsi, ki se bodo konec tedna ustavili v Žužemberku« (Vaš kraj, 2. 2. 2001). Potrošniškim temam so se posvetili v 6,2 odstotkih primerov, prav toliko tudi zdravstvu. Prispevki, ki sem jih uvrstila v ta tematski sklop, večinoma govorijo o denarnih težavah bolnišnic, prostorskih stiskah in novih pridobitvah (na primer o nakupu novega električnega skalpela v trboveljski bolnišnici – Vaš kraj, 11. 5. 2001), manj jih je neposredno povezanih z zdravjem in različnimi

metodami zdravljenja (na primer prispevek o zboru 150 internistov in družinskih zdravnikov iz vse Slovenije, ki so pod drobnogled vzeli zdravstveno stanje v severovzhodni Sloveniji – Vaš kraj, 11. 5. 2001; prispevek o tem, da so na ortopedski kliniki prvič operirali deklenco z osteogenezo, in sicer po metodi, ki jo uporabljajo le v Kanadi – Vaš kraj, 22. 5. 2002). Po en prispevek (0,7 %) od skupno 146 je pripadel še kmetijstvu, nepravilnostim ljudi na pomembnih položajih, športu, kulturi ter naravnim in kulturnim znamenitostim, noben pa religiji.

Ko so lokalne vsebine leta 2003 dobile svoj prostor v drugem delu *Dnevnika*, lahko opazimo velik porast poročanja o gospodarstvu. Gospodarskim temam je bila namreč posvečena kar četrtina vseh prispevkov dopisnikov, na drugem mestu so sledili »male« težave prebivalcev, zanimivosti in črna kronika (vsaka po 13,9 %). Tudi tokrat se niso izognili poročanju o samomoru: »27-letnik, doma s Koroške, je v Rogozi preživel polovico od osemmesečne kazni zaradi kaznivega dejanja telesne poškodbe. *Življenje si je vzel z obešanjem* (poudarila M. B.) /.../ Ker je živel sam, ga je v večernih urah našel paznik.« (Dnevnik, 30. 6. 2003). Čeprav Kodeks novinarjev Slovenije (2010) opozarja, naj »novinar ne navaja metode in kraja dejanja« (23. člen) – predvsem zaradi Wertherjevega sindroma – novinarka tega ni upoštevala. V obdobju 2003–2005 po pogostnosti sledi poročanje o okolju (11,1 %), dopisniki pa od skupno 36 prispevkov v opazovanem obdobju niso niti enega posvetili šolstvu, potrošniškim temam, turizmu, športu, kulturi, naravnim in kulturnim znamenitostim, napovedim dogodkov ali religiji.

Slovenska kronika, ki je na sporedu od leta 2005, od ostalih oddaj dopisnikov po tematski strukturi bistveno ne izstopa (glej Graf 9.5). Na prvem mestu so zanimivosti (14 %), sledijo gospodarske teme (12,7 %), socialne teme (8,7 %), zdravstvo (8,3 %) in »male« težave prebivalcev (7 %). V vse ostale tematske sklope lahko razporedimo 5,2 % prispevkov ali manj, na repu lestvice so potrošniške teme, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih (3,5 %), naravne nesreče ter naravne in kulturne znamenitosti (3,1 %), kultura (2,2 %), šport (0,9 %), napovedi dogodkov (0,4 %) in religija.

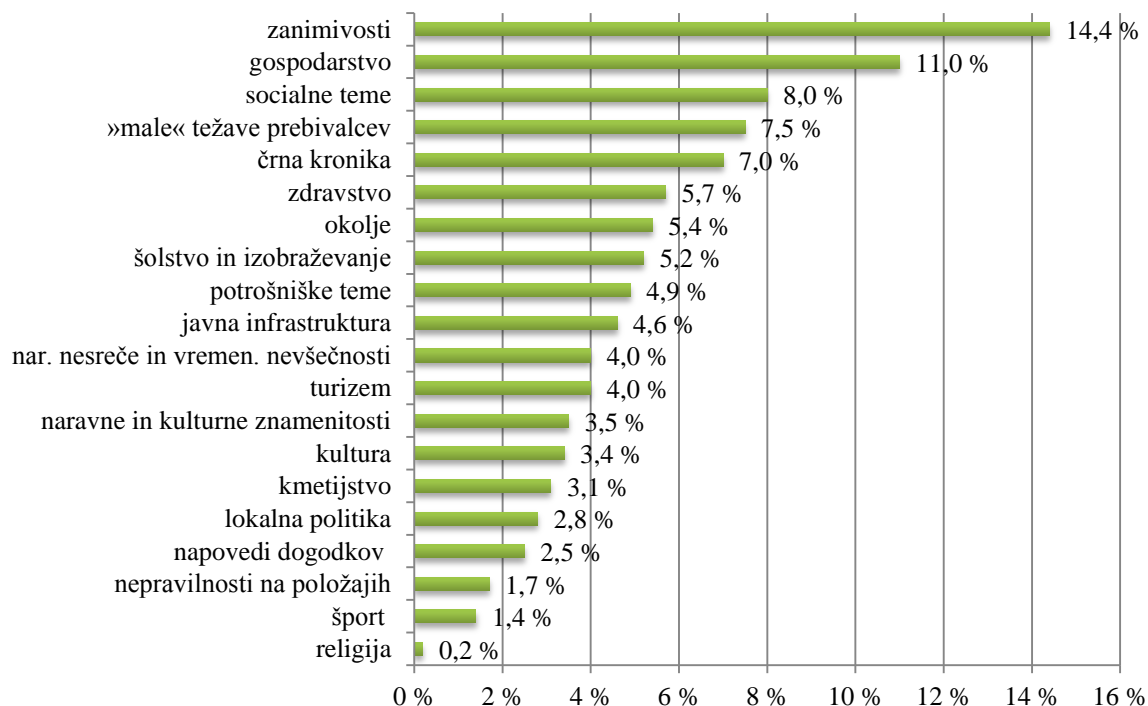
Graf 9.5: Tematska struktura *Slovenske kronike* (2005–2013).

Poročanje o črni kroniki je v primerjavi s predhodnimi oddajami (*Vaš kraj* – 17,8 % in *Dnevnik* – 13,9 %) upadlo na 5,2 % (glej Tabelo 9.2 in Graf 9.4). Kljub temu pri upovedovanju tovrstnih dogodkov ne manjka dramatiziranja (»V soboto *se je* v Pomurju odigrala prava drama. Slovenska policija je na meji z Madžarsko prijela 44-letnega Avstrijca, ki je vse od Gradca bežal pred policisti /.../« – Slovenska kronika, 12. 11. 2012). Podobne izraze so v prispevkih črne kronike dopisniki večkrat uporabili: »Potem ko sta tovornjakarja ponoči prečkala mejo in noč preživela na parkirišču pred podjetjem, sta se danes zjutraj kot običajno pripeljala v tovarno, da bi raztovorila aluminijске trakove iz srbskega podjetja Savonja. Nato pa *se je dogajalo kot v filmu*« (Slovenska kronika, 10. 1. 2013). Poročanja o naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih ni bilo veliko (3,1 %), kar pa je odvisno tudi od dogodkov, čeprav lahko opazimo, da novinarji o tem poročajo tudi, ko vreme ne povzroča težav: »V Ljubljani danes zaradi snega ni bilo posebnosti. Zimska služba je svoje delo očitno dobro opravila, saj so bile ceste že zjutraj splužene in normalno prevozne, zato tudi ni prihajalo do zamud ali večjih zastojev v javnem prometu« (Slovenska kronika, 6. 1. 2010).

Med vsemi 653 prispevki (od leta 1995 do 2013) so – tako kot pri večini oddaj (izjema je oddaja *Vaš kraj*, v kateri je bila na prvem mestu črna kronika) – na prvem mestu zanimivosti (14,4 %). Največji delež prispevkov izhaja še iz gospodarstva (11 %), socialnih tem (8 %), »malih« težav prebivalstva (7,5 %) in črne kronike (7 %) (glej Graf 9.6).

Graf 9.6: Tematska struktura oddaj z lokalnimi vsebinami (1995–2013).

Na koncu lestvice so se z 1,7 % vseh prispevkov znašle nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih. Največ – a še vedno malo – teh prispevkov je bilo objavljenih v *Dnevniku* (5,6 %) (Ugibanja, ali je študentska organizacija prikrojila razpis za tri delovna mesta – *Dnevnik*, 20. 10. 2003; 8 let po podpisu pogodbe gasilci novih vozil še niso dobili – revizorji so ugotovili, da je ministrstvo popravilo pogoje, da je ta lahko zmagal na razpisu – *Dnevnik*, 10. 11. 2004) in *Slovenski kroniki* (3,5 %).

Tako je denimo Duška Lah poročala, da je župan Gornjega Grada že sedem let hkrati tudi direktor Enga, podjetja za daljinsko ogrevanje na biomaso, ki je v občinski lasti, zato v javnosti opozarjajo na nezdržljivost funkcij (*Slovenska kronika*, 5. 1. 2006). Večinoma gre za nepravilnosti, ki jih novinarji niso odkrili sami, temveč so povezane z

opozorili domačinov, anonimnimi pismi, ugotovitvami pristojnih institucij (npr. »/K/omisija za preprečevanje korupcije je že lani ugotovila, da je župan s podpisom poročila ravnal korupcijsko /.../« – Slovenska kronika, 10. 6. 2013) ali protesti. Tako so junija 2009 objavili vest, povezano s prvim prispevkom, ki govori o tem, da je okoli 150 delavcev škofjeloškega LTH-ja s protestnim shodom pred vladnim poslopjem želelo opozoriti na svojo stisko in neustrezno stečajno zakonodajo:

Delavci LTH-ja so se v Šempeter pri Gorici odpravili, čeprav so bili že zjutraj obveščeni, da Miloša Kodreta ne bo doma. Za protestni shod na njegovem domačem dvorišču so se odločili, da bi tudi Primorce opozorili na Kodretove poslovne napake in grehe. Kodre je namreč odgovoren za stečaj dveh goriških podjetij. Zanimivo je, da je Dušan Taljat, ki je bil imenovan za stečajnega upravitelja LTH-ja, že bil stečajni upravitelj ene izmed Kodretovih družb. (Slovenska kronika, 4. 6. 2009)

Manj prispevkov kot ta tematski sklop sta bila deležna le še šport in religija, nekoliko več – a še vedno manj kot štiri odstotke – pa napovedi dogodkov (2,5 %), lokalna politika (2,8 %), kmetijstvo (3,1 %), kultura (3,4 %), turizem ter naravne nesreče in vremenske nevšečnosti (4 %) (glej Graf 9.6).

9.3 Spletna anketa

9.3.1 Vzorec

Anketo (glej Prilogo G) je v celoti rešilo 142 anketirancev, od tega 76 žensk (53,5 %) in 66 moških (46,5 %). Skoraj dve tretjini anketirancev (65 %) je starih od 25 do 39 let, 19 % med 40 in 54 let, po 7 % pa od 15 do 24 let in nad 55 let. Dobre tri četrtine vprašanih (76 %) ima višjo ali visoko izobrazbo, 23 % ima končano srednjo šolo, 1 % pa osnovno šolo. Največ vprašanih prihaja iz Posočja (42 %), 16 % z Goriške, 11 % iz Ljubljane in okolice, vse ostale regije so v odgovorih slabše zastopane, nihče od anketirancev pa ne prihaja s Koroške. Vzorec torej ni reprezentativen, zato – kot opozarjajo snovalci orodja za spletno anketiranje Ika (2013) – »za spletno anketo, v katero smo povabili prijatelje in naključne obiskovalce, /.../ rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo

/.../, saj ne poznamo verjetnosti za vključitev in posledično ne vemo, kakšna je verjetnost, da se motimo».

9.3.2 Rezultati spletne ankete

S spletno anketo sem skušala ugotoviti, kako pomembno vlogo v primerjavi z drugimi mediji ima Televizija Slovenija pri posredovanju lokalnih novic. Na vprašanje, kje izvedo največ novic iz svojega lokalnega okolja, so med desetimi možnostmi (glej Tabelo 9.3) anketiranci morali izbrati tri medije in jih razvrstiti po pomembnosti.

Na prvem mestu z veliko prednostjo vodijo lokalni/regionalni časopisi – skoraj tretjina (31,3 %) anketirancev²¹ namreč največ lokalnih informacij prebere prav v lokalnem ali regionalnem časopisu. Da so najpomembnejša pri posredovanju novic iz lokalnega okolja družbena omrežja – kar glede na starostno strukturo anketirancev²² ni presenečenje – meni 15 % anketirancev, sledi jim lokalni/ regionalni radio (12,5 %), nato pa z 10 % Televizija Slovenija. Vse ostale medije je kot najpomembnejše označilo veliko manj vprašanih (od 1,9 % do 6,8 %) (glej Tabelo 9.3).

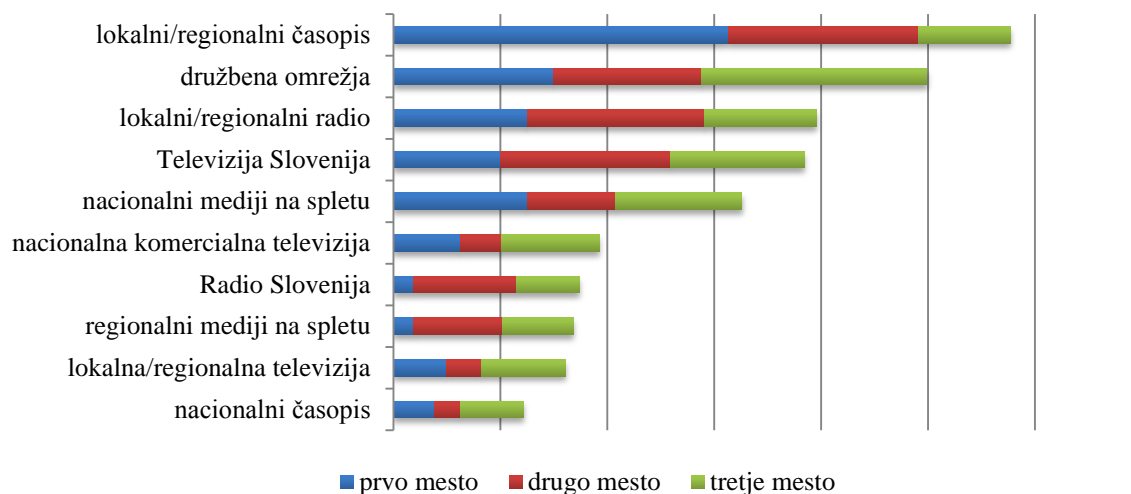
Tabela 9.3: Vloga medijev pri posredovanju lokalnih novic.

MEDIJ	Mesto pri posredovanju lokalnih novic						SKUPAJ	
	prvo mesto		drugo mesto		tretje mesto		f	%
	f	%	f	%	f	%		
lokalni/regionalni časopis	50	31,3 %	28	17,8 %	13	8,6 %	91	19,4 %
lokalni/regionalni radio	20	12,5 %	26	16,6 %	16	10,5 %	62	13,2 %
lokalna/regionalna televizija	8	5,0 %	5	3,2 %	12	7,9 %	25	5,3 %
nacionalni časopis	6	3,8 %	4	2,5 %	9	5,9 %	19	4,1 %
Radio Slovenija	3	1,9 %	15	9,6 %	9	5,9 %	27	5,8 %
nacionalna komercialna TV	10	6,3 %	6	3,8 %	14	9,2 %	30	6,4 %
Televizija Slovenija	16	10,0 %	25	15,9 %	19	12,5 %	60	12,8 %
regionalni mediji na spletu	3	1,9 %	13	8,3 %	10	6,6 %	26	5,5 %
nacionalni mediji na spletu	20	12,5 %	13	8,3 %	18	11,8 %	51	10,9 %
družbena omrežja	24	15,0 %	22	13,8 %	32	21,1 %	78	16,6 %
SKUPAJ	160	100 %	157	100 %	152	100 %	469	100 %

²¹ Anketo je delno izpolnilo 162 ljudi, vendar vsi niso izbrali vseh možnih odgovorov, zato je vsota glasov pri posameznih odgovorih manjša (glej npr. Tabelo 9.3). Kljub temu sem upoštevala vse odgovore.

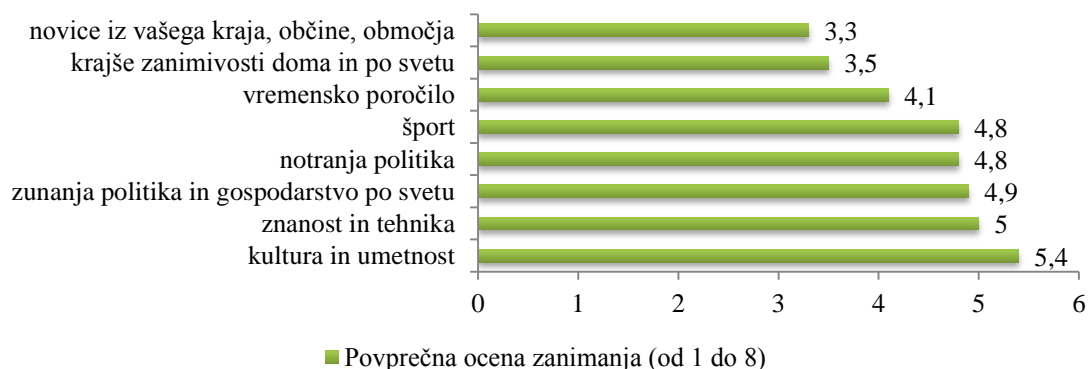
²² 64 % anketirancev je starih med 15 in 39 let.

Graf 9.5: Vloga medijev pri posredovanju lokalnih novic od najpomembnejšega do najmanj pomembnega.

Če upoštevamo tudi, če je nek medij po pomembnosti pri posredovanju lokalnih novic za nekoga na drugem ali tretjem mestu, je glede na povprečje vrstni red prvih štirih enak (glej Graf 9.5). Kot pomembni se kažejo še nacionalni mediji na spletu (10,9 %), vsi ostali imajo precej bolj šibko vlogo. Vprašani kot najmanj pomembne pri iskanju lokalnih informacij označujejo nacionalni časopis (4,1 %), lokalno/regionalno televizijo (5,3 %), regionalne medije na spletu (5,5 %), Radio Slovenija (5,8 %) in nacionalne komercialne televizije (6,4 %) (glej Tabelo 9.3 in Graf 9.5).

Graf 9.6: Teme, ki zanimajo gledalce v informativnih oddajah.²³

²³ Pri vprašanju, kaj gledalce najbolj zanima v televizijskih informativnih oddajah, so anketiranci vsebine razporedili od 1 do 8 – od tistih, ki jih najbolj zanimajo, do tistih, ki jih najmanj.

Največ – skoraj petino (18,4 %) anketirancev – v televizijskih informativnih oddajah najbolj zanimajo »novice iz njihovega kraja, občine oz. območja«, na drugem mestu so »krajše zanimivosti doma in po svetu« (17,7 %), sledijo šport (17 %), vremensko poročilo (15,6 %), notranja politika (11,3 %), zunanja politika in gospodarstvo po svetu (9,2 %), na zadnjem mestu sta kultura in umetnost (5,7 %) ter znanost in tehnika (5 %). Zanimivo je, da sta lokalne novice kot najmanj pomembne ocenila le dva anketiranca. Z oceno 8 (kot najmanj pomembne) so anketiranci najpogosteje ocenili kulturo in umetnost (22,1 %), notranjo politiko (20,6 %) in šport (17,6 %). Tudi po povprečni oceni so na prvem mestu lokalne novice, sledijo »krajše zanimivosti doma in po svetu«. Gledalce najbolj zanimajo še vremensko poročilo, šport,²⁴ ki si mesto deli z notranjo politiko, kmalu za njima je zunanja politika, na zadnjih dveh mestih pa so znanost in tehnika ter kultura in umetnost (glej Graf 9.6).

Skoraj polovica (47,3 %) anketirancev meni, da na Televiziji Slovenija ni dovolj prispevkov z lokalno tematiko, 38 odstotkov se s tem ne strinja in trdi, da jih je dovolj, 14,7 odstotkov vprašanih pa je na vprašanje odgovorilo z »ne vem«.

Slabi dve tretjini (62 %) vprašanih vsaj nekajkrat mesečno gleda *Slovensko kroniko* (6,7 % oddajo spremlja vsak dan, 31,3 % nekajkrat tedensko, 24 % pa nekajkrat mesečno). Nekajkrat letno jo gleda 19,3 odstotka vprašanih, malo manj kot petina (18,7 %) pa nikoli.

Tisti, ki oddaje nikoli ne spremljajo, so kot najpogostejši razlog (v 57,1 % primerov) navedli, da ne gledajo televizije oz. jo gledajo zelo redko, štirim anketirancem ne ustreza termin oddaje ob 19.30, trije pravijo, da vse lokalne novice izvedo drugje, enemu pa se oddaja ne zdi dovolj kakovostna. Nihče od anketirancev ni odgovoril, da oddaje ne gleda, ker ga lokalne novice ne bi zanimale. Med razloge so nekateri zapisali še: »redko gledam poročila/novice«, »sploh ne vem, da oddaja obstaja«, »oddaje niti ne poznam oz. mi že naslov deluje duhomoren« in »nimam časa«.

²⁴ Šport je sicer tema, ki mnoge gledalce zelo zanima in jo postavljajo na prvo mesto (17 %), skoraj enako gledalcev (17,6 %) pa prav šport postavlja na zadnje mesto po zanimanju.

Najpogostejši razlog za spremljanje oddaje *Slovenska kronika* je, sodeč po anketi, to, da gledalci »radi vidijo, kaj se dogaja v njihovem kraju in drugje po Sloveniji« (76,7 %), 12 anketirancev (10 %) meni, da je teh novic v drugih medijih premalo, osem (6,7 %) jih pravi, da so »naveličani prispevkov nacionalne in mednarodne politike in gospodarstva«, sedem (5,8 %) jih oddajo spremlja zgolj naključno, eden od anketirancev pa je pripisal, da jo gleda, »ker je ok«.

Anketiranci menijo, da je največji vpliv *Slovenske kronike* to, da »gledalce obveščajo o lokalnih dogodkih in temah iz vse Slovenije« (82,6 %), dobra desetina (12,4 %) jih meni, da »skrbi za razvedrilo in popestritev«, le 6,6 odstotkov anketirancev pa trdi, da oddaja nima nobenega vpliva. Več kot četrtnina anketirancev (26,4 %) je odgovorila, da so prispevki dopisnikov »že večkrat uspešno vplivali na rešitev kakšne problematike v njihovi okolici«. Eden izmed anketirancev je pripisal, da tovrstne oddaje »povečujejo prepoznavnost lokalnega okolja«, drugi pa, da lahko prispevki služijo tudi kot »prenos idej«. Nikomur od vprašanih se prispevki v *Slovenski kroniki* ne zdijo slabi ali zelo slabi. Trem četrtinam (74,8 %) se zdijo dobri, 14,3 % povprečni, 10,9 % anketirancev pa zelo dobri.

Zanimalo me je tudi, katere tematike gledalci v oddaji pogrešajo, katerih je po njihovem mnenju ravno prav in katerih preveč. Če sklepamo po odgovorih anketirancev, za večino tematik v oddaji vsaj polovica ljudi meni, da je količinsko primerno zastopana. Najbolj optimalno število prispevkov po mnenju anketirancev prispevki pripada tematiki o naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih (74,3 %), delež takih, ki menijo, da je prispevkov ravno prav, je visok še pri socialnih temah (68,6 %), javni infrastrukturi (65,8 %) in lokalni politiki (65,5 %) (glej Tabelo 9.4 in Graf 9.7). Najmanj zadovoljni s količino prispevkov so anketiranci pri tematikah »male« težave prebivalcev, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih, naravne in kulturne znamenitosti, napovedi dogodkov in šport (glej Tabelo 9.4).

Največje nezadovoljstvo s pogostnostjo objav se kaže v poročanju o »malih« težavah prebivalcev. Tovrstne prispevke pogreša več kot polovica vprašanih (53,2 %). Le nekaj manj (51,4 %) jih meni, da v *Slovenski kroniki* objavljajo premalo reportaž, ki bi predstavile naše naravne in kulturne znamenitosti.

Tabela 9.4: Zadovoljstvo anketirancev s količino prispevkov glede na tematiko.

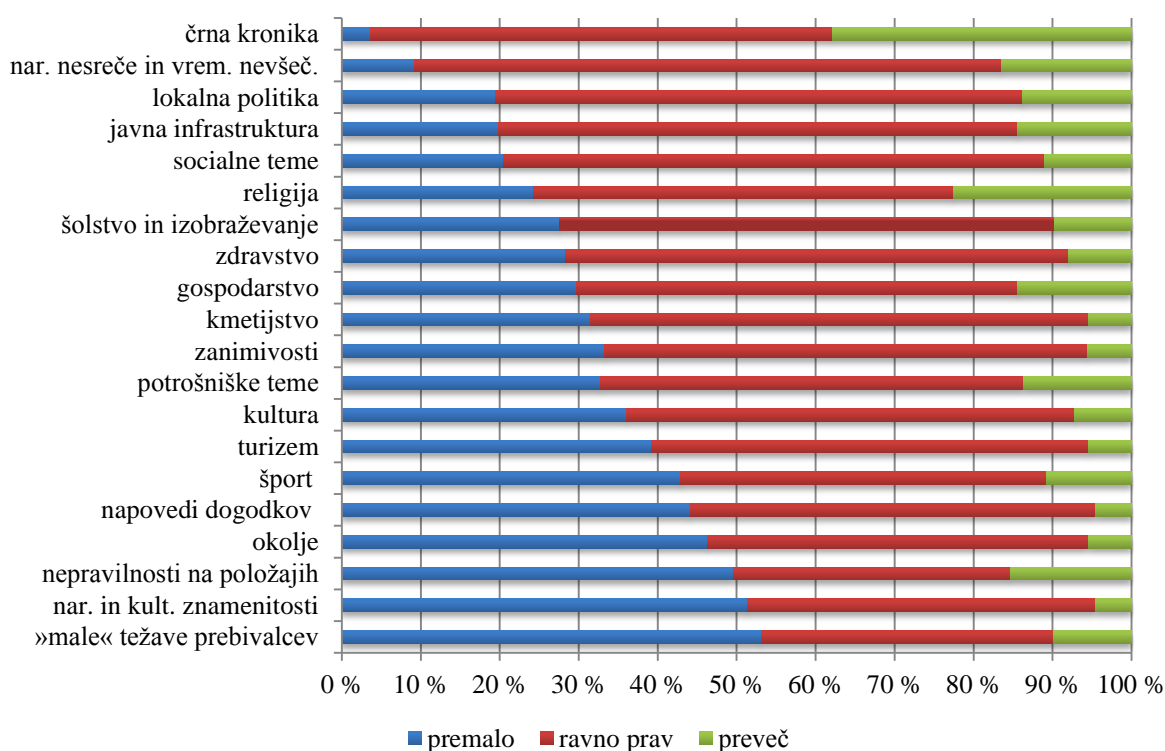
TEMATSKI SKLOP	premalokrat		prav		prevečkrat		SKUPAJ	
	št.	delež	št.	delež	št.	delež	št.	delež
socialne teme	23	20,5 %	77	68,6 %	12	11 %	112	100 %
šolstvo in izobraževanje	31	27,4 %	71	62,3 %	11	9,7 %	113	100 %
zdravstvo	32	28,3 %	72	63,7 %	9	8,0 %	113	100 %
javna infrastrukt.	22	19,8 %	73	65,8 %	16	14,4 %	111	100 %
gospodarstvo	33	29,7 %	62	55,9 %	16	14,4 %	111	100 %
kmetijstvo	35	31,5 %	70	63,1 %	6	5,4 %	111	100 %
okolje	51	46,4 %	53	48,2 %	6	5,5 %	110	100 %
»male« težave	59	53,2 %	41	36,9 %	11	9,9 %	111	100 %
nepravilnosti na položajih	55	49,5 %	39	35,1 %	17	15,3 %	111	100 %
lokalna politika	21	19,1 %	72	65,5 %	17	13,6 %	110	100 %
potrošniške teme	36	32,7 %	59	53,6 %	15	13,6 %	110	100 %
turizem	44	39,3 %	62	55,4 %	6	5,4 %	112	100 %
šport	48	42,9 %	52	46,4 %	12	10,7 %	112	100 %
kultura	40	36,0 %	63	56,8 %	8	7,2 %	111	100 %
nar. in kulturne znamenitosti	57	51,4 %	49	44,1 %	5	4,5 %	111	100 %
napovedi	49	44,1 %	57	51,4 %	5	4,5 %	111	100 %
zanimivosti	39	32,5 %	67	59,8 %	6	5,4 %	112	100 %
religija	27	24,3 %	59	53,2 %	25	22,5 %	111	100 %
črna kronika	4	3,6 %	65	58,6 %	42	37,8 %	111	100 %
naravne nesreče in vrem. nevšečnosti	10	9,2 %	81	74,3 %	18	16,5 %	109	100 %

Po mnenju slabe polovice anketirancev (49,5 %) se dopisniki premalokrat lotijo tudi odkrivanja in poročanja o nepravilnostih ljudi na pomembnih položajih, anketiranci pogrešajo tudi prispevke z okoljsko tematiko (46,4 %), napovedi dogodkov (44,1 %), šport (42,9 %), turizem (39,3 %) in kulturo (36 %). Več potrošniških tem si želi videti tretjina anketiranih (32,7 %), podobno tudi zanimivosti (32,5 %), tem o kmetijstvu (31,5 %), gospodarstvu (29,7 %) in zdravstvu (28,3 %). Tudi ostale teme – šolstvo in izobraževanje (27,4 %), religija (24,3 %), socialne teme (20,5 %), javna infrastruktura (19,8 %), lokalna politika (19,1 %) – gledalci pogrešajo, a ne v tolikšni meri. Najmanj anketirancev meni, da je premalo poročanja o naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih (9,2 %) ter črni kroniki (3,6 %) (glej Tabelo 9.4 in Graf 9.7).

To pojasni tudi mnenje večine anketirancev, da je prav poročanja o črni kroniki preveč. Tako meni 37,8 odstotkov vseh vprašanih. Črna kronika je tudi edina tematika, za

katero se je opredelil tako velik delež vprašanih. Na drugem mestu je sicer religija (da je te teme preveč, meni 22,5 % anketirancev), ki le redko najde prostor v oddajah z lokalnimi novicami, kar lahko najverjetneje pripišemo splošnemu nasprotovanju veri in religiji tistih, ki so se tako odločili. Za ostale teme manj kot 17 odstotkov vprašanih meni, da jih je preveč. Na repu lestvice se spet znajdejo napovedi dogodkov ter naravne in kulturne znamenitosti, za katere najmanj anketirancev (4,5 %) meni, da jih je preveč (glej Tabelo 9.4 in Graf 9.7).

Graf 9.7: Zadovoljstvo anketirancev s količino prispevkov glede na tematiko.

Zanimive so tudi tematike, za katere približno enak delež anketirancev na eni strani meni, da jih je preveč, na drugi pa, da jih je premalo. Te tematike so religija (22,5 % meni, da jo je preveč, 24,3 % pa, da manjka), naravne nesreče in vremenske nevšečnosti (16,5 % in 9,2 %), javna infrastruktura (14,4 % in 19,8 %) in lokalna politika (13,6 % in 19,1 %) (glej Tabelo 9.4).

10 RAZPRAVA

V magistrskem delu sem proučevala lokalne vsebine na slovenski javni televiziji, zato sem skušala odgovoriti na ključno raziskovalno vprašanje:

Kakšna sta razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija?

Kot razlaga Božičnik (2013), se je pobuda za ustanavljanje dopisništev začela pojavljati že v 60. letih 20. stoletja. Sprva so kot dopisniki velikokrat poročali radijski sodelavci, občasno tudi časopisni novinarji, dopisniki pa so prva leta pogosto sami delali kot novinarji in snemalci. Od leta 1964 do leta 1992 je dopisniška mreža Televizije Slovenija ustanovila deset dopisništev, poleg tega pa imata vlogo kolektivnega dopisnika tudi regionalna programa Koper-Capodistria in Maribor.

Rezultati spletne ankete²⁵ dokazujejo pomembno vlogo oddaj z lokalnimi novicami. Tako kot druge dnevnoinformativne oddaje so se te vedno »razvijale, spreminjale in prilagajale potrebam« (Božičnik 2013). Na začetku delovanja televizije je bil večji poudarek na reportažah (prav tam), danes pa je glavna naloga dopisnikov obveščanje (Jeretina 2013), kar meni tudi večina anketirancev (82,6 %).

V empiričnem delu me je zanimalo, kako pomembno vlogo ima javna televizija pri posredovanju lokalnih novic v primerjavi z drugimi mediji, kako sta se skozi čas spreminjala zemljepisna in tematska struktura lokalnih novic in katerih tem si na drugi strani gledalci želijo, zato sem si zastavila tri raziskovalna vprašanja:

RV1: Kateri je glavni kanal občinstva za pridobivanje informacij o lokalnih dogodkih in temah?

RV2: Katere teme in regije so med letoma 1995 in 2013 pokrivalo oddaje z lokalnimi vsebinami na Televiziji Slovenija?

²⁵ Anketo je v celoti rešilo 142 anketirancev. Vzorec ni reprezentativen, zato rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo. Skoraj petino (18,4 %) anketirancev v televizijskih informativnih oddajah najbolj zanimajo »novice iz njihovega kraja, občine oz. območja«. 59,4 % vseh vprašanih je lokalne vsebine postavilo na prva tri od osmih možnih mest. Po pomembnosti jim sledijo krajše zanimivosti doma in po svetu, šport, ki si mesto deli z notranjo politiko, kmalu za njima je tudi zunanja politika, na zadnjih dveh mestih pa so znanost in tehnika ter kultura in umetnost.

RV3: Katere so glavne teme, ki jih gledalci Televizije Slovenija iščejo v dnevnoinformativnih oddajah in oddajah z lokalnimi novicami?

Več tujih raziskav (Hargreaves in Thomas v Harrison 2006; TVB 2010; DCMS v Jones in Salter 2012) je pokazalo, da je glavni vir lokalnih novic televizija – v več kot 60, celo več kot 70 odstotkih. Rezultati spletne ankete so pokazali, da so viri lokalnih informacij v Sloveniji nekoliko drugačni.²⁶ Pred javno televizijo so lokalni/regionalni časopisi (19,4 %), družbena omrežja (16,6 %) in lokalni/regionalni radio (13,2 %). Da so lokalni mediji po pomembnosti pri posredovanju informacij pred javno nacionalno televizijo, je pričakovano, saj »ljudi pač zanima, kako je pred njihovim pragom, v njihovi ulici, kako živijo, kako delajo, s kakšnimi težavami se ubadajo« (Božičnik 2013). V lokalnih medijih je prostora za več lokalnih informacij, »ker če drugega ne izveš, izveš, komu naj teleta prodaja« (prav tam), medtem ko so denimo na Televiziji Slovenija »seveda dnevi, ko je stvari več, in je takrat na delu selekcija« (Jeretina 2013).

Vedno bolj se pri pridobivanju lokalnih informacij uporabniki – sploh mlajši – poslužujejo spleta (Ofcom v Jones in Salter 2012, 94), zato vidna vloga družbenih omrežij na drugem mestu in nacionalni mediji na petem mestu (10,9 %) ne presenečajo. Zanimivo pa je, da se je lokalna/regionalna televizija s 5,3 % znašla šele na predzadnjem mestu. Gre predvsem za posledico opaznega upadanje dohodka lokalnih in regionalnih medijev v zahodnem svetu (Jones in Salter 2012, 92) in slab sloves lokalnih televizij (Ryu 1982; Smith 1988). Prav tako so se na repu lestvice po pomembnosti pri posredovanju lokalnih novic znašli regionalni mediji na spletu (5,5 %), nacionalni časopis (4,1 %), Radio Slovenija (5,8 %) in nacionalne komercialne televizije (6,4 %).

Da bi ugotovila, katere teme in regije so med letoma 1995 in 2013 pokrivala oddaje z lokalnimi vsebinami na Televiziji Slovenija, sem analizirala 72 oddaj dopisnikov (*Po Sloveniji*, *Obzornik*, *Vaš kraj*, *Dnevnik oz. »Ura resnice«* in *Slovenska kronika*) oziroma 653 prispevkov. Analiza zemljepisne strukture prispevkov temelji na predpostavki, da Televizija Slovenija v skladu s Programskimi standardi RTV Slovenija (2006) »deluje

²⁶ Pri tem je treba upoštevati, da sem v nasprotju s tujimi raziskavami tudi možne odgovore razčlenila bolj kot zgolj na televizijo, časopise in radio.

tako, da /.../ pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja« (poudarila M. B.). Že Medved (2012, 4) v svoji doktorski nalogi trdi, da je pri Televiziji Slovenija »regionalna razpršenost uporabnikov neuravnotežena in ni reprezentativna v primerjavi s strukturo prebivalcev v državi, kar je v nasprotju z načelom univerzalnosti javne službe«. Tudi urednica slovenskih dopisništev priznava, da imajo pri regijski zastopanosti velike težave (Jeretina 2013). Pravi, da je treba paziti, da je Slovenija enakomerno pokrita s prispevki, a »žal je tukaj en dejavnik, za katerega bi najraje videla, da ne bi odločal, ampak odloča, in to je, kateri novinar pokriva katero regijo« (prav tam).

Urednikom se morda zdi, da najmočnejše, najboljše novice redno prihajajo samo z enega območja, a je kljub temu treba včasih zavestno narediti dobre zgodbe šibkejših ljudi in področij, da pokritost še razširimo (Boyd in dr. 2006, 153). Kot pojasnjuje Jeretina (2013), pa v vseh regijah ni enako kakovostnih novinarjev, zato tisti, ki »prinesejo boljšo zgodbo, ki jo detektirajo v okolju, ki jo naredijo bolje, večkrat dobijo mesto v oddaji«. Po njenem mnenju so slabše pokrite regije Posavje, Zasavje in vzhodni del Gorenjske – Kamnik z okolico,²⁷ občasno imajo »težave s Koroško, ker en čas imamo dopisnika, pa ga nimamo« (prav tam). Tudi analiza prispevkov²⁸ je potrdila, da so prav te regije najmanj zastopane. Če oddaje *Po Sloveniji*, ki z Obale in iz Podravja ni poročala, pri podatkih ne upoštevamo, vidimo, da so najmanj zastopane regije Posočje (0,9 % vseh prispevkov), Idrijsko in Cerkljansko (1,3 %), Koroška (2,2 %), Posavje (2,8 %), Zasavje (3,3 %). Nekoliko večji odstotek obravnavanih tem prihaja z Notranjske in Krasa (4,6 %) ter iz Osrednje Slovenije (5,4 %). Glede na število regij – teh je po razdelitvi dopisništev 15 – bi morale vsaki pripadati približno 6,7 % prispevkov, če bi bili ti enakomerno razporejeni. Takšen ali večji delež izpolnjujejo Obala (6,3 %), Dolenjska in Bela krajina (7,8 %), Pomurje (8,7 %), Savinjsko (9,1 %), Ljubljana (9,3 %), Goriško (9,5 %), Gorenjska (10,2 %) in z največ – 15,8 % vseh prispevkov – Podravje. Delno lahko to pripišemo temu, da Podravje pokriva več sodelavcev

²⁷ V analizi to območje uvrščam v osredneslovensko regijo.

²⁸ Regije sem razvrstila glede na dopisništva Televizije Slovenije: Gorenjska, Goriško, Podravje, Dolenjska in Bela krajina, Ljubljana, Savinjsko, Pomurje, Posavje, Zasavje, Notranjska in Kras, Osrednja Slovenija, Obala, Posočje, Idrijsko in Cerkljansko ter Koroška.

regionalnega centra, delno pa razloge za takšno regijsko strukturo lahko iščemo tudi v »odnosu urednika ne samo do novinarja, tudi do regije« (Božičnik 2013). A tudi znotraj boljše ali slabše pokritih regij »obstaja veliko predelov, v katere dopisniki redko zaidejo« (Harris in Spark 1993, 27). Po mnenju Božičnika (2013) so to predvsem obmejna območja in območja, »ki že tako težko životarijo in tudi težko pridejo v oddaje, razen če se nekaj zgodi – da imajo hude probleme ali pa da jih zasuje sneg«. Za to po njegovem (prav tam) obstajajo objektivni dejavniki, kot so časovna stiska in dodatni stroški, pa tudi subjektivni, pri čemer ima v mislih odnos novinarjev (»Nekomu se je lažje peljati deset kilometrov kot pa petdeset«) in ljudi, ki tam živijo (»Eni obveščajo o vsaki stvari, drugi si pa mislijo 'saj smo tako ali tako zabačeni, vsi so nas pozabili'«).

Regijska pokritost v oddajah dopisnikov se je sicer od leta 1995 nekoliko spreminjala – v oddaji *Po Sloveniji* denimo Obala in Podravje sploh nista bila predstavljena, je pa bilo zato prav *Podravje* deležno kar 28 % vseh prispevkov v *Obzorniku* (za primerjavo: iz Ljubljane, ki je po rezultatih na drugem mestu, je izviral 10,9 % prispevkov). V oddaji *Vaš kraj* so se kot najpomembnejše regije pokazale Podravje, Dolenjska in Bela krajina, Gorenjska, Ljubljana in Savinjsko, kot najmanj pomembne pa Idrijsko in Cerkljansko, Posočje in Koroška. Ko so bile lokalne novice del *Dnevnika*, so prostor v osrednji dnevnoinformativni oddaji najpogosteje dobili Pomurje (16,7 %), Ljubljana (13,9 %), Podravje (13,9 %) in Goriško (11,1 %), V *Slovenski kroniki* glede na rezultate analize 16,1 % vseh prispevkov prihaja iz Podravja, dobra desetina z Goriškega (10,8 %) in Gorenjske (10,4 %), nekoliko manj iz Ljubljane (7,8 %), najmanj pa spet iz Idrijskega in Cerkljanskega (2,2 %) in Koroške (2,2 %) ter iz Posočja.

V zadnjih treh letih varuh(inja) gledalčevih pravic ni prejel(a) veliko pripomb, ki bi se nanašale na delo dopisnikov. Nekaj so jih prejeli tudi zaradi domnevne regijske zapostavljenosti (RTV Slovenija 2013). Gledalec je npr. zapisal, da je bilo pri poročanju o lokalnih volitvah videti, kot bi bile samo v Ljubljani: »Razen dveh, treh minut iz Murske Sobote in Celja ni bilo nič drugega. Ker je v regionalnih TV postajah v Mariboru in Kopru zaposlenih vsaj 500 redno zaposlenih, ki jim pomaga še četica honorarcev, me zanima, zakaj tega dogodka niste pokrivali po vsej Sloveniji«. Gledalka je očitala, »zakaj je nacionalna RTV prenašala Izbor Primorca/ke leta, ni pa prenašala Izbor Prekmurca/ke leta. Že tako in tako veliko več poroča iz Primorske. /.../ Tudi

sicer človek vse bolj dobiva vtis, da je nacionalni program precej bolj prežet z informacijami iz Primorske oz. Krasa in Posočja, manj pa iz drugih regij.« Zapisala je še, da gledalci iz vseh regij plačujejo prispevek, zato bi moral biti tudi program regionalno uravnotežen (RTV Slovenija 2013). Analiza je sicer pokazala, da Prekmurje, ki ima tudi tri redno zaposlene dopisnike, po številu prispevkov ni zapostavljeno, je pa zanimivo, da so imele vse oddaje dopisnikov in tudi *Dnevnik* v vzhodnem delu Slovenije vedno precej slabšo gledanost. Če se je denimo gledanost *Obzornika*, ki je imel leta 2000 9-odstotno gledanost, na Primorskem povzpela na 11,7 %, je bila ta na Štajerskem le 4,1, v Pomurju pa 8,7-odstotna. Tudi za leto 2012 razmerje ni bolj spodbudno. Če je *Slovensko kroniko* povprečno videlo 157.700 ljudi (8,1 % gledanost), je bila gledanost na Primorskem 10,2- in na Gorenjskem 10-odstotna, najnižja pa na Štajerskem in v Pomurju (5,7 oz. 5,5-odstotna). Razlogov za to Božičnik (2013) ne pozna: »Mislim pa, da zato, ker se Štajerci počutijo zapostavljene, Prekmurci ravno tako. /.../ Pa ne moreš proti temu ničesar narediti. Je pa tako, da je vpliv centra na periferijo pogojen s tem, da tam ne marajo Ljubljane, zato gledajo raje vse drugo. To je en razlog, drug razlog pa je, da imajo naš regionalni center TV Maribor, ki je dobro gledan. Torej jih vleče lokalna informacija«.

Sodeč po rezultatih ankete skoraj polovica (47,3 %) anketirancev meni, da na Televiziji Slovenija ni dovolj prispevkov z lokalno tematiko, 38 odstotkov jih trdi, da jih je dovolj, 14,7 odstotkov vprašanih pa je neopredeljenih. Tako nekdanji urednik dopisnikov kot njihova zdajšnja urednica se strinjata, da je 13 minut za *Slovensko kroniko* premalo. Jeretina (2013) meni, da bi »15, 16 minut mirno lahko vsak dan napolnili, s tem, da kakovost ne bi trpela«, Božičnik (2013) pa bi oddaji namenil 20 minut: »/J/e bistvena razlika v občutku, kako lahko oddajo zaokrožiš, kako lahko narediš lok oddaje, veliko bolj logična je lahko oddaja, bolj je zaključena /.../ Včasih se sprašujem, ali ni škoda, da smo šli neko stvar delat, pa bi zanjo potreboval še dvajset sekund več, da bi lahko še malo bolj natančno pojasnil, ne pa da se vprašaš samo 'Zakaj pa je tako?'« (prav tam). Pri tem Jeretina (2013) opozarja, da dolžine ni možno spreminjati že zaradi termina oddaje in da lahko dopisniki prispevke objavijo že v *Prvem dnevniku* ob 13. uri, v *Poročilih* ob 15. uri ali ob 17. uri. Poleg tega pravi (prav tam), da večjih pripomb gledalcev glede količine lokalnih vsebin ni, če pa so, se nanašajo na konec tedna, ko *Slovenske kronike* ni na sporedu. Kot možnost za prihodnje Božičnik (2013) zato

predlaga uvedbo rubrike/oddaje dopisnikov na podoben način, kot sta Dnevniška rubrika *Utrip* in *Zrcalo tedna*. Božičnik (prav tam) sicer meni, da je na splošno lokalnih informacij dovolj, so pa te včasih prepozne: »Mene moti, da posnemamo večkrat. Da bi vsaj počakali kakšen teden ali pa kakšno drugo priložnost. Moti me, da tekamo za novicami, ki jih je nekdo že objavil. Ampak danes je ta svet novinarstva pač takšen«.

Poleg zemljepisne strukture sem z analizo prispevkov ugotavljala tudi, kakšna je tematska struktura prispevkov dopisnikov v obdobju med letoma 1995 in 2013. Na podlagi testnega kodiranja sem oblikovala 20 tematskih sklopov in ugotovila, da si od najbolj do najmanj zastopane sledijo tako: *zanimivosti* (14,4 %), *gospodarstvo* (11 %), *socialne teme* (8 %), *»male« težave prebivalcev* (7,5 %), *črna kronika* (7 %), *zdravstvo* (5,7 %), *okolje* (5,4 %), *šolstvo in izobraževanje* (5,2 %), *potrošniške teme* (4,9 %), *javna infrastruktura* (4,6 %), *naravne nesreče in vremenske nevšečnosti* (4 %), *turizem* (4 %), *naravne in kulturne znamenitosti* (3,5 %), *kultura* (3,4 %), *kmetijstvo* (3,1 %), *lokalna politika* (2,8 %), *napovedi dogodkov* (2,5 %), *nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih* (1,7 %), *šport* (1,4 %) in *religija* (0,2 %). Na drugi strani sem s spletno anketo ugotavljala, katerih zgoraj naštetih tem se zdi gledalcem v *Slovenski kroniki* preveč, katerih je ravno prav in katerih premalo.

Čeprav vzorec ni reprezentativen in ugotovitev ne morem posplošiti, je analiza pokazala, da v celotnem obdobju prevladujejo zanimivosti (14,4 %), kar ne preseneča, saj že ustvarjalci zapišejo, da za *Slovensko kroniko* »sodelavci Uredništva dopisništev v Sloveniji pripravljajo novice in *zanimivosti* iz vseh slovenskih krajev« (Televizija Slovenija 2013a). Tudi v *Slovenski kroniki* so na prvem mestu prav zanimivosti (14 %). Jeretina (2013) sicer pravi, da je bilo – ko je bila oddaja na sporedu še ob 17. uri – »več razpoloženskih prispevkov, zdaj pa poskušamo biti bolj tehtni /.../, a še vedno puščamo prostor za en ali dva prispevka, ki sta bolj razvedrilna oziroma pozitivna in prinašata en tak optimizem, da ne samo težimo, ker so že vse oddaje več ali manj o slabih novicah«.

Tudi glede na rezultate ankete je zanimivosti v oddaji ravno prav (tako meni 59,8 % vprašanih), tretjina anketirancev (32,5 %) pa meni celo, da jih je še vedno premalo, le šestim vprašanim (5,4 %) se jih zdi preveč. Tudi pri vprašanju, kjer smo jih prosili za nasvete za oddajo, jih je veliko omenilo pozitivne zgodbe: »Poskušajte vlivati čim več optimizma v ta precej depresiven zgodovinski trenutek; ne iščite senzacij, sploh ne za

vsako ceno in spoštujte sočloveka«, »pozitivno poročanje, negativizma je že povsod preveč«, »več pozitivnih tem, ki spodbujajo k povezovanju, kopiranju dobrih idej, kratke reportaže iz raznih aktivnosti za javno dobro«, »ne postati Svet na Kanalu A«, »več razvedrila, manj črne kronike«.

Če so na ameriškem in angleškem medijskem trgu »lokalne novice pogosto omejene na pokrivanje lokalnega kriminala« (Harrison 2006, 178), črna kronika v oddajah dopisnikov ni v samem vrhu, a je v analiziranih prispevkih še vedno nadpovprečno zastopana. V celotnem analiziranem obdobju je na petem mestu, namenjenih pa ji je 7 % vseh prispevkov. O nesrečah in kriminalu v tedenski oddaji *Po Sloveniji* niso poročali, v *Slovenski kroniki* je temu namenjenih 5,2 % prispevkov, v *Obzorniku* 6,7 %, v *Dnevniku* 13,9 %, največ pozornosti pa so črni kroniki posvetili v oddaji *Vaš kraj* (17,8 %), kjer je poročanja o nesrečah in kaznivih dejanjih celo več kot prispevkov o zanimivostih (15,8 %), ki so sicer tradicionalno na prvem mestu.

O črni kroniki se torej začne več poročati po letu 2000, ko uvedejo novo oddajo *Vaš kraj*, ki je bila na sporedu ob 19. uri, tik pred *Dnevnikom*. Razloge za poročanje o črni kroniki Schudson (2003, 127) išče v racionalizaciji, saj je poročanje o kriminalu in tragedijah najlažje, najhitrejše in tudi najcenejše. Poleg tega je na način dela in izbiri tem skozi čas vplivalo še več drugih dejavnikov. V devetdesetih letih je namreč večina javnih sistemov v tranzicijskih državah doživela prihod komercialnih medijev, ki je vplival na izgubljanje občinstva (Bašić Hrvatinić 2002, 63). Tudi v Sloveniji je bila javna televizija do leta 1995, ko je na trg stopil POP TV, brez prave konkurence. Da je »razvoj komercialne televizije v Sloveniji vplival tudi na delovanje javne televizije« (Bašić Hrvatinić in Milosavljević 2001, 56) in posledično več črne kronike²⁹ in dramatiziranja³⁰ kmalu po uvedbi komercialnih televizij, potrjuje tudi tedanji urednik dopisništev: »Tam je bilo namensko, zavestno, da je tudi kronika noter – prometne nesreče in tako naprej. Namen je bil, da se popestri oddaja, da dobiš v njej vsakega po

²⁹ Čeprav 23. člen Kodeksa novinarjev Slovenije (2010) novinarjem nalaga, da se »o samomoru in poskusu samomora poročata le, če to narekuje javni interes«, so večkrat poročali o tem.

³⁰ Uporaba besednih zvez in delov povedi, kot so »se je odigrala prava drama«, »bili smo tam, kjer je bilo v noči na torek najhujše«, »danes razkrivamo novo zgodbo«, »domačinom je prekipelo«, »bilo je 'vroče'«, »teden se je začel razburljivo«, »dogajalo se je kot v filmu«.

malo. Šlo je tudi za posnemanje POP TV-ja in uredniške odločitve. Sam sicer nisem nikoli razmišljal o tekmovanju z njimi, morda podzavestno. Je pa bil to osnoven problem, da se je 'nacionalka' vsebinsko in terminsko prilagajala s svojim programom komercialni televiziji« (Božičnik 2013). Tudi njegova naslednica pravi (Jeretina 2013), da poročanje o črni kroniki ni posledica dogajanja, temveč gre za težnjo po boljši gledanosti: »Nismo senzacionalistični, ampak poskušamo delati vsebine, ki pritegnejo. /.../ Črna kronika je privlačna, je pa vprašanje, kako je narejena, kako pristopiš k zadevi. Ali iščeš za vsako ceno kri ali delaš zgodbo tudi kot opozorilo. In mi poskušamo to drugo«.

Zanimivo je, da je prav leta 2002 izmed vseh oddaj dopisnikov oddaja *Vaš kraj* dosegla doslej najboljšo, 11-odstotno gledanost, kar pomeni, da jo je povprečno videlo 206.100 ljudi (glej Prilogo C),³¹ po drugi strani pa 37,8 % anketirancev meni, da je poročanja o črni kroniki preveč. To je tudi edina tematika, za katero tako velik delež vprašanih meni, da je prevečkrat zastopana v oddaji. Le 3,6 odstotka anketirancev meni, da se o črni kroniki premalo poroča, vsi ostali (58,6 %) so s količino tovrstnih vsebin zadovoljni.

Ni pa se spreminjala le količina novic, povezanih s črno kroniko, temveč tudi to, v katerem delu oddaje so bile objavljene. Če so bile v oddaji *Vaš kraj* ločene s posebno »špico« in umeščene na konec oddaje, so v *Slovenski kroniki* večinoma na začetku ali v sredini. Tudi Hieber in Gibbons (2000, 247) pravita, da je črna kronika postala bistven element lokalnih novic, ki ga rutinsko umestijo na začetek oddaj, a Jeretina (2013) pojasnjuje, da »ne zato, ker bi bila tako pomembna, ampak /.../ konec je vedno namenjen pozitivni vsebini, ne pa da zamorimo na koncu ljudi še s črno kroniko«. V tem času so vzpostavili načelo, da oddajo vedno zaključijo s pozitivnim prispevkom. Tako npr. po predzadnjem prispevku o tem, kako so pomurski policisti lovili Avstrijca, ki je kasneje v psihiatrični bolnišnici umrl, voditelj napove še zadnji prispevek: »Za

³¹ Tudi Dnevnik je imel takrat največjo gledanost (14,1-odstotno). Povprečno ga je videlo 42 % vseh gledalcev, ki so bili takrat pred malimi ekrani, oz. 264.100 ljudi, nato pa je gledanost začela padati in leta 2011 dosegla 7,1-odstotno, leta 2012 pa 7,3-odstotno gledanost (Programski kontroling RTV Slovenija 2013).

konec seveda še prijetna zgodba. Na desnem bregu Mure smo popoldan preživeli s potujočim frizerjem /.../« (Slovenska kronika, 12. 11. 2012).

O naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih so novinarji poročali v 4 % primerov, a to je navsezadnje precej odvisno tudi od dogajanja samega,³² in bi se delež lahko spremenil, če bi opazovali oddaje v drugem terminu. Tri četrtine anketirancev (74,3 %) sicer meni, da je prispevkov s to tematiko »ravno prav«, 16,5 odstotka jih meni, da jih je preveč, 9,2 odstotka pa, da je poročanja o naravnih nesrečah in vremenskih nevšečnostih premalo. Tuji strokovnjaki (Schudson 2003, 202) opozarjajo, da so zgodbe o kriminalu, nasilju in tragedijah postale pomemben element lokalnih novic, na drugi strani pa se vse manj poroča o lokalni politiki.

Lokalna politika je tudi sodeč po naši analizi na dnu lestvice (dopisniki so ji posvetili le 2,8 % prispevkov), je pa spodbudno to, da je v *Slovenski kroniki* delež med vsemi oddajami najvišji in le malo pod povprečjem (4,4 %). Glede na anketo sicer velik delež vprašanih (65,5 %) meni, da je teh prispevkov ravno prav, petina (19,1 %) jih meni, da jih je premalo, 13,6 % pa, da jih je preveč, kar sicer kaže na različna zanimanja ljudi. Tako tudi nekdanji urednik meni, da se »preveč /.../ spremlja samo politika na lokalni ravni, premalo pa življenje« (Božičnik 2013).

Za razliko od lokalne politike, ki je v oddajah dopisnikov šele na 16. mestu (od 20), največji delež oddaje *Dnevnik* predstavlja notranja politika (Prpič 2006, 95), ki je zastopana v 37,4 % vseh novic v analiziranem obdobju (marca 2006). Na drugem mestu z več kot desetino (12,6 %) vseh prispevkov so bile v osrednji dnevnoinformativni oddaji takrat gospodarske novice, ki so jih »v dnevnoinformativni televizijski program uvedli v 60. letih prejšnjega stoletja« (Rousch v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 143). Glede na Prpičevo raziskavo zato ni presenetljivo, da se je o gospodarstvu na lokalnem nivoju največ poročalo prav v obdobju, ko so bile lokalne novice del *Dnevnika*. Takrat

³² Kljub temu novinarji večkrat poročajo o vremenskih »nevšečnostih«, čeprav vreme ni povzročilo nobenih posledic: »V Ljubljani danes zaradi snega ni bilo posebnosti. Zimska služba je svoje delo očitno dobro opravila, saj so bile ceste že zjutraj splužene in normalno prevozne, zato tudi ni prihajalo do zamud ali večjih zastojev v javnem prometu« (Slovenska kronika, 6. 1. 2010)

je bila gospodarskim temam posvečena kar četrtnina vseh prispevkov dopisnikov, medtem ko je delež v celotnem obdobju 11-odstoten, v *Slovenski kroniki* pa 12,7-odstoten.

Velik delež prispevkov je namenjen tudi socialnim temam – od tega največ ožjim socialnim temam (brezdomci, domovi za starejše, brezposelnost) (8 %) in zdravstvu (5,7 %), manj pa šolstvu in izobraževanju (5,2 %). Prav pri obravnavi teh tem Jeretina (2013) vidi prednost javne televizije, da pri »teh širših problemih – socialnih, šolstvu, zdravstvu – iz enega lokalnega primera naredimo zgodbo, ki velja za celo Slovenijo«. Zdravstvene teme v oddaji pogreša 28,3 % vprašanih, šolstvo in izobraževanje 27,4 %, socialne teme pa 20,5 % vseh anketirancev.

Nekatere tuje študije (Harris in Spark 1993) kažejo, da se občinstvo pri lokalnih novicah zanima predvsem za ljudi in njihova dejanja, kar pojasnjuje, da več kot polovica ljudi (53,2 %) v *Slovenski kroniki* pogreša »male« težave prebivalcev, podoben delež (49,5 %) pa tudi nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih. Delež prvih je sicer v celotnem obdobju precej visok, saj je ta tema na četrtem mestu (7,5 %) – takoj za zanimivostmi, gospodarstvom in socialnimi temami – in jim tudi oba urednika pripisujeta velik pomen. Tudi v anketi sta dva vprašana izpostavila, naj se več poroča o »problematiki povprečnih državljanov« in naj pripravijo več »pogovorov in predstavitev problemov obrtnikov in družin«.

V vseh letih je v analiziranih oddajah z lokalno tematiko tudi malo poročanja o nepravilnostih ljudi na pomembnih položajih. Prvi razlog za to je, da takšni prispevki dobijo prostor v osrednji dnevnoinformativni oddaji (tudi delež lokalnih novic s to temo je bil najvišji, ko so bile del *Dnevnika*), drug razlog pa – kot trdi Schudson (2003, 110–111), da »se lokalne novice redko postavijo po robu lokalnim strukturam moči, namesto tega so večinoma osebne, prijateljske, optimistične, tračarske in domače«. Dopisniki naj bi zaradi bližine z lokalnimi upravami in domačini »v manjših okoljih zagovarjali predvsem rešitve javnih problematičnih zadev po meri skupnosti oziroma regije, kar mnenje regionalne javnosti izvzema iz prizadevanja za skupno dobro na

nacionalni ravni»³³ (Adam in Sekloča 2009, 71). To se nekdanjemu uredniku zdi prav (Božičnik 2013) in ne vidi razloga, zakaj dopisnik ne bi bil na strani skupnosti, saj »problemi morajo priti do države oz. do Ljubljane«. »Ne da bi jih zdaj nabijal na zid, ampak korektno je, da zastopaš območje, ki ga pokrivaš, in si na njihovi strani. Razen za tiste stvari, za katere se avtomatično vidi, da pač tole ne gre. Bodi takrat tudi proti njim. In tako tudi vedno bolj je.« (prav tam). Tudi eden od anketirancev je izpostavil, da so dopisniki »pomembni, a premalo kritični in raziskovalni« in naj se ne bojijo povzpeticov.

Če v šestdesetih letih prispevki o okolju v Sloveniji še niso bili dobro sprejeti, saj so tudi novinarji povelečevali industrializacijo in niso želeli (ali smeli) pisati o njenih posledicah, in so okoljsko problematiko slovenski mediji začeli intenzivneje obravnavati v sedemdesetih letih, ko je prišlo do onesnaževanja reke Krupe v Beli krajini (Poler Kovačič in Erjavec 2011, 168–169), je ta v oddajah dopisnikov povprečno zastopana (5,4 %), a kot opozarja Ščuka (prav tam), še vedno »samo o zelo hudih in vidnih problemih, pa še takrat površno«, v oddajah dopisnikov pa večkrat tudi ob različnih čistilnih akcijah in drugih dogodkih, medtem ko »večini okoljskih zgodb, npr. onesnaževanje voda z intenzivnim ali neukim kmetijstvom, manjka drama, zato so pogosto spregledane ali namenoma nepokrite« (Wyss v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 172). Tudi med anketiranci je slaba polovica (46,4 %) takih, ki menijo, da je poročanja o okolju premalo, slaba tretjina (31,5 %) tako meni tudi za kmetijske teme.

Pawlick (v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 148) pravi, da večina urednikov in novinarjev kmetijstva ne pojmuje kot novičarsko vredne teme in da je preveč kompleksna, da bi jo obravnavali, razen kadar je povezana z nesrečami ali aferami, nekateri (Voone, Meisenbach in Tucker v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 149) pa poudarjajo, da gre predvsem za podporno svetovalno novinarstvo, ki z nasveti pomaga kmetom. Kmetijstvu so dopisniki posvetili 3,1 % prispevkov, o njem pa se je največ

³³ Na primer: sotvorba *Uspešna občina*; prispevek Petre Držaj o tem, da je občina Šentjernej s pomočjo evropskega denarja zgradila nov kulturni center: »Z novim prostorskim načrtom so zdaj prižgali zeleno luč še za gradnjo stanovanjskih hiš in obrtnih delavnic. *Jezijo pa se na državo, ki je pozabila na obnovo državnih cest* (poudarila M. B), ki so jih močno poškodovali stroji med gradnjo avtoceste. Na to so danes opozorili predsednika države (Slovenska kronika, 6. 1. 2011).

poročalo v oddaji *Po Sloveniji* (4,1 %), v kateri so večkrat posamezne kmetijske teme obravnavali v različnih regijah, česar »tip oddaje, kot je Slovenska kronika, ne prenese več« (Božičnik 2013), je pa zato vsako nedeljo na sporedu specializirana oddaja *Ljudje in zemlja*.

V devetdesetih letih 20. stoletja je bilo tudi več poročanja o javni infrastrukturi, v oddajah je bilo več vesti o gradnji mostov, pločnikov, pa tudi različnih javnih stavb, v *Slovenski kroniki* je tega manj: »Saj je prav tudi to, če je bil tam recimo res nek 'šundr bundr' na cesti, sicer pa to ne more biti tema. So nekateri drugi življenjski problemi veliko bolj resni« (Božičnik 2013). Tudi rezultati ankete kažejo, da gledalci teh tem v oddaji ne pogrešajo.

Zato pa tretjina (32,7 %) vprašanih pogreša potrošniške teme, ki v celotnem obdobju predstavljajo 4,9 % vseh prispevkov, v *Slovenski kroniki* pa 3,5 %. Nekoliko se je povečalo poročanje o turizmu, ki mu pripada 5,2 % vseh prispevkov, največ doslej (povprečje je 4 %), a ga še vedno 39,3 % vprašanih ljudi pogreša. Več kot polovica (51,4 %) anketirancev pogreša tudi reportaže o naravnih in kulturnih znamenitostih, ki so jih v svojih oddajah največkrat predstavljali v oddaji *Po Sloveniji*, ki je zaradi dolžine dopuščala več reportaž, medtem ko je *Slovenska kronika* časovno omejena, in odkar je na sporedu ob 19.30, vključuje manj »razpoložljivih prispevkov« (Jeretina 2013).

Zato ni nenavadno, da se je zmanjšalo tudi število prispevkov, ki govorijo o kulturi. Čeprav nekateri tuji avtorji (npr. Hutter in Throsby 2008; Fosdick 2009; Golin 2009 v Poler Kovačič in Erjavac 2011, 153) ugotavljajo, da se je v zadnjem stoletju znatno povečalo število kulturnih dogodkov, je objavljenih manj kulturnih prispevkov kot pred sto leti. Tudi naša analiza je pokazala, da te teme v celotnem obdobju predstavljajo 3,4 % vseh prispevkov, največ jih je bilo objavljenih v *Obzorniku* (11,1 %) in *Po Sloveniji* (5,6 %). Erjavčeva (prav tam) še posebej izpostavlja, da zaradi nezmožnosti obravnave povečane kulturne ponudbe mediji zanemarjajo lokalne in regionalne kulturne dogodke, kar potrjuje tudi Božičnik (2013): »Imam eno bistveno pripombo, in to je, da se na javni televiziji favorizira profesionalno kulturo«. Težavo oba urednika vidita v tem, kam te vsebine uvrstiti, saj bi s tem iz *Slovenske kronike* izrinili drugo temo, Jeretina (2013) pa znova omenja tudi subjektivni dejavnik pri izbiri: »Ne bom rekla, da smo jo zelo izrinili iz *Slovenske kronike*. Še vedno dobi mesto, ampak manj kot prej. /.../ Vse je odvisno od

pristopa in tega, kdo od novinarjev se jo bo lotil«. Zanimivo je, da so anketiranci kulturo po zanimanju uvrstili na predzadnje mesto (pred znanost), a še vedno 36 % vprašanih meni, da je kulture v oddajah dopisnikov premalo, le 7,2 % pa jih meni, da je teh prispevkov preveč.

Šport je še eno od področij, ki ima mesto v specializiranih oddajah, a športni dogodki na lokalni ravni le redko dobijo prostor v oddajah dopisnikov (le 1,4 % vseh prispevkov), čeprav ga po oceni anketirancev pogreša 42,9 % vprašanih.

Glede religije strokovnjaki (v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 182) ugotavljajo, da je sicer prisotna v specializiranem tisku in oddajah, le redko pa v dnevnoinformativnih oddajah, razen ko te poročajo o institucionalnih religijskih dogodkih. Tudi v oddajah dopisnikov je bila tej temi v celotnem analiziranem obdobju namenjena le ena vest, pa še to povezana s kulturo (v oddaji *Obzornik* so poročali, da so z mašo in odkritjem spominske plošče počastili spomin na skladatelja Alojza Mihevčiča, ki je prišel v vas za organista in učitelja). Kljub temu je 22,5 % anketirancev odgovorilo, da je te teme preveč, na drugi strani pa podoben delež (24,3 %) vprašanih meni, da je prispevkov o religiji premalo. Tudi Erjavčeva (v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 183) navaja, da slovenski prostor že dve stoletji zaznamuje delitev glede vloge Rimskokatoliške cerkve v družbenem življenju, zaradi česar so religiozne teme polemične in sprožajo zelo »vroče« razprave in se zato tudi redko tematizirajo. Ker tudi odgovor na vprašanje, katere verske skupnosti naj novinar izbere in obravnava, ni enostaven, se uredniki za to temo raje ne odločajo. Raziskave kažejo, da zahodni mediji objavljajo (pre)malo religijskih novic in da jih ne obravnavajo s tako resnostjo in poglobljenostjo kot druge teme (prav tam).

Še več anketirancev (44,1 %) pogreša napovedi dogodkov, ki so kot krajše vesti pravzaprav imele prostor le v oddaji *Po Sloveniji* v posebni rubriki *Povabilo*. Tudi tu je razlog dolžina oddaje in preveliko število dogodkov po Sloveniji, med katerimi bi bilo težko narediti selekcijo, poleg tega po mnenju Božičnika (2013) to v obdobju interneta ni več potrebno, »se pa da recimo kakšen dan prej naredit kakšno reportažo pred dogodkom, da spomniš ljudi« (prav tam).

Naša analiza je torej pokazala, da so tako nekatere regije kot tudi teme v oddajah dopisnikov zapostavljene. Podobno kot pri regijah se tudi pri temah kaže, da je pomembno, kdo od novinarjev bo temo predlagal in upovedal: »Vse je odvisno od pristopa in tega, kdo od novinarjev se jo bo lotil« (Jeretina 2013). Jeretina tudi meni, da so se teme spremenile »v tem smislu, da je ta ruralnost, 'kmečkost' okolja pasé in da /.../ so se meje zabrisale in s tem smo tudi mi sledili temu, ker enostavno se tudi življenje spreminja«, Tompkins (2002) pa opozarja, da je na spremembe pri izbiri tem vplivalo tudi to, da »so novinarji včasih na dan 'pokrili' le eno zgodbo, medtem ko zdaj poročajo tudi o dveh ali treh in posledično pobirajo najlažje zgodbe«.

11 SKLEP

Namen magistrskega dela je bil proučiti razvoj in vlogo lokalnih novic na Televiziji Slovenija. Ta je namreč po *Zakonu o Radioteleviziji Slovenija* (2005, 1. čl.) »javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, ki opravlja javno službo /.../ z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanek in državljanov« in je s *Programskimi standardi RTV Slovenija* (2006) zavezana, da »v interesu javnosti RTV Slovenija deluje tako, da /.../ pripravlja programe, ki so pomembni za vse regije v državi, seznanja s kulturo in vrednotami lokalnih skupnosti in jih spodbuja« (poudarila M. B.). Poleg tega je široka dopisniška mreža javne televizije in posebna oddaja, ki jo pripravljajo dopisniki po Sloveniji, prednost pred komercialnimi televizijami in možnost, da gledalcem ponudijo različne vsebine, saj sicer kljub več televizijskim programom, ki imajo podobno strukturo, gledalci namesto raznolikosti vsebin pridobijo več istega ali vsaj zelo podobnega (Laban 2007a, 17).

Lokalne novice na Televiziji Slovenija imajo za gledalce pomembno vlogo. Ker so raziskave, ki so jih za televizijo izvedle različne institucije, pokazale, da kar 43 % gledalcev najbolj zanimajo vesti iz njihovega kraja, občine oz. območja (Šrot 2008, 140–141), sem si zastavila raziskovalno vprašanje »Kateri je glavni kanal občinstva za pridobivanje informacij o lokalnih dogodkih in temah?«. Odgovor sem iskala s spletno anketo, ki jo je rešilo 142 anketirancev. Čeprav vzorec ni reprezentativen in zato rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo, so rezultati pokazali, da lokalne vsebine anketirance najbolj zanimajo in da ima Televizija Slovenija po mnenju anketirancev pomembno vlogo pri posredovanju lokalnih novic – takoj za lokalnimi/regionalnimi časopisi, družabnimi omrežji in lokalnimi/regionalnimi radijskimi postajami, in kar je najbolj zanimivo, daleč pred komercialnimi in tudi lokalnimi televizijami, ki se soočajo s kadrovske in finančne težavami.

Navsezadnje je zgovorna tudi primerjava gledanosti oddaj dopisnikov in *Dnevnika*. Če je imel ta leta 1999, ko so začeli podatke beležiti elektronsko, 13,6-odstotno gledanost, *Po Sloveniji* 1,5-odstotno in *Obzornik* 5,8-odstotno, se je po letu 2003 zgodil preobrat. Medtem ko je gledanost *Dnevnika* začela strmo padati in leta 2011 dosegla najnižjo doslej, je bila gledanost *Slovenske kronike* ob 17. uri, ki je po enoletnem premoru

zamenjala *Vaš kraj*, ves čas okoli pet odstotna (najmanj 4,8 leta 2011 in največ 5,9 leta 2007), leta 2012, ko je bila na sporedu ob 19.30, pa je prvič prehitela *Dnevnik* in zabeležila 8,1-odstotno gledanost. Oddajo dopisnikov je tako spremljalo povprečno 157.700 gledalcev, osrednjo dnevnoinformativno oddajo pa povprečno 142.200 gledalcev (7,3-odstotna gledanost).

Številne spremembe terminov, imen, dolžine in vsebine oddaj dopisnikov kažejo na to, da Televizija Slovenija vedno ni iznašla pravega »modela« za posredovanje teh vsebin, podobno kot so tudi »v večini evropskih držav v zadnjih desetletjih dnevnoinformativne oddaje najbolj gledane oddaje z najvišjimi stroški« (Fiske 2003, 281–282) in zato »podvržene številnim grafičnim in vsebinskim spremembam« (Bignell v Laban 2007b, 17).

Zanimalo me je tudi, *katere teme in regije so med letoma 1995 in 2013 pokrivalo oddaje z lokalnimi vsebinami na Televiziji Slovenija*. Zemljepisno in tematsko strukturo sem v prvem koraku empiričnega dela analizirala na vzorcu 72 oddaj oz. 653 prispevkov, objavljenih v oddajah, ki so jih med letoma 1995 in 2013 pripravljali dopisniki (izbrala sem tri oddaje letno), vzroke in pojasnila pa sem s polstrukturiranimi intervjujema iskala pri nekdanjemu uredniku dopisništev po Sloveniji in zdajšnji urednici. Analiza je pokazala, da javna televizija v nasprotju s svojimi standardi neenakomerno pokriva slovenske regije, saj so v prednosti predvsem Podravje, Gorenjska, Goriško, Ljubljana in Savinjsko, najbolj zapostavljene pa Posočje, Idrijsko-Cerkljansko, Koroška, Posavje in Zasavje. Oba sogovornika sta potrdila, da je najpomembnejši razlog za neenakomerno pokritost Slovenije v odnosu urednikov do posameznih regij in predvsem do dopisnikov, ki regije pokrivajo.

Analiza tem je pokazala, da v oddaji prevladujejo zanimivosti in poročanje o gospodarskih temah, medtem ko dopisniki najmanj poročajo o religiji, športu, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih, napovedih dogodkov, lokalni politiki, kmetijstvu, kulturi ter naravnih in kulturnih znamenitostih. Da bi ugotovila, kakšno je zadovoljstvo gledalcev s količino prispevkov z določenimi tematikami, sem odgovore na raziskovalno vprašanje »*Katere so glavne teme, ki jih gledalci Televizije Slovenija iščejo v dnevnoinformativnih oddajah in oddajah z lokalnimi novicami?*« iskala z ocenjevalno lestvico. Pokazalo se je, da prepogosto dobi prostor v oddaji črna kronika

(tako meni 37,8 % vprašanih). Po drugi strani v prispevkih najbolj pogrešajo naravne in kulturne znamenitosti, »male« težave prebivalcev, nepravilnosti ljudi na pomembnih položajih, napovedi dogodkov, šport, turizem in kulturo.

Analiza tem in regij je sicer prinesla nekaj zanimivih ugotovitev, a menim, da bi morala vzorec razširiti, če bi hotela ugotovitve posplošiti in natančneje poiskati spremembe v izbiri tem. Kot kaže, so se namreč te v zadnjih desetletjih spremenile – če je bilo v oddaji *Po Sloveniji* več reportaž z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi, napovedi dogodkov in kulture, ni pa bilo črne kronike, se je delež slednje v oddaji *Vaš kraj* občutno povečal po prihodu komercialnih televizij. Ko so bile lokalne novice del *Dnevnika*, je bilo največ poročanja o gospodarstvu. Ključna pa ni le vsebina prispevkov, ampak tudi način njihovega upovedovanja (Laban 2007a, 9). Prav tu urednica dopisnikov Brigita Jeretina vidi največ sprememb v zadnjih dveh desetletjih, hkrati pa tudi največ možnosti za izboljšave. Poleg tega bi po njenem mnenju (Jeretina 2013) morali dopisniki več sodelovati tudi z multimedijским portalom, saj se je to, kot pravi, doslej izkazalo kot šibka točka, čeprav tuji strokovnjaki (Ofcom v Jones in Salter 2012, 94) ugotavljajo, da ljudje do lokalnih in regionalnih informacij vedno bolj dostopajo preko spleta, Hilliard (2008, 167) pa prav v sodelovanju televizijskih novinarjev s spletom vidi veliko možnosti.

Magistrsko delo je sicer odprlo pogled v delo dopisnikov, nastajanje njihovih oddaj in tudi osvetlilo marsikateri še nedokumentirani nastanek dopisništev in oddaj z lokalnimi vsebinami, a je zaradi široke teme in premajhnega vzorca to lahko zgolj temelj nadaljnjih raziskav dela televizijskih dopisnikov.

12 LITERATURA

AGB Nielsen. 2013. *Nielsen Audience Measurement*. Dostopno prek: <http://www.agbnielsen.net/whereweare/dynPage.asp?lang=local&id=357&country=Slovenia> (12. avgust 2013).

Adam, Frane in Peter Sekloča. 2009. *Dileme medijskega pluralizma: vrednote, ideologije in profesionalnost v slovenskem politično-informativnem tisku*. Ljubljana: Inštitut za razvojne in strateške analize.

Anderson, Rob, Robert Dardenne, George M. Killenberg. 1994. *The conversation of journalism: communication, community and news*. London: Westport.

Bašić Hrvatini, Sandra in Marko Milosavljević. 2001. *Medijska politika v Sloveniji v devetdesetih*. Ljubljana: Mirovni inštitut. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/edicija/seznam/08/mediawatch08.pdf> (4. maj 2013).

Bašić Hrvatini, Sandra. 2002. *Državni ali javni servis. Perspektive javne radiotelevizije v Sloveniji*. Ljubljana: Mirovni inštitut.

Bogataj, Damjan. 2013. Pogovor z avtorico. Idrija, 25. november.

Boyd, Andrew, Peter Stewart in Ray Alexander. 2006. *Broadcast Journalism: Techniques of Radio and Television News*. Oxford: Focal Press.

Božičnik, Rado. 2013. Intervju z avtorico. Ljubljana, 28. oktober.

Casey, Bernadette, Neil Casey, Ben Calvert, Liam Fench in Justin Lewis. 2008. *Television Studies: The key concepts*. London: Routledge.

Cergolj, Ana. 2009. *Dopisniki v primežu lokalnega*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/cergolj-ana.pdf> (3. julij 2013).

Cohen, A. Akiba, Mark R. Levy, Itzhak Roeh in Michael Gurevitch. 1995. *Global Newsroom, Local Audiences: A Study of the Eurovision News Exchange*. London: John Libbey & Company Ltd.

Deacon, David, Michael Pickering, Peter Golding in Graham Murdock. 2007. *Researching Communications: A practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis*. London: Hodder Arnold.

Dorniž, Jožica. 2009. *Lokalne novice bodo ljudi vedno zanimale*. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/36/industrija/> (3. april 2013).

Drackle, Dorle. 2010 Gossip and Resistance: Local News Media in Transition: A Case Study from the Alentejo, Portugal. V *Anthropology of News & Journalism*, ur. S. Elizabeth Bird, 199–214.

Društvo novinarjev Slovenije. 2012. *Na Televiziji Slovenija že tako preveč kuhamo*. Dostopno prek: <http://novinar.com/wordpress/na-televiziji-slovenija-ze-tako-prevec-kuhamo/> (3. marec 2013).

Držaj, Petra. 2013. Pogovor z avtorico. Ljubljana, 2. oktober.

Dumančič, Mojca. 2013. Pogovor z avtorico. Nova Gorica, 5. oktober.

EnKlik anketa. 2013. *Reprezentativnost*. Dostopno prek: <http://anketa.ivz.si/c/701/Reprezentativnost/?preid=650> (3. september 2013).

Erjavec, Karmen in Melita Poler Kovačič. 2007. *Kritična diskurzivna analiza novinarskih prispevkov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Erjavec, Zdravko in K. M. 2011. *Prvi TV Dnevnik, prenos skokov iz Planice in prve barve na televiziji*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/kultura/drugo/prvi-tv-dnevnik-prenos-skokov-iz-planice-in-prve-barve-na-televiziji/269372> (27. marec 2013).

Euscreen. 2013. Dostopno prek: <http://www.euscreen.eu/> (15. avgust 2013).

Evropska komisija. 2013. *Public Service Broadcasting*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/psb/index_en.htm (25. junij 2013).

Fiske, John. 2003. *Television culture*. London: Routledge.

Friedland, A. Lewis. 2001. *Communication, Community and Democracy: Toward a Theory of the Communicatively Integrated Community*. Seoul: Community Research.

Galtung, Johan in Mari Holmboe Ruge. 1965. The Structure of Foreign News: the Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian Newspaper. *Journal of Peace Research* 2 (1): 64–91.

Gormly, Eric K. 2004. *Writing and Producing Television News*. Iowa: Blackwell Publishing.

Grbin, Branka. 2012. *Prve uredniške odločitve so bile napačne*. Dostopno prek: <http://www.zurnal24.si/prve-uredniske-odlocitve-so-se-izkazale-za-napacne-clanek-176325> (17. september 2013).

Grossberg, Lawrence, Ellen Wartella in Charles D. Whitney. 1998. *MediaMaking: Mass Media in a Popular Culture*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.

Hall, Robert W. 1992. *Media math*. Lincolnwood, Illinois: NTC Business books.

Harris, Geoffrey in David Spark. 1993. *Practical Newspaper Reporting*. Oxford: Focal Press.

Harrison, Jackie. 2006. *News*. London and New York: Routledge.

Hilliard, Robert L. 2008. *Writing for Television, Radio and New Media*. Wadsworth: Cengage Learning.

Jankowski, Nicholas W. 2009. Creating Community with Media: History, Theories and Scientific Investigation. V *The Handbook of New Media*, ur. Leah A. Lievrouw in Sonia Livingstone, 55–74. Los Angeles: Sage Publications.

- Jeretina, Brigita. 2013. Intervju z avtorico. Ljubljana, 7. november.
- Jones, Janet in Lee Salter. 2012. *Digital Journalism*. London, Thousand Oaks, New Delhi in Singapore: Sage Publications.
- K., A. 2011. *Vse najboljše za 40 let, TV Koper-Capodistria*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/kultura/drugo/vse-najboljse-za-40-let-tv-koper-capodistria/259598> (15. september 2013).
- Keeble, Richard. 1998. *The newspapers handbook*. London, New York: Routledge.
- Kerbel, Mathew R. 2001. *If it Bleeds, it Leeds: An Anatomy of Television News*. Colorado: Westview Press.
- Kodeks novinarjev Slovenije*. 2010. Dostopno prek: http://www.razsodisce.org/razsodisce/kodeks_ns_txt.php (2. avgust 2013).
- Kumer, Nada. 2013. Pogovor z avtorico. Ljubljana, 2. oktober.
- Kurpius, David D. 2003. Bucking a trend in local television news: Combating market-driven journalism. *Journalism* 4 (1): 76–94.
- Laban, Vesna. 2007a. *Osnove televizijskega novinarstva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 2007b. *Televizijsko novinarstvo: hibridizacija žanrov in stilov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Lewis, Justin. 2002. Analysing Television News. V *The Television Genre Book*, ur. Glen Creeber, 110–114. London: British Film Institute.
- Low, Murray. 2004. Cities as Spaces of Democracy: Complexity, Scale and Governance. V *Spaces of democracy: geographical perspectives on citizenship, participation and representation*, ur. Clive Barnett in Murray Low, 128–146. London: Sage Publications.

Lozar Manfreda, Katja, Vasja Vehovar in Zanel Batagelj. 2000. Veljavnost interneta kot anketnega orodja. *Teorija in praksa* 37 (6): 1035–1051. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip/tip20006manfreda-vehovar.PDF> (11. marec 2013).

Luthar, Breda in Dejan Jontes. 2012. *Mediji in občinstva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Medved, Zoran. 2009. *Poslovni model za lokalne medije: poroka z razlogom*. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/36/industrija/> (3. julij 2013).

--- 2012. *Perspektive javnopravne televizije v Sloveniji*. Doktorsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

MMC RTVSLO. 2003. *Vaš kraj*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/vaskraj/content.php?id=3> (15. avgust 2013).

--- 2013a. Regionalni TV program Koper Capodistria. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/strani/regionalni-tv-program-koper-capodistria/77> (20. september 2013).

--- 2013b. Regionalni TV program studia Maribor. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/strani/regionalni-tv-program-tv-studia-maribor/80> (20. september 2013).

--- 2013c. Regionalni RTV center Maribor. Dostopno prek: www.rtv slo.si/rtvmaribor (20. september 2013).

Močnik, Blaž. 2008. *Časopisno dopisništvo: primer zgornjega Posočja*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Moy, Patricia, Michael R. McCluskey, Kelley McCoy in Margaret A. Spratt. 2004. Political Correlates of Local News Media Use. *International Communication Association* 54 (3): 532–546.

Noelle-Neumann, Elisabeth in Winfried Schultz. 1971. *Publizistik: Das Fischer Lexikon*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag.

- Novak, Jan. 2013. Pogovor z avtorico. Ljubljana, 2. oktober.
- Peček, Bojan. 2013. Pogovor z avtorico. Ljubljana, 25. november.
- Pengov, Jure. 2003. *Dnevnik v letih 1968–2003*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/dnevnik/35let.php> (2. marec 2013).
- Perovič, Tomaž in Špela Šipek. 1998. *TV Novice*. Ljubljana: Študentska založba.
- Poler Kovačič, Melita in Karmen Erjavec. 2011. *Uvod v novinarstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Povšič Štimatec, Sabrina. 2004. *Uporaba raziskav za doseganje poslovnih ciljev*. Ljubljana: RTV Slovenija.
- Programski kontroling RTV Slovenija. 2013. *Podatki o gledanosti*. Ljubljana: RTV Slovenija.
- Prpič, Marko. 2006. Poročanje o dnevnih dogodkih v osrednjih večernih poročilih: komercialna in javna televizija. V *Mediji za državljane*, ur. Brankica Petković, 77–116. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- 2008. Kako smo dobili slovenski TV dnevnik: 40 let dnevnika TV Slovenija. *Javnost – The public* 15: 95–112. Dostopno prek: <http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2008/5/7/> (3. april 2013).
- Pušnik, Maruša. 2008. Udomačenje televizije na Slovenskem: Javne in zasebne rabe televizije v zgodovinski perspektivi. *Javnost – The public* 15: 113–132. Dostopno prek: <http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2008/5/8/> (3. april 2013).
- Rao, Ursula. 2010. Empowerment through Local News Making: Studying the Media/Public Interface in India. V *Anthropology of News & Journalism*, ur. S. Elizabeth Bird, 100–115. Bloomington, Indianapolis: Indiana University Press.
- Renčof, Barbara. 2013. Pogovor z avtorico. Ljubljana, 7. november.

Rovan, Goran. 1988. *Pismo odgovornemu uredniku TV Slovenija*. Dostopno prek: http://www.nikamedia.si/goran/TV_dopisnistvo_KK.html (27. marec 2013).

--- 1998. *Predstavitev TV dopisništva Krško*. Dostopno prek: http://www.nikamedia.si/goran/TV_dopisnistvo_KK.html (27. marec 2013).

RTV Slovenija. 2004. *Strategija dolgoročnega razvoja RTV Slovenija 2004–2010*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/strani/strategija-rtv-slovenija/4019> (9. maj 2013).

--- 2006. *Programski standardi*. Dostopno prek: <http://rtvslo.si/programskistandardi> (3. marec 2013).

--- 2011a. *Strategija dolgoročnega razvoja RTV Slovenija 2011–2015*. Dostopno prek: http://www.rtv slo.si/files/ijz/strategija_rtv_slo_2011_-_2015.pdf (9. maj 2013).

--- 2011b. *Letno poročilo*. Dostopno prek: http://www.rtv slo.si/files/letno_porocilo/letno_porocilo_2011.pdf (16. maj 2013).

--- 2012. *Letno poročilo*. Dostopno prek: http://issuu.com/mmcrtv slo/docs/letno_porocilo_2012?e=4206382/2051413#search (16. maj 2013).

--- 2013. *Letna poročila varuha gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/varuh/porocila> (10. november 2013).

Ryu, Jung S. 1982. Public Affairs and Sensationalism in Local TV News Programs. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 59 (1): 74–78.

Smith, Conrad. 1988. News Critics, News Workers and Local Television News. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 65 (2): 341–346.

Statistični urad Republike Slovenije. 2011. *Gledanost nekaterih TV organizacij*. Dostopno prek: http://www.stat.si/letopis/2012/08_12/08-19-12.htm (20. junij 2013).

--- 2013. *Število radijskih in televizijskih programov glede na status programa*. Dostopno prek: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=1009810S&ti=>

&path=../Database/Dem_soc/10_kultura/02_avdio_dejavnost/01_10098_RTV/&lang=2
(20. junij 2013).

Šrot, Vida. 2008. Zgodovina raziskovanja RTV programov in občinstva: služba za študij programa in njeni nasledniki. *Javnost – The public* 15: 133–150. Dostopno prek: <http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2008/5/9/> (3. april 2013).

Šubic, Simon. 2008. *Poskusi vplivanja na lokalne medije v Sloveniji na primeru Gorenjskega glasa*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/subic-simon.pdf> (23. april 2013).

Televizija Slovenija. 2013a. *Dnevnik*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/dnevnik/ustvarjalci.php> (3. april 2013).

--- 1. program. 2013b. *Slikovitih* 55. Ljubljana, 11. julij. Dostopno prek: <http://ava.rtv slo.si/predvajaj/slikovitih-55-tv-obzornik/ava2.172276658/> (11. avgust 2013).

--- 1995. *Po Sloveniji*. Ljubljana, 5. september.

Tompkins, Al. 2002. »*Local News*« is about your station, too. Dostopno prek: <http://www.poynter.org/uncategorized/1967/local-news-is-about-your-station-too/> (25. marec 2012).

TVB. 2010. *Local TV news Engagement*. Dostopno prek: http://www.tvb.org/planning_buying/184803/120562/140050 (4. marec 2013).

Vornšek, Lea. 2013. *Razvoj televizijske osebnosti: Slavko Bobovnik*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Wahl-Jorgensen, Karin. 2005. The Market vs. the Right to Communicate: The Anti-political Local Press in Britain and the Journalism of Consensus. *Javnost/The Public* 12 (3), 79–94. Ljubljana. Dostopno prek: http://www.academia.edu/522166/Wahl-Jorgensen_K_2005_.The_market_vs._the_right_to_communicate_The_anti-political_

local_press_in_Britain_and_the_journalism_of_consensus._Javnost_The_Public_12_3_79-94 (23. april 2013).

Zajc, Melita. 2008. Televizija v Sloveniji pred uradnim začetkom. *Javnost – The public* 15: 79– 94. Dostopno prek: <http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2008/5/6/> (3. april 2013).

Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1). Url 1. RS 96/2005. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=58491> (18. marec 2013).

PRILOGE

PRILOGA A: Povprečna gledanost oddaje *Obzornik* med letoma 1999 in 2000.

leto	ciljna skupina	število oddaj	gledanost		delež gledalcev	razmerje v skupini	
			%	št. gledal.			
1999	vsi posamezniki	210	5,8 %	103.900	29 %	100 %	
	starost	4–14 let	210	2,5 %	6.500	16 %	6 %
		15–24 let	210	1,9 %	5.400	14 %	5 %
		25–39 let	210	3,0 %	12.600	22 %	12 %
		40–54 let	210	6,2 %	24.900	32 %	24 %
		nad 55 let	210	12,4 %	54.500	38 %	52 %
	izobrazba	osnovna šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		srednja šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		višja in visoka šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
	regija	Primorska	210	8,3 %	19.200	44 %	18 %
		Dolenjska	210	6,4 %	14.000	34 %	13 %
		Gorenjska	210	5,3 %	11.400	24 %	11 %
		osrednja Slov.	210	7,8 %	15.800	38 %	15 %
		Ljubljana	210	5,7 %	13.800	29 %	13 %
Savinjska		210	5,2 %	13.300	23 %	13 %	
Štajerska		210	3,5 %	7.600	21 %	7 %	
Pomurje/V. Štajer.		210	4,1 %	8.600	21 %	8 %	
2000	vsi posamezniki	85	9,0 %	160.900	32 %	100 %	
	starost	4–14 let	85	4,8 %	12.300	22 %	8 %
		15–24 let	85	2,9 %	8.000	17 %	5 %
		25–39 let	85	5,0 %	21.300	26 %	13 %
		40 –54 let	85	9,1 %	35.700	35 %	22 %
		nad 55 let	85	19,2 %	83.500	40 %	52 %
	izobrazba	osnovna šola	85	10,3 %	51.900	33 %	32 %
		srednja šola	85	9,7 %	83.400	35 %	52 %
		višja in visoka šola	85	7,5 %	13.300	33 %	8 %
	regija	Primorska	85	11,7 %	27.000	44 %	17 %
		Dolenjska	85	7,4 %	16.200	31 %	10 %
		Gorenjska	85	7,8 %	16.700	28 %	10 %
		osrednja Slov.	85	11,2 %	22.900	36 %	14 %
		Ljubljana	85	9,4 %	23.100	35 %	14 %

	Savinjska	85	9,5 %	24.100	30 %	15 %
	Štajerska	85	5,9 %	12.600	24 %	8 %
	Pomurje/V. Štajer.	85	8,7 %	18.300	30 %	11 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

PRILOGA B: Povprečna gledanost oddaje *Po Sloveniji* med letoma 1999 in 2000.

leto	ciljna skupina	število oddaj	gledanost		delež gledalcev	razmerje v skupini	
			%	št. gledal.			
1999	vsi posamezniki	117	1,5 %	26.600	8 %	100 %	
	starost	4 –14 let	117	0,8 %	2.100	5 %	8 %
		15–24 let	117	0,8 %	2.100	6 %	8 %
		25–39 let	117	1,0 %	4.000	8 %	15 %
		40–54 let	117	1,8 %	7.400	11 %	28 %
		nad 55 let	117	2,5 %	11.000	9 %	41 %
	izobrazba	osnovna šola	117	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		srednja šola	117	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		višja in visoka šola	117	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
	regija	Primorska	117	1,6 %	3.700	10 %	14 %
		Dolenjska	117	1,9 %	4.300	11 %	16 %
		Gorenjska	117	1,6 %	3.500	8 %	13 %
		osrednja Slov.	117	1,4 %	2.800	8 %	10 %
		Ljubljana	117	1,5 %	3.500	9 %	13 %
		Savinjska	117	1,7 %	4.400	9 %	17 %
		Štajerska	117	1,0 %	2.200	6 %	8 %
Pomurje/V. Štajer.		117	1,1 %	2.200	6 %	8 %	
2000	vsi posamezniki	185	1,5 %	27.500	8 %	100 %	
	starost	4 –14 let	185	0,7 %	1.700	4 %	6 %
		15–24 let	185	0,8 %	2.300	6 %	8 %
		25–39 let	185	1,1 %	4.600	8 %	17 %
		40–54 let	185	1,9 %	7.500	11 %	27 %
		nad 55 let	185	2,6 %	11.400	8 %	42 %
	izobrazba	osnovna šola	185	1,5 %	7.300	7 %	27 %
		srednja šola	185	1,8 %	15.700	9 %	57 %
		višja in visoka šola	185	1,6 %	2.700	11 %	10 %
	regija	Primorska	185	1,8 %	4.200	10 %	15 %

		Dolenjska	185	1,6 %	3.600	9 %	13 %
		Gorenjska	185	1,5 %	3.200	7 %	12 %
		osrednja Slov.	185	1,4 %	2.800	7 %	10 %
		Ljubljana	185	1,7 %	4.200	9 %	15 %
		Savinjska	185	2,0 %	5.200	10 %	19 %
		Štajerska	185	1,1 %	2.400	6 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	185	0,9 %	1.800	5 %	7 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

PRILOGA C: Povprečna gledanost oddaje *Vaš kraj* med letoma 2000 in 2003.

leto	ciljna skupina	število oddaj	gledanost		delež gledalcev	razmerje v skupini	
			%	št. gledal.			
2000	vsi posamezniki	205	7,6 %	135.900	31 %	100 %	
	starost	4 –14 let	205	4,2 %	10.900	24 %	8 %
		15–24 let	205	2,1 %	5.800	15 %	4 %
		25–39 let	205	4,5 %	19.100	24 %	14 %
		40–54 let	205	7,6 %	30.000	32 %	22 %
		nad 55 let	205	16,1 %	70.100	38 %	52 %
	izobrazba	osnovna šola	205	8,6 %	43.100	32 %	32 %
		srednja šola	205	7,8 %	66.800	31 %	49 %
		višja in visoka šola	205	8,6 %	15.100	35 %	11 %
	regija	Primorska	205	11,5 %	26.500	46 %	20 %
		Dolenjska	205	7,6 %	16.600	35 %	12 %
		Gorenjska	205	5,8 %	12.500	22 %	9 %
		osrednja Slov.	205	10,1 %	20.600	36 %	15 %
		Ljubljana	205	7,2 %	17.600	27 %	13 %
Savinjska		205	8,0 %	20.400	30 %	15 %	
Štajerska		205	5,3 %	11.300	26 %	8 %	
Pomurje/V. Štajer.		205	5,0 %	10.400	22 %	8 %	
2001	vsi posamezniki	257	9,9 %	179.500	36 %	100 %	
	starost	4 –14 let	257	4,5 %	11.300	23 %	6 %
		15 –24 let	257	2,5 %	7.000	17 %	4 %
		25–39 let	257	5,7 %	24.500	29 %	14 %
		40–54 let	257	9,8 %	39.700	35 %	22 %
		nad 55 let	257	21,6 %	96.900	45 %	54 %

	izobrazba	osnovna šola	257	9,4 %	45.400	32 %	25 %
		srednja šola	257	11,2 %	100.200	39 %	56 %
		višja in visoka šola	257	11,7 %	22.500	40 %	13%
	regija	Primorska	257	11,9 %	27.900	45 %	16 %
		Dolenjska	257	9,6 %	21.300	39 %	12 %
		Gorenjska	257	6,7 %	14.300	23 %	8 %
		osrednja Slov.	257	15,1 %	31.500	45 %	18 %
		Ljubljana	257	10,5 %	26.000	37 %	14 %
		Savinjska	257	11,6 %	30.000	40 %	17 %
		Štajerska	257	7,2 %	15.900	30 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	257	5,9 %	12.500	23 %	7 %
2002	vsi posamezniki		260	11,0 %	206.100	38 %	100 %
	starost	4 –14 let	260	5,7 %	13.700	26 %	7 %
		15–24 let	260	2,7 %	7.800	19 %	4 %
		25–39 let	260	6,6 %	29.000	33 %	14 %
		40–54 let	260	10,0 %	42.600	35 %	21 %
		nad 55 let	260	23,6 %	112.800	48 %	55 %
	izobrazba	osnovna šola	260	9,6 %	41.300	33 %	20 %
		srednja šola	260	12,4 %	120.100	41 %	58 %
		višja in visoka šola	260	13,8 %	30.900	46 %	15 %
	regija	Primorska	260	14,7 %	35.800	51 %	17 %
		Dolenjska	260	11,4 %	26.000	45 %	13 %
		Gorenjska	260	8,7 %	18.500	27 %	9 %
		osrednja Slov.	260	13,9 %	30.400	41 %	15 %
Ljubljana		260	10,6 %	27.200	37 %	13 %	
Savinjska		260	12,6 %	33.000	42 %	16 %	
Štajerska		260	8,3 %	19.600	30 %	9 %	
Pomurje/V. Štajer.	260	7,3 %	15.600	29 %	8 %		
2003	vsi posamezniki		102	9,5 %	178.200	27 %	100 %
	starost	4 –14 let	102	5,7 %	13.800	23 %	8 %
		15–24 let	102	2,4 %	6.900	15 %	4 %
		25–39 let	102	5,9 %	25.800	24 %	14 %
		40–54 let	102	8,0 %	34.100	22 %	19 %
		nad 55 let	102	20,4 %	97.700	34 %	55 %
	izobrazba	osnovna šola	102	8,1 %	34.400	23 %	19 %
		srednja šola	102	10,8 %	105.900	29 %	59 %
		višja in visoka šola	102	10,9 %	24.100	31 %	14 %

regija	Primorska	102	14,5 %	35.300	41 %	20 %
	Dolenjska	102	11,6 %	26.300	39 %	15 %
	Gorenjska	102	6,9 %	14.700	18 %	8 %
	osrednja Slov.	102	11,0 %	23.900	26 %	13 %
	Ljubljana	102	8,7 %	22.400	26 %	13 %
	Savinjska	102	10,5 %	27.700	30 %	16 %
	Štajerska	102	5,9 %	13.900	18 %	8 %
	Pomurje/V. Štajer.	102	6,6 %	13.900	20 %	8 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

PRILOGA Č: Povprečna gledanost oddaje *Slovenska kronika* med letoma 2005 in 2012.

leto	ciljna skupina	število oddaj	gledanost		delež gledalcev	razmerje v skupini	
			%	št. gledal.			
2005	vsi posamezniki	251	4,9 %	94.500	31 %	100 %	
	starost	4 –14 let	251	2,4 %	5.500	22 %	6 %
		15–24 let	251	1,3 %	3.700	13 %	4 %
		25–39 let	251	2,4 %	10.600	27 %	11 %
		40–54 let	251	3,7 %	16.900	26 %	18 %
		nad 55 let	251	11,4 %	57.800	41 %	61 %
	izobrazba	osnovna šola	251	5,6 %	23.400	31 %	25 %
		srednja šola	251	5,6 %	56.800	34 %	60 %
		višja in visoka šola	251	3,5 %	8.800	28 %	9 %
	regija	Primorska	251	4,7 %	11.600	36 %	12 %
		Dolenjska	251	5,1 %	11.900	36 %	13 %
		Gorenjska	251	4,6 %	10.100	25 %	11 %
		osrednja Slov.	251	8,8 %	20.400	46 %	22 %
		Ljubljana	251	4,9 %	12.800	28 %	14 %
Savinjska		251	3,6 %	9.700	25 %	10 %	
Štajerska		251	3,4 %	8.200	20 %	9 %	
Pomurje/V. Štajer.		251	4,6 %	9.800	35 %	10 %	
2006	vsi posamezniki	249	4,9 %	94.200	29 %	100 %	
	starost	4 –14 let	249	1,8 %	4.000	13 %	4 %
		15–24 let	249	1,1 %	3.100	11 %	3 %
		25–39 let	249	1,9 %	8.500	20 %	9 %
		40–54 let	249	3,7 %	16.900	26 %	18 %

	izobrazba	nad 55 let	249	12,0 %	61.700	38 %	66 %
		osnovna šola	249	6,3 %	26.300	29 %	28 %
		srednja šola	249	5,5 %	55.800	32 %	59 %
		višja in visoka šola	249	3,0 %	8.000	24 %	9 %
	regija	Primorska	249	6,0 %	15.000	33 %	16 %
		Dolenjska	249	5,1 %	11.800	34 %	13 %
		Gorenjska	249	4,5 %	10.000	29 %	11 %
		osrednja Slov.	249	6,6 %	15.600	37 %	17 %
		Ljubljana	249	5,1 %	13.100	25 %	14 %
		Savinjska	249	5,0 %	13.400	28 %	14 %
Štajerska	249	2,7 %	6.400	16 %	7 %		
Pomurje/V. Štajer.	249	4,1 %	8.800	28 %	9 %		
2007	vsi posamezniki		246	5,9 %	112.900	33 %	100 %
	starost	4 –14 let	246	2,2 %	4.500	14 %	4 %
		15–24 let	246	1,6 %	4.000	14 %	4 %
		25–39 let	246	1,7 %	7.600	16 %	7 %
		40–54 let	246	4,6 %	21.400	31 %	19 %
		nad 55 let	246	13,9 %	75.300	46 %	67 %
	izobrazba	osnovna šola	246	9,1 %	37.500	40 %	33 %
		srednja šola	246	6,0 %	61.400	35 %	54 %
		višja in visoka šola	246	3,4 %	9.400	24 %	8 %
	regija	Primorska	246	9,6 %	24.400	45 %	22 %
		Dolenjska	246	6,0 %	13.800	42 %	12 %
		Gorenjska	246	5,7 %	12.500	37 %	11 %
		osrednja Slov.	246	7,4 %	17.800	44 %	16 %
		Ljubljana	246	6,3 %	16.000	26 %	14 %
		Savinjska	246	4,6 %	12.400	26 %	11 %
		Štajerska	246	3,2 %	7.600	19 %	7 %
		Pomurje/V. Štajer.	246	4,0 %	8.400	28 %	7 %
2008	vsi posamezniki		249	5,7 %	109.200	34 %	100 %
	starost	4 –14 let	249	1,4 %	3.000	11 %	3 %
		15–24 let	249	0,8 %	2.000	8 %	2 %
		25–39 let	249	1,5 %	6.900	16 %	6 %
		40–54 let	249	3,8 %	17.700	28 %	16 %
		nad 55 let	249	14,4 %	79.700	48 %	73 %
	izobrazba	osnovna šola	249	8,5 %	33.900	40 %	31 %
		srednja šola	249	6,0 %	61.800	36 %	57 %

		višja in visoka šola	249	3,6 %	10.500	25 %	10 %
	regija	Primorska	249	9,7 %	24.700	55 %	23 %
		Dolenjska	249	5,7 %	13.200	38 %	12 %
		Gorenjska	249	6,2 %	13.700	36 %	13 %
		osrednja Slov.	249	5,6 %	13.300	39 %	12 %
		Ljubljana	249	5,9 %	15.000	26 %	14 %
		Savinjska	249	4,0 %	11.000	25 %	10 %
		Štajerska	249	4,1 %	10.000	24 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	249	3,9 %	8.200	28 %	8 %
2009	vsi posamezniki		254	5,4 %	105.200	31 %	100 %
	starost	4 –14 let	254	1,1 %	2.300	10 %	2 %
		15–24 let	254	0,5 %	1.300	6 %	1 %
		25–39 let	254	1,7 %	7.500	17 %	7 %
		40–54 let	254	3,3 %	15.500	23 %	15 %
		nad 55 let	254	14,0 %	78.500	43 %	75 %
	izobrazba	osnovna šola	254	8,0 %	30.600	36 %	29 %
		srednja šola	254	5,8 %	60.500	32 %	57 %
		višja in visoka šola	254	3,9 %	11.800	26 %	11 %
	regija	Primorska	254	9,5 %	24.200	51 %	23 %
		Dolenjska	254	5,9 %	13.800	30 %	13 %
		Gorenjska	254	5,4 %	12.000	31 %	11 %
		osrednja Slov.	254	6,1 %	14.500	36 %	14 %
		Ljubljana	254	4,9 %	12.600	24 %	12 %
		Savinjska	254	3,9 %	10.700	26 %	10 %
		Štajerska	254	4,1 %	9.900	23 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	254	3,4 %	7.400	26 %	7 %
2010	vsi posamezniki		255	5,3 %	103.600	29 %	100 %
	starost	4 –14 let	255	1,4 %	2.900	14 %	3 %
		15–24 let	255	0,9 %	2.200	10 %	2 %
		25–39 let	255	1,5 %	7.000	13 %	7 %
		40–54 let	255	3,3 %	15.400	20 %	15 %
		nad 55 let	255	13,3 %	76.100	41 %	73 %
	izobrazba	osnovna šola	255	8,5 %	31.900	37 %	31 %
		srednja šola	255	5,4 %	57.100	28 %	55 %
		višja in visoka šola	255	3,7 %	11.600	24 %	11 %
	regija	Primorska	255	9,4 %	24.000	44 %	23 %
		Dolenjska	255	5,3 %	12.500	24 %	12 %

2011		Gorenjska	255	4,8 %	10.800	28 %	10 %
		osrednja Slov.	255	5,2 %	12.800	32 %	12 %
		Ljubljana	255	4,9 %	12.600	23 %	12 %
		Savinjska	255	4,8 %	13.100	30 %	13 %
		Štajerska	255	3,8 %	9.300	21 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	255	4,0 %	8.600	28 %	8 %
	vsi posamezniki		252	4,8 %	93.800	24 %	100 %
	starost	4 –14 let	252	1,5 %	3.100	13 %	3 %
		15–24 let	252	0,7 %	1.800	7 %	2 %
		25–39 let	252	1,8 %	8.000	13 %	9 %
		40–54 let	252	3,3 %	15.400	19 %	16 %
		nad 55 let	252	11,1 %	65.600	33 %	70 %
	izobrazba	osnovna šola	252	6,2 %	23.600	26 %	25 %
		srednja šola	252	5,1 %	52.600	24 %	56 %
		višja in visoka šola	252	4,3 %	14.600	27 %	16 %
	regija	Primorska	252	6,3 %	16.100	29 %	17 %
		Dolenjska	252	5,0 %	11.700	22 %	12 %
		Gorenjska	252	5,2 %	11.700	27 %	13 %
		osrednja Slov.	252	5,0 %	12.400	29 %	13 %
		Ljubljana	252	5,3 %	13.800	25 %	15 %
		Savinjska	252	4,3 %	11.500	23 %	12 %
Štajerska		252	3,7 %	9.000	19 %	10 %	
Pomurje/V. Štajer.		252	3,6 %	7.600	21 %	8 %	
vsi posamezniki		249	8,1 %	157.700	24 %	100 %	
starost	4 –14 let	249	3,1 %	6.200	17 %	4 %	
	15–24 let	249	1,3 %	3.100	12 %	2 %	
	25–39 let	249	3,4 %	15.400	16 %	10 %	
	40–54 let	249	7,4 %	34.300	24 %	22 %	
	nad 55 let	249	16,2 %	98.700	29 %	63 %	
izobrazba	osnovna šola	249	8,8 %	32.200	24 %	20 %	
	srednja šola	249	7,9 %	81.900	23 %	52 %	
	višja in visoka šola	249	10,6 %	37.400	33 %	24 %	
regija	Primorska	249	10,2 %	26.000	28 %	16 %	
	Dolenjska	249	9,1 %	21.200	25 %	13 %	
	Gorenjska	249	10,0 %	22.500	31 %	14 %	
	osrednja Slov.	249	7,4 %	18.500	26 %	12 %	
	Ljubljana	249	8,9 %	23.800	28 %	15 %	

	Savinjska	249	7,5 %	20.200	23 %	13 %
	Štajerska	249	5,7 %	13.900	17 %	9 %
	Pomurje/V. Štajer.	249	5,5 %	11.700	16 %	7 %

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

PRILOGA D: Povprečna gledanost oddaje *Dnevnik* med letoma 1999 in 2012.

leto	ciljna skupina	število oddaj	gledanost		delež gledalcev	razmerje v skupini	
			%	št. gledal.			
1999	vsi posamezniki	214	13,6 %	243.400	42 %	100 %	
	starost	4 –14 let	214	7,3 %	18.700	34 %	8 %
		15–24 let	214	4,2 %	11.700	24 %	5 %
		25–39 let	214	7,5 %	31.400	31 %	13 %
		40–54 let	214	12,8 %	51.300	38 %	21 %
		nad 55 let	214	29,6 %	130.200	56 %	54 %
	izobrazba	osnovna šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		srednja šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
		višja in visoka šola	210	ni pod.	ni pod.	ni pod.	ni pod.
	regija	Primorska	214	18,2 %	41.900	57 %	17 %
		Dolenjska	214	14,7 %	32.300	51 %	13 %
		Gorenjska	214	15,0 %	32.200	43 %	13 %
		osrednja Slov.	214	18,2 %	37.200	52 %	15 %
		Ljubljana	214	11,7 %	28.500	36 %	12 %
		Savinjska	214	14,4 %	36.700	40 %	15 %
Štajerska		214	8,9 %	19.100	33 %	8 %	
Pomurje/V. Štajer.		214	7,3 %	15.300	25 %	6 %	
2000	vsi posamezniki	366	13,4 %	240.500	40 %	100 %	
	starost	4 –14 let	366	7,0 %	17.900	32 %	7 %
		15–24 let	366	4,1 %	11.400	22 %	5 %
		25–39 let	366	7,4 %	31.800	29 %	13 %
		40–54 let	366	11,8 %	46.500	34 %	19 %
		nad 55 let	366	30,5 %	132.900	54 %	55 %
	izobrazba	osnovna šola	366	14,0 %	70.100	39 %	29 %
		srednja šola	366	14,1 %	120.700	40 %	50 %
		višja in visoka šola	366	18,1 %	31.800	48 %	13 %
	regija	Primorska	366	19,2 %	44.200	57 %	18 %
Dolenjska		366	14,8 %	32.600	50 %	14 %	

		Gorenjska	366	12,2 %	26.000	34 %	11 %
		osrednja Slov.	366	15,0 %	30.700	40 %	13 %
		Ljubljana	366	12,5 %	30.600	34 %	13 %
		Savinjska	366	16,3 %	41.500	45 %	17 %
		Štajerska	366	8,2 %	17.600	29 %	7 %
		Pomurje/V. Štajer.	366	8,3 %	17.300	27 %	7 %
2001	vsi posamezniki		364	13,2 %	240.800	40 %	100 %
	starost	4 –14 let	364	5,9 %	14.800	29 %	6 %
		15–24 let	364	3,9 %	11.000	23 %	5 %
		25–39 let	364	7,6 %	32.700	30 %	14 %
		40–54 let	364	11,9 %	48.000	33 %	20 %
		nad 55 let	364	29,8 %	134.300	53 %	56 %
	izobrazba	osnovna šola	364	13,1 %	63.100	39 %	26 %
		srednja šola	364	14,2 %	126.900	40 %	53 %
		višja in visoka šola	364	18,7 %	36.000	47 %	15 %
	regija	Primorska	364	17,4 %	40.800	53 %	17 %
		Dolenjska	364	14,5 %	32.300	49 %	13 %
		Gorenjska	364	11,6 %	24.700	33 %	10 %
		osrednja Slov.	364	16,7 %	34.900	42 %	14 %
		Ljubljana	364	12,7 %	31.700	35 %	13 %
		Savinjska	364	16,3 %	42.000	47 %	17 %
		Štajerska	364	8,8 %	19.500	30 %	8 %
		Pomurje/V. Štajer.	364	7,1 %	15.000	23 %	6 %
	2002	vsi posamezniki		365	14,1 %	264.100	42 %
starost		4 –14 let	365	6,9 %	16.800	32 %	6 %
		15–24 let	365	3,8 %	10.800	24 %	4 %
		25–39 let	365	8,0 %	35.300	32 %	13 %
		40–54 let	365	11,8 %	50.300	34 %	19 %
		nad 55 let	365	31,6 %	150.900	55 %	57 %
izobrazba		osnovna šola	365	12,4 %	53.600	38 %	20 %
		srednja šola	365	15,2 %	147.200	42 %	56 %
		višja in visoka šola	365	20,7 %	46.500	54 %	18 %
regija		Primorska	365	18,9 %	46.200	55 %	17 %
		Dolenjska	365	15,3 %	34.600	52 %	13 %
		Gorenjska	365	13,3 %	28.200	35 %	11 %
	osrednja Slov.	365	16,3 %	35.600	42 %	13 %	
	Ljubljana	365	13,2 %	33.800	38 %	13 %	

		Savinjska	365	16,5 %	43.300	48 %	16 %
		Štajerska	365	10,0 %	23.600	32 %	9 %
		Pomurje/V. Štajer.	365	8,8 %	18.800	31 %	7 %
2003	vsi posamezniki		365	11,3 %	212.100	38 %	100 %
	starost	4 –14 let	365	6,1 %	14.400	35 %	7 %
		15–24 let	365	2,9 %	8.100	21 %	4 %
		25–39 let	365	6,6 %	28.800	33 %	14 %
		40–54 let	365	9,1 %	39.300	29 %	19 %
		nad 55 let	365	25,1 %	121.500	48 %	57 %
	izobrazba	osnovna šola	365	11,2 %	49.200	35 %	23 %
		srednja šola	365	12,1 %	118.000	38 %	56 %
		višja in visoka šola	365	13,6 %	30.600	45 %	14 %
	regija	Primorska	365	16,1 %	39.300	57 %	19 %
		Dolenjska	365	12,0 %	27.200	50 %	13 %
		Gorenjska	365	9,2 %	19.800	27 %	9 %
		osrednja Slov.	365	14,8 %	32.800	40 %	15 %
		Ljubljana	365	11,0 %	28.200	37 %	13 %
Savinjska		365	12,1 %	31.900	41 %	15 %	
Štajerska		365	6,4 %	15.000	23 %	7 %	
Pomurje/V. Štajer.		365	8,5 %	17.900	32 %	8 %	
2004	vsi posamezniki		363	11,4 %	215.900	38 %	100 %
	starost	4 –14 let	363	6,0 %	13.800	36 %	6 %
		15–24 let	363	3,4 %	9.500	24 %	4 %
		25–39 let	363	6,4 %	27.900	34 %	13 %
		40–54 let	363	8,6 %	38.800	28 %	18 %
		nad 55 let	363	25,3 %	126.000	47 %	58 %
	izobrazba	osnovna šola	363	13,2 %	59.400	39 %	28 %
		srednja šola	363	11,2 %	109.800	36 %	51 %
		višja in visoka šola	363	13,8 %	33.000	47 %	15 %
	regija	Primorska	363	17,1 %	42.100	57 %	20 %
		Dolenjska	363	12,3 %	28.200	50 %	13 %
		Gorenjska	363	8,0 %	17.400	24 %	8 %
		osrednja Slov.	363	16,8 %	38.400	45 %	18 %
		Ljubljana	363	11,4 %	29.300	37 %	14 %
Savinjska		363	10,0 %	26.600	35 %	12 %	
Štajerska		363	6,0 %	14.200	21 %	7 %	
Pomurje/V. Štajer.		363	9,4 %	19.700	36 %	9 %	

2005	vsi posamezniki		363	11,1 %	212.900	38 %	100 %
	starost	4 –14 let	363	6,1 %	14.100	40 %	7 %
		15–24 let	363	3,7 %	10.500	27 %	5 %
		25–39 let	363	6,3 %	28.000	34 %	13 %
		40–54 let	363	7,9 %	36.000	27 %	17 %
		nad 55 let	363	24,7 %	124.400	47 %	58 %
	izobrazba	osnovna šola	363	13,0 %	53.900	39 %	25 %
		srednja šola	363	10,8 %	109.500	36 %	51 %
		višja in visoka šola	363	14,0 %	35.300	46 %	17 %
	regija	Primorska	363	16,1 %	39.900	54 %	19 %
		Dolenjska	363	12,3 %	28.500	46 %	13 %
		Gorenjska	363	7,7 %	17.100	26 %	8 %
		osrednja Slov.	363	17,8 %	41.300	48 %	19 %
		Ljubljana	363	11,1 %	28.600	36 %	13 %
Savinjska		363	8,9 %	23.900	35 %	11 %	
Štajerska		363	5,7 %	13.500	20 %	6 %	
Pomurje/V. Štajer.		363	9,4 %	20.000	37 %	9 %	
2006	vsi posamezniki		365	10,4 %	199.200	36 %	100 %
	starost	4 –14 let	365	3,5 %	7.900	23 %	4 %
		15–24 let	365	2,9 %	8.100	23 %	4 %
		25–39 let	365	4,6 %	20.700	27 %	10 %
		40–54 let	365	8,1 %	36.900	27 %	19 %
		nad 55 let	365	24,3 %	125.600	46 %	63 %
	izobrazba	osnovna šola	365	13,5 %	56.000	39 %	28 %
		srednja šola	365	10,1 %	102.800	34 %	52 %
		višja in visoka šola	365	12,3 %	32.600	41 %	16 %
	regija	Primorska	365	18,1 %	45.300	53 %	23 %
		Dolenjska	365	9,7 %	22.500	39 %	11 %
		Gorenjska	365	6,9 %	15.300	26 %	8 %
		osrednja Slov.	365	13,6 %	32.000	42 %	16 %
		Ljubljana	365	11,2 %	28.700	34 %	14 %
Savinjska		365	9,6 %	26.000	36 %	13 %	
Štajerska		365	4,4 %	10.600	17 %	5 %	
Pomurje/V. Štajer.		365	8,8 %	18.800	31 %	9 %	
2007	vsi posamezniki		365	10,3 %	197.000	34 %	100 %
	starost	4 –14 let	365	3,2 %	6.600	16 %	3 %
		15–24 let	365	3,0 %	7.600	21 %	4 %

		25–39 let	365	4,6 %	20.400	26 %	10 %
		40–54 let	365	8,4 %	39.000	28 %	20 %
		nad 55 let	365	22,8 %	123.200	43 %	63 %
	izobrazba	osnovna šola	365	14,5 %	59.700	38 %	30 %
		srednja šola	365	10,0 %	101.900	33 %	52 %
		višja in visoka šola	365	10,4 %	28.700	37 %	15 %
	regija	Primorska	365	18,5 %	46.800	50 %	24 %
		Dolenjska	365	10,4 %	24.000	42 %	12 %
		Gorenjska	365	6,9 %	15.300	26 %	8 %
		osrednja Slov.	365	12,8 %	30.700	42 %	16 %
		Ljubljana	365	10,3 %	26.100	29 %	13 %
		Savinjska	365	8,7 %	23.300	30 %	12 %
		Štajerska	365	5,9 %	14.200	22 %	7 %
Pomurje/V. Štajer.		365	7,8 %	16.500	27 %	8 %	
2008	vsi posamezniki		365	9,6 %	185.900	32 %	100 %
	starost	4 –14 let	365	2,9 %	6.000	15 %	3 %
		15–24 let	365	1,9 %	4.700	16 %	3 %
		25–39 let	365	4,6 %	20.700	25 %	11 %
		40–54 let	365	8,4 %	39.100	28 %	21 %
		nad 55 let	365	20,9 %	115.400	39 %	62 %
	izobrazba	osnovna šola	365	12,1 %	48.600	35 %	26 %
		srednja šola	365	9,5 %	97.700	31 %	53 %
		višja in visoka šola	365	11,4 %	33.700	38 %	18 %
	regija	Primorska	365	15,7 %	40.100	46 %	22 %
		Dolenjska	365	10,8 %	25.100	41 %	13 %
		Gorenjska	365	7,3 %	16.200	25 %	9 %
		osrednja Slov.	365	11,5 %	27.200	40 %	15 %
Ljubljana		365	9,5 %	24.300	25 %	13 %	
Savinjska		365	7,6 %	20.700	26 %	11 %	
Štajerska		365	7,0 %	17.100	25 %	9 %	
Pomurje/V. Štajer.		365	7,2 %	15.200	26 %	8 %	
2009	vsi posamezniki		365	8,4 %	162.900	28 %	100 %
	starost	4 –14 let	365	2,5 %	5.100	16 %	3 %
		15–24 let	365	1,3 %	3.300	11 %	2 %
		25–39 let	365	3,9 %	17.700	22 %	11 %
		40–54 let	365	7,3 %	34.400	24 %	21 %
		nad 55 let	365	18,2 %	102.400	34 %	63 %

	izobrazba	osnovna šola	365	10,1 %	38.400	29 %	24 %
		srednja šola	365	8,5 %	89.400	27 %	55 %
		višja in visoka šola	365	9,8 %	30.000	32 %	18 %
	regija	Primorska	365	14,6 %	37.400	42 %	23 %
		Dolenjska	365	9,6 %	22.500	31 %	14 %
		Gorenjska	365	8,0 %	17.700	26 %	11 %
		osrednja Slov.	365	9,6 %	22.900	33 %	14 %
		Ljubljana	365	8,6 %	22.100	26 %	14 %
		Savinjska	365	6,6 %	17.900	23 %	11 %
		Štajerska	365	5,2 %	12.800	18 %	8 %
		Pomurje/V. Štajer.	365	4,5 %	9.600	18 %	6 %
2010	vsi posamezniki		366	7,6 %	147.400	24 %	100 %
	starost	4 –14 let	366	2,9 %	5.900	18 %	4 %
		15–24 let	366	1,5 %	3.700	12 %	3 %
		25–39 let	366	2,8 %	12.600	13 %	9 %
		40–54 let	366	6,4 %	30.300	21 %	21 %
		nad 55 let	366	16,5 %	94.800	31 %	64 %
	izobrazba	osnovna šola	366	9,6 %	36.300	27 %	25 %
		srednja šola	366	7,0 %	73.800	22 %	50 %
		višja in visoka šola	366	10,0 %	31.400	31 %	21 %
	regija	Primorska	366	14,4 %	36.800	38 %	25 %
		Dolenjska	366	7,6 %	17.800	23 %	12 %
		Gorenjska	366	7,0 %	16.000	23 %	11 %
osrednja Slov.		366	8,4 %	20.400	30 %	14 %	
Ljubljana		366	8,1 %	21.000	24 %	14 %	
Savinjska		366	6,0 %	16.300	22 %	11 %	
Štajerska		366	4,2 %	10.200	14 %	7 %	
Pomurje/V. Štajer.		366	4,1 %	8.900	15 %	6 %	
2011	vsi posamezniki		366	7,1 %	138.300	23 %	100 %
	starost	4 –14 let	366	3,1 %	6.300	19 %	5 %
		15–24 let	366	1,2 %	2.900	11 %	2 %
		25–39 let	366	3,5 %	15.700	17 %	11 %
		40–54 let	366	5,5 %	25.700	20 %	19 %
		nad 55 let	366	14,8 %	87.600	29 %	63 %
	izobrazba	osnovna šola	366	8,1 %	30.800	24 %	22 %
		srednja šola	366	6,6 %	68.200	21 %	49 %
		višja in visoka šola	366	9,8 %	33.100	34 %	24 %

	regija	Primorska	366	9,1 %	23.200	28 %	17 %
		Dolenjska	366	7,6 %	17.700	23 %	13 %
		Gorenjska	366	7,8 %	17.500	25 %	13 %
		osrednja Slov.	366	7,6 %	18.800	30 %	14 %
		Ljubljana	366	9,0 %	23.400	28 %	17 %
		Savinjska	366	5,3 %	14.200	19 %	10 %
		Štajerska	366	4,6 %	11.100	16 %	8 %
		Pomurje/V. Štajer.	366	5,8 %	12.300	18 %	9 %
2012	vsi posamezniki		367	7,3 %	142.200	23 %	100 %
	starost	4 –14 let	367	3,2 %	6.500	18 %	5 %
		15–24 let	367	1,3 %	2.900	12 %	2 %
		25–39 let	367	3,0 %	13.500	15 %	9 %
		40–54 let	367	6,6 %	30.200	22 %	21 %
		nad 55 let	367	14,6 %	89.200	27 %	63 %
	izobrazba	osnovna šola	367	8,0 %	29.200	23 %	21 %
		srednja šola	367	7,0 %	72.600	21 %	51 %
		višja in visoka šola	367	9,6 %	33.900	32 %	24 %
	regija	Primorska	367	9,3 %	23.800	28 %	17 %
		Dolenjska	367	8,1 %	19.000	23 %	13 %
		Gorenjska	367	8,8 %	19.900	28 %	14 %
		osrednja Slov.	367	6,8 %	17.100	25 %	12 %
		Ljubljana	367	8,4 %	22.300	28 %	16 %
Savinjska		367	6,2 %	16.800	21 %	12 %	
Štajerska		367	5,0 %	12.300	16 %	9 %	
Pomurje/V. Štajer.		367	5,3 %	11.200	16 %	8 %	

Vir: Programski kontroling RTV Slovenija (2013).

PRILOGA E: Polstrukturirani intervju z Radom Božičnikom, nekdanjim urednikom dopisništev (Ljubljana, 28. oktober 2013).

Rado Božičnik je začel delati na Televiziji Slovenija leta 1974. Potem ko je prestal »preskusno dobo« kot dežurni novinar, je postal novinar gospodarske redakcije, nato turnusni urednik in leta 1988 urednik dopisništev po Sloveniji. Na tem delovnem mestu je ostal do upokojitve avgusta 2011.

Kako pomembne so lokalne novice za gledalce?

Zdi se mi, da je to najbolj pomembno, ker ljudo pač zanima, kako je pred njihovim pragom, v njihovi ulici, kako živijo, kako delajo, s kakšnimi težavami se ubadajo. To so problemi, ki se tičejo ne samo tistega lokalnega območja, ampak zanima tudi ostale. Na primer tudi v Murski Soboti ljudi zanima, kako v Novi Gorici rešujejo določene probleme, kaj jih tam pesti, kako jim pomaga država, od kod dobivajo denar. Skratka, povsod se ukvarjajo s približno istimi problemi, samo ponekod bolj, ponekod manj spretno, zato se mi zdi to področje res tako, ki zanima vse ljudi. Poleg tega pa zanima tudi tiste, ki niso neposredno vpeti v ta okolja, da vidijo, kako ljudje živijo na podeželju, kakšni so odzivi na terenu na državne odločitve. To je ogledalo in politiki in ukrepom. Poleg tega, da so informacije iz vsakdanjega življenja za ljudi seveda najbolj zanimive.

Je torej vloga lokalnih novic samo obveščanje ali še kaj več?

Obveščanje je seveda ena najpomembnejših vlog, je pa tudi izobraževalna, pa nasveti – od onih, ki v vinogradih škropijo, kaj naj uporabljajo, pa do živinoreje. Poslušam zelo rad tudi lokalne radijske postaje, ker če drugega ne izveš, izveš, komu naj teleta prodaš. Skratka, lokalne novice so zelo pomembne na vseh področjih.

Ampak vendar obstajajo razlike med lokalnimi mediji in lokalnimi novicami v nacionalnih medijih.

Vsekakor je tu bistvena razlika. Lokalni novinar je lahko manj neodvisen kot dopisnik. V vsakem primeru so sicer lokalne povezave novinarjev, v spregi tudi z nekaterimi na pomembnih položajih, brez tega ne gre. Ampak če imaš korekten odnos do tamkajšnje politike, ni problemov. Če je pa res neka huda kriza in o nečem ne moreš poročat, pač

nekomu drugemu naročiš, pa pride iz Ljubljane. Jaz sem včasih tako reševal. Ker vem, da pač ne moreš, če je svak tam, njega 'naskakovat'. To je vsekakor prednost nacionalnega medija. Gre pač za vpetost dopisnika v lokalno okolje, ampak s tem ni nič narobe, ker brez tega pa lahko ostaneš brez veliko informacij. Druga razlika pa je, da lokalno okolje zahteva še bolj lokalno informacijo, še ožji prostor, ki ga obravnava, ker domačine pač najbolj zanima, kako je na njihovem območju, v njihovi ulici ali vasi. Na javni nacionalni televiziji in radiu denimo pa je seveda izbor popolnoma drugačen. V poštev prihajajo samo lokalne informacije, ki izstopajo po nečem. V zadnjem času seveda vseh teh nesreč, čemur se prej ni dajalo bistvene pozornosti. Zdaj je veliko več črne kronike, informacij, ki so morda zame celo na meji rumenega, ampak ne pa prestopijo tega praga. Jaz včasih tega ne bi nikoli objavil, potem sem pa videl, da to pač zanima ljudi, da je to po vsej Sloveniji v širšem interesu. Čeprav mislim, da se tudi pri izbiri lokalnih informacij preveč poudarka daje ovadbam, kriminalu, za katerega sploh ne veš, ali bo kdaj imel kakšen konec ali ne, pa se na ta račun velikokrat zapostavijo bolj življenjski problemi za tisto okolje, iz katerega se poroča. Ampak danes so trendi novinarstva in uredniškega dela absolutno drugačni, kot so bili včasih. Življenje je pač tako. Upam pa, da se bo to spremenilo, da ne bo tako vedno. Ne po starem, ampak, da se bo vzpostavil nek kompromis, da ne bo na račun negativnosti trpelo spodbujanje tistega, kar je vredno spodbujati. Ni vse samo črno. Jaz sem včasih zjutraj na sestankih rekel: 'Če je pa v Sloveniji res tako slabo, kot sem včeraj videl na televiziji, poslušal na radijih ali prebral v časopisih, potem ne bi rad živel v taki državi.'

Do črne kronike in tem še prideva. Ampak če se vrneva nazaj v zgodovino, kdaj se je pokazala potreba po ustanavljanju dopisništev po Sloveniji?

To je zanimivo. Pobuda se je začela pojavljati zelo zgodaj, na samem začetku v šestdesetih letih. Prva slovenska televizijska oddaja je bila TV Obzornik, ki je v bistvu slonela na lokalnih informacijah. To ni bila neka visoka državna politika, pač pa tržnica, cene, kako ljudje živijo ... bolj tak sproščen reportažni pristop. Ker je bil takrat Dnevnik še vsejugoslovanski – tam je bila seveda visoka politika iz Jugoslavije, Evrope in celega sveta, – so naši ustvarjalci, ki so se borili, da bi čim prej dobili slovensko oddajo, najlažje prodrli s takimi problemi konkretnimi iz Slovenije. In to se je pokazalo za uspešno, tako da ni dolgo trajalo, da smo dobili svoj Dnevnik. Ampak prav z

lokalnimi, ne visokimi državnimi informacijami, so se začele informativne oddaje na slovenski javni televiziji.

Kako so se torej potem začela ustanavljati dopisništva?

Če pa hočeš spremljati dogajanje po Sloveniji, moraš imeti neko mrežo, ki ti zagotavlja informacije. Najprej so novinarji iz Ljubljane hodili po terenu, potem so dodali še snemalca v Mariboru, ker je bil tam že radio. Izkazalo se je, da je to uspešno in da je tudi najceneje, da imaš ljudi v več centrih, zato se je dopisniška mreža hitro začela širiti. Koper, potem Celje in tako naprej. Najprej se je malo kombiniralo s snemalci, nekaj se je hodilo iz Ljubljane, potem se je pa kot najbolj funkcionalno pokazalo, da se angažira novinarje s tistih območij.

Kako je delovala takrat dopisniška mreža? Že tehnične zmogljivosti so bile povsem drugačne od današnjih.

Vsi prispevki so prihajali po avtobusih, za večje stvari pa je bilo treba prihajati v Ljubljano. Vse je bilo posneto na filmskih trakovih. Razvoj je naredil svoje, pojavile so se nove kamere, nove zveze, internet. Zdaj je drug svet. Je pa bilo takrat avtentično. Včasih tudi ni bilo dobro, ampak predvsem so bili drugačni načini, pristopi k poročanju. Danes odhajajo novinarji na teren, da bodo poiskali nekaj, kar je poden od podna, nekaj, kar je vse narobe. Takrat je bilo drugače. Se je šlo na primer na snemanje, kako posluje Riko. Šli smo na teren, cel dan je bilo časa. Do treh bi morali biti nazaj, če ni šlo, smo objavili pa naslednji dan, pa kaj. Ampak to so bili drugačni novinarski časi, ni primerjave. Je bilo tako ali tako toliko materiala, da ni bilo težav napolniti oddaj, ker je bilo relativno veliko ljudi. Lažje je bilo kombinirati, dopisniki niso bili vpeti tako iz ure v uro za javljanja. Poročila ob enih, treh, petih, ob sedmih pa Odmevi, tako da je novinar res v veliko bolj stresni situaciji. Danes je aktivnejše, je bilo pa zato takrat več časa za dobro reportažo, za kar danes zmanjkuje časa.

Še bolj ste lokalne novice izpostavili v 80. letih, ko so dopisniki ustvarjali regijske obzornike. Kako to, da ste se odločili za to možnost?

Ja, vse pomembne informacije iz Slovenije so že takrat objavili v osrednji dnevnoinformativni oddaji in je že začelo zmanjkovati prostora za lokalno informacijo,

reportaže, življenja ljudi ..., zato se je pojavila težnja, da naredimo kakšno novo oddajo in se prilagodimo temu. Tako smo začeli z regijskimi obzorniki – iz vsakega območja enkrat na teden na drugem programu. To so vse vodili dopisniki, ki so postali že tako večji, da so lahko postali tudi voditelji. Veliko poudarka se je dalo na to, da je novinar, ki je spremljal svoje območje, svojo oddajo tudi vodil. Za gledalca daje to čisto drugačen vtis, ker ima dopisnik drugačen odnos do problemov kot nekdo, ki pride kot tujec in ne pozna ozadij. To se je vedno razvijalo, spreminjalo in prilagajalo potrebam. Veliko idej je vedno prihajalo s terena – ne samo novinarjev, tudi ljudje so zahtevali, da se poroča iz njihovega konca. Jaz se spomnim na primer Kočevskega, ki je tudi danes tako bolj 'zabačeno'. To so bili nenehni telefoni, celo direktorji so klicali, češ 'Kaj smo pa mi slabši v tej Sloveniji?', mi pa nimamo svojega dopisnika. Tako da je tudi teren v veliki meri diktiral, kako se je kjerkoli razvijalo, opremljalo in dopolnjevalo. Cela dopisniška mreža se je razrasla v en sistem, ki je mogoče kdaj pa kdaj postal celo prenapihnen. Ampak ni stvar v tem, da je preveč novinarjev ali snemalcev, bolj je problem najti ustrezne oddaje in termine, kamor bi to uvrstili. Dejstvo je, da vsi podatki kažejo – pa naj gre za teme v Tedniku ali kjerkoli drugod, – da so to najboljše gledani pasovi, tudi v osrednji dnevnoinformativni oddaji. Jaz sem prepričan, da vsakega Slovenca trenutno zanima, kaj bo z nepremičninskim zakonom, ampak še veliko bolj ga pa pritegne, da nekaj lepega vidi, sliši o življenju ljudi, o zdravstvenih problemih in ostalih stvareh. To se vidi in po klicih in po gledanosti. Skratka, ljudje hočejo gledati o življenju, ne samo o visoki politiki.

Pravite, da se je vedno iskali različne možnosti, v katere oddaje in termine te vsebine uvrstiti. Tudi dnevnoinformativne oddaje dopisnikov so doživele številne spremembe. Ali to pomeni, da še vedno nismo dobili pravega oz. najboljšega modela, kako posredovati gledalcem lokalne novice?

Zelo zanimivo vprašanje. Zagotovo se bo še naprej to dogajalo. Ker seveda se tega najbolj idealnega termina pač ne najde. Edina sreča je, da se vodstvo na javni televiziji ne menja tako hitro, da bi se to spreminjalo vsako leto ali dve. Tako da se potem postavi en model, ki funkcionira in se ljudje potem na njega navadijo. Ne gre, da bi gledalcu kar naprej jemal nekaj, na kar si ga navadil. Ljudje imajo svoj ritual, navadili so se, kaj bodo dobili ob enih, ob treh, ob petih. Zanimivo, ob petih popoldne, ko je še bila

Slovenska kronika, ki je bila res dobra, veliko je bilo prostora – gledanost te oddaje, to je fenomenalno! Ob petih sredi poletja, suša, vsi bi radi se kopali, a gledanost 7,5- ali celo 8-odstotna. Ob petih popoldne! Dobro, takrat pridejo ljudje iz službe, malo pogledajo, ker je oddaja dajala tudi glavne informacije. Ampak to je na prvi pogled nesmiselno. Kdo bo ob petih televizijo gledal? Torej nekaj v teh lokalnih informacijah oz. novicah iz Slovenije je. Normalno, da se je potem, ko je bila oddaja predstavljena na pol osmo uro, gledanost povečala. Ampak če spremlja ob petih 100.000, 150.000 ljudi eno oddajo, je to fenomenalno. Zdaj jo spremlja pa tudi 200.000 ljudi, kar je še bolj fenomenalno. Nikoli pa ne moreš povedati, kdaj je tisti najboljši čas in kam to oddajo umestiti.

Katera oddaja dopisnikov doslej pa je bila po vašem – in terminsko in vsebinsko – najbolj uspešna?

Meni osebno – pa ne zato, ker sem bil med idejnimi pobudniki oddaje – je bila vseč oddaja Danes, ki ji je sledil Vaš kraj in potem še Dnevnik. To je bila prvič ena ura (od 19. do 20. ure, op. a.). Na začetku je bilo pet minut poročil. No, seveda če se je kaj velepomembnega zgodilo, na primer požari, se je to lahko potegnilo na deset minut. Ali pa če so bile demonstracije v Beogradu, smo se prilagodili temu. Potem je bil Vaš kraj, vreme, pa potrošniška oddaja (Vaš tolar, op. a.), vse to pred Dnevnikom. In zanimivo, ta Dnevnik ob pol osmih je bil vrhunsko gledan, ni bilo konkurence. Kajti konkurenčna komercialna televizija je s svojo oddajo 24ur namreč bistveno posegla v ta prostor. Je pač nenavadna, provokativna, zanimiva za gledat, lepo narejena in vse to je bistveno vplivalo tudi na vse odločitve na naši televiziji. Čeprav mislim, da so prehitro obupali in to oddajo prehitro spremenili z izgovorom, da ne more biti Vaš kraj žrtev konkurenčne oddaje 24ur, ki se je takrat začela ob 19.15. Gledanost Vašega kraja je bila dobra – 7,5 in več odstotkov, pa tudi POP TV ni imel takrat 15-odstotne gledanosti. Je mogoče prekašal Vaš kraj za dva odstotka, ko je bila ura pol osmih in je bil na sporedu Dnevnik, je pa vse skočilo. Dnevnik je bil takrat vrhunsko gledan! Jaz nisem bil za spremembo. Zdelo se mi je, da je bila uvrstitev tega pasu tako funkcionalna, da je to v moji 40-letni zgodovini na Televiziji Slovenija najbolj zanimiva. In meni je bilo škoda, da so to ukinili. Se mi zdi, da je bila to najbolj uspešna formula.

Boljše torej najprej Vaš kraj in potem Dnevnik kot zdaj Dnevnik in potem Slovenska kronika?

Definitivno! Če govorim za javno televizijo, če govorim pa za Slovensko kroniko, je pa bolje, če je tako, kot je zdaj. Čeprav mislim, da ni nujno, da je gledanost glavno merilo. Se mi zdi, da so gledanosti informativnih oddaj v primerjavi z informativnimi oddajami drugih televizij še vedno dobre. Ker informacije pa tukaj vendarle morajo biti drugačne. Ne morejo biti bistveno drugačne, ampak lahko so pa drugače narejene – manj tendenciozno, manj senzacionalistično, bolj objektivno, bolj verodostojno. Tudi zadnji podatki kažejo, da ljudje spet najbolj zaupajo 'nacionalki', zlasti radiu – po dolgih letih! To si je treba zapomniti in upoštevati.

Bi bilo – če denimo iščemo najprimernejšo formulo – danes spet smiselno uvesti regijske obzornike ali je Slovenska kronika kot nekakšen mozaik iz cele Slovenije boljša rešitev?

Ne, ne bi bilo smiselno. Ker danes je vendarle poudarek na dnevni informaciji, ni možno, da boš to hranil dva dni, pa potem objavil, ker bodo to vsi prej objavili. Seveda pa bi lahko naredili podobno, kot je Zrcalo tedna ob sobotah, bi lahko naredili v petek recimo, ali pa v ponedeljek eno 20-minutno oddajo, kot je Utrip. To iz Slovenije narediti en tak mozaik 'cukrčkov', da bi bila gledanost še večja, pa sta ti dve odlično gledani ob sobotah in nedeljah. To je ena od možnosti, sem nekoč že predlagal. 'Kdo jo bo pa naredil?' – so mi očitali. Ja, spet je dodatno delo, treba se je pač odločiti, pa tisti, ki ima ambicije, to naredi. Saj to je treba na mesec samo štiri ljudi! Vse je posneto, moraš biti pa tankočuten in imeti dober besednjak, biti moraš dober novinar, takih pa po dopisništvih ne manjka.

Ste kdaj razmišljali o ponovni uvedbi oddaje Po Sloveniji?

Ja, ta oddaja je bila zelo zanimiva, pa tudi izredno lepo špico je imela – Slovenija, Bled, Portorož ... Lahko bi jo imeli, ni pa nujno. Mislim, da bi bila veliko bolj zanimiv tak tedenski pregled, utrip, ker je veliko drugih terminov, kjer se dajo reportaže po Sloveniji objaviti – Dobro jutro, Na lepše, Tednik, veliko je teh oddaj. No, kakšna pa ne bi škodila tudi ob sobotah in nedeljah, če bi bilo za to kaj prostora.

Torej je potenciala v dopisnikih še dovolj. Bi se nas dalo bolje 'izkoristiti'?

Gotovo bi se dalo, ampak časi so se pač spremenili. Jaz nisem bil uspešen z idejo, da sta javna radio in televizija samo en servis in da bi radijski in televizijski novinarji z območja Slovenije, če je treba, se javljal za radio in televizijo. To je uspelo samo pri dopisnikih iz tujine. Saj tudi to, da bi novinar isto poročal za radio in televizijo, ne gre, to ne, ampak, kadar je pa treba, bi pa lahko bilo več sinergije. Je prihajalo pač do odpora, predvsem na radijski strani, kjer so odločno zavrnilo, da oni pa ne bodo delali za 'Hollywood'. Je pa na splošno dopisniška mreža dobro izkoriščena, mogoče ponekod manj. To ni stvar programa, to je stvar ljudi, ki delajo. En naredi 16 prispevkov za normo, drug jih pa naredi trideset, pa nima nič od tega razen osebnega zadovoljstva.

To je verjetno eden od razlogov, da so nekatere regije zapostavljene. Kaj pa so še drugi?

Mi smo se vedno trudili, da bi bila tudi marginalna področja dovolj pokrita, da ljudje ne bi bili zapostavljeni, ampak je tako – nekomu se je lažje peljati deset kilometrov kot pa petdeset. Če se hočeš na primer peljati na Kočevsko, je to seveda že dodaten strošek, več časa porabiš, čeprav več je v afiniteti dopisnikov in pa samih ljudi, ki tam živijo. Eni obveščajo o vsaki stvari, drugi si pa mislijo 'saj smo tako ali tako zabačeni, vsi so nas pozabili'. Veliko je objektivnih, veliko pa tudi subjektivnih razlogov. Sposobni novinarji bodo svoja področja pokrivali zelo dobro.

Je torej dejstvo, da se nekatere regije v oddajah pojavljajo manj, tudi čisto oseben? Da denimo urednik ni tako zadovoljen z dopisnikom in si misli 'če ne bo naredil dobro, ga raje ne objavim'.

Absolutno! Tega je veliko. Že sam odnos urednika ne samo do novinarja, tudi do ene regije, ampak predvsem do novinarja, je lahko velikokrat krivičen. Pač ne maraš nekoga. Vedno imamo ljudje svoje favorite, ki jim bolj zaupamo, bolj verjamemo, nekaterim pač ne. Si je treba to z leti pridobiti. Eni so si, eni niso. Jaz sem trdil, da sem povedal, če nisem bil zadovoljen: 'Dragi moj, to ne gre tako, bova naredila drugače'. Mislim pa, da to danes ne bi smel biti več problem, ker so toliko vsi izkušeni, toliko vsi obvladajo svoja področja.

Katera so ta zapostavljena področja?

Vsa povsem obmejna območja razen Prekmurja in Primorske. Štajerska recimo, tam se pokriva bolj protokolarno, ko imajo kak dogodek, da bi se pa kdo lotil na primer, kako so nadomestili 1300 delovnih mest, ki so jih izgubili v enem desetletju, kakšna je prihodnost teh krajev, zakaj so na leto sposobni obnoviti petsto metrov državne ceste, kako je to možno, tega se pa noben ne leti. Pa Bela krajina, recimo ob Kolpi, pa vsa marginalna področja, ki že tako težko životarijo in tudi težko pridejo v oddaje, razen če se nekaj zgodi – da imajo hude probleme ali pa da jih je zasul sneg. To so področja, ki izumirajo, ni zanimanja, da bi se ljudje tam naseljevali, še televizijskega signala nimajo.

Se dopisniki bolj postavijo na stran lokalne skupnosti in proti državi?

Definitivno. Kar je prav. Dopisnik pač tam živi, pozna te probleme in pomaga ljudem, da jih spravijo ne neko raven, da izve država. No, saj on jim samo da priložnost, da povedo, sam pač ne mora kar udrihat čez državo, ampak ni razloga, da ne bi bil na njihovi strani. Saj je dopisnik. Politika je pa tako v Ljubljani, ti bodo pa tako ali tako povedal. Problemi morajo priti do države oz. do Ljubljane. Ne da bi jih zdaj nabijal na zid, ampak korektno je, da zastopaš območje, ki ga pokrivaš, in si na njihovi strani. Razen za tiste stvari, za katere se avtomatično vidi, da pač tole ne gre. Bodi takrat tudi proti njim. In tako tudi vedno bolj je. V zadnjem desetletju se novinarji ne bojijo več, da bi se jih kakšen od županov 'lotil'.

Včasih je bilo več tudi povezovanja tem – dopisniki so na primer preverili, kako je s kakšno stvarjo na Dolenjskem, Gorenjskem in tako naprej. Danes se mi zdi, da je tega manj.

Imaš prav. Ampak tip oddaje, kot je Slovenska kronika, tega več ne prenese. Saj ne moreš zdaj gledati, kako je na primer s krompirjem na Gorenjskem, Primorskem, pa v Prekmurju. Pa potem še enega strokovnjaka, to je potem že tema. To so teme, ki bi bile že za Odmeve, ampak ker so lokalne, pač ne spadajo tja, razen če bi hrošč pojedel ves krompir, drugače pa to ne pride nikamor več. Zato bi pa morda bile dobrodošle kakšne takšne oddaje. Ideja absolutno ni slaba, ampak zahteva dodaten termin, čas ...

Se vam zdi dobrih 13 minut za Slovensko kroniko dovolj?

Ne, to je absolutno premalo. Čeprav gredo tiste najpomembnejše stvari tudi v Dnevnik, ampak mislim, da bi oddaja kakšnih dvajset minut morala biti dolga. Ob petih je bila na primer 18 minut in je bistvena razlika v občutku, kako lahko oddajo zaokrožiš, kako lahko narediš lok oddaje, veliko bolj logična je lahko oddaja, bolj je zaključena. Zdaj ni tega povezovanja, dolžina zahteva vse bolj intenzivno poročanje. Včasih se sprašujem, ali ni škoda, da smo šli neko stvar delat, pa bi zanjo potreboval še dvajset sekund več, da bi lahko še malo bolj natančno pojasnil, ne pa da se vprašaš samo 'Zakaj pa je tako?'. Če bi zdaj naredil to, bi pa kakšna druga tema odpadla.

Tudi teme so zanimive. Moja analiza je pokazala, da se je tam okrog leta 2000 zelo povečal delež črne kronike. Zakaj?

Tam je bilo namensko, zavestno, da je tudi kronika noter – prometne nesreče in tako naprej. Namen je bil, da se popestri oddaja, da dobiš v njej vsakega po malo. Šlo je tudi za posnemanje POP TV-ja in uredniške odločitve. Sam sicer nisem nikoli razmišljal o tekmovanju z njimi, morda podzavestno. Je pa bil to osnoven problem, da se je 'nacionalka' vsebinsko in terminsko prilagajala s svojim programom komercialni televiziji.

Katerim temam bi se morali dopisniki bolj posvečati?

Treba se je prilagajati življenju, temu, kar prebivalce 'bode'. Ali je to ekologija – no, čeprav je tudi to nek bum, da se vse vrti okoli ekologije, neka nerazumna skrb za ekologijo, ki je prej nikjer ni bilo. Sončne, vetrne elektrarne, pa alternativni viri energije. Kampanjsko se zaganjajo v neke teme, ampak to delajo vsi novinarji v bistvu. Akcije, politika, gospodarstvo se zaganjajo v neko smer. Enkrat so elektrarne na Muri, potem se pozabi to za dve leti, enkrat so vetrnice – pa so dobre, pa niso dobre, potem sončne elektrarne. Premalo je pa tega neposrednega življenja. Preveč se mogoče spremlja samo politika na lokalni ravni, premalo pa življenje. Jaz že dolgo nisem videl ... no, vidim, ko kmetje pripeljejo grozdje tja in rečejo 'Ne bomo to, ne bomo ono'. To je že v redu, ampak je treba poiskati nekaj več od tega, to ni dovolj. Ali pa da recimo mleko natočijo v cisterno na Štajerskem in jo peljejo čez celo Slovenijo v Italijo za pet

centov višjo ceno. Mimo treh mlekarin. To so problemi, s katerimi bi lahko pokazali, kaj se da narediti. Nekaj pokazati, pomagati poiskati izhod. Ne pa poročati samo, kako so naredili krožišče in stezo za kolesarje. Saj je prav tudi to, če je bil tam recimo res nek 'šundr bundr' na cesti, sicer pa to ne more biti tema. So nekateri drugi življenjski problemi veliko bolj resni.

Včasih je bilo tudi več kulture v oddajah dopisnikov. Kako to?

Imam eno bistveno pripombo, in to je, da se na javni televiziji favorizira profesionalno kulturo. Amaterski, ljubiteljski kulturi se zelo malo posveča, kot da tega ni. Razen kadar je festival Čuferjevi dnevi na Jesenicah, ampak kultura se dogaja povsod po Sloveniji. To je nekaj blagega za ljudi, ki pridejo to gledat. Težava je, kam to na televizijo uvrstit. Kulturno uredništvo ima tako politiko, da zapostavlja amatersko kulturo. To ni prav. Ne vem, zakaj ne spada amaterska kultura v termine, ki jih ima kulturno uredništvo. Kje pa bo drugje, če ne na javni televiziji? To bi se moral najti en termin. Seveda, če pa to uvedeš v sedanjo Slovensko kroniko, bo pa neka druga tema zapostavljena. To pa ne gre, to je treba poiskati drug termin. V Slovensko kroniko se da samo izbor enih 'cukrov', ostalo pa ni možno.

Podobno je tudi s športom.

Ja, lokalni šport. Isto kot s kulturo. Lahko bi šli pogledat, kako se ljudje mučijo po podeželju, da spravijo eno odbojgarsko igrišče na mivki. Pa to je bum! To se vsi igrajo. Pa vaški fuzbal, večerni turnirji, lige ...

Oddaja Po Sloveniji je imela veliko napovedi dogodkov v rubriki Povabilo. Se vam zdi, da tega manjka danes?

Ne vem, če je to v obdobju interneta še potrebno. Pa tudi radio o vsem tem obvešča, potem oddaja Na lepše ima na koncu napovedi, kaj bo naslednji konec tedna. Se pa da recimo kakšen dan prej naredit kakšno reportažo pred dogodkom, da spomniš ljudi, klasičen napovednik pa ne.

So dopisniki – med gledalci ali pa v hiši – kdaj manj cenjeni? Velikokrat se delo v dopisništvu jemlje kot začetek novinarske poti.

Dopisniki pri gledalcih niso nič manj cenjeni kot novinarji iz centralnih redakcij, so pa pri urednikih manj cenjeni. To je pa dejstvo, ki ga ne more ovreči nihče. Čeprav tiste, ki si pa izborijo nek status, tiste pa hitro potegnejo v druge oddaje, v vodenja ... zelo hitro se da potem dopisništvo na stranski tir. Jaz sem bil vesel, ko je postal Slavko Bobovnik voditelj Odmevov, pa čeprav sem vedel, da bom izgubil najboljšega novinarja na Koroškem. Jaz sem bil ponosen, da dopisniki zmorejo voditi oddaje, in to z lahkoto, sproščeno. Ljudje cenijo to, kar vidijo, oni ne parcelirajo. V celem mojem obdobju se je malo zapostavljajo ljudi, ki niso pri koritu, ki jih ne vidijo vsak dan. Kljub temu, da je njihovo delo – kar sem jaz vedno zatrjeval in je marsikdo tudi priznal – veliko bolj naporno, veliko bolj nevarno. Če greš spremljat sejo v parlament, imaš magnetogram, imaš vse na pladnju, narediš povzetek in to je glavni prispevek v Dnevniku.

Kdo so ciljni gledalci Slovenske kronike? Po vseh raziskavah jo spremljajo večinoma starejši ljudje.

Dejstvo je, da mladi ne gledajo televizije, ker imajo takrat pač druge obveznosti. Imajo pač drugačne ambicije, načrtujejo gledanje televizije, imajo internet. Če se nekaj zgodi, potem pa hop, potem pa gledajo ja. Kaj narediti? Mislim, da ni prave rešitve. Ker tudi s temami o študentskih servisih, domovih ne bomo dobil nobenega študenta, ki bi zaradi tega gledal oddajo. Ne vem, kaj bi morali narediti.

Je morda rešitev več povezovanja dopisnikov z MMC-jem, ki ima svojo rubriko Lokalne novice, ki pa niso povsem zaživele?

To je težko. To je spet dodatno delo za dopisnika. Ti moraš napisat tekst, poslat fotografije, kakšen posnetek. Našo široko dopisništvo mrežo bi bilo treba za to izkoristit, kako pa jih prepričat ... Saj nekateri novinarji delajo to vedno. Kako to stimulirat? Osnovni problem je bil večno 'Ne bom delal več za isti denar'. Večno je bilo to, večno, večno, večno. Plače so take, kot so. In tudi če se je plača povečala, ljudje niso spremenili mnenja, da bi zaradi tega več delali. Ne samo za splet, tudi za druge oddaje, na primer Dobro jutro, za TV Maribor ali pa TV Koper. Nikoli nismo uspeli prepričati ljudi, da bi morali za ta denar narediti še več. Čeprav osebno mislim, da bi lahko. Ampak to je v človeški naravi, razen če si sam tako angažiran in imaš večje ambicije.

Čemu pripisujete tako visoko gledanost oddaj na Primorskem in v osrednji Sloveniji, na drugi strani pa zelo nizko v vzhodni Sloveniji?

Mislím, da zato, ker se Štajerci počutijo zapostavljene, Prekmurci ravno tako. Oni raje gledajo polsenzacionalistične oddaje in to je rigorozno. Pa ne moreš proti temu ničesar narediti. Je pa tako, da je vpliv centra na periferijo pogojeno s tem, da tam ne marajo Ljubljane, zato gledajo raje vse drugo. To je en razlog, drug razlog pa je, da imajo naš regionalni center TV Maribor, ki je pa dobro gledan. Torej jih vleče lokalna informacija, ker vedo, da bodo slišali nekaj od sebe, iz svojih krajev.

Leta 2002 sta imela Vaš kraj in Dnevnik doslej rekordno gledanost. Vaš kraj 11-odstotno, Dnevnik pa več kot 14-odstotno. Zakaj ravno takrat?

Ne vem. Da je kasneje padala gledanost javnim medijem, je to čisto logično, ker Slovenija ni v tem nič posebnega. Na Hrvaškem se je zgodilo isto, na BBC-ju prav tako. Povsod so 'nacionalke' izgubljale gledanost, medtem ko so 'komercialke' pridobivale. Pač z resničnostnimi šovi in takimi oddajami so si pridobili gledalce. Gledam zdaj na primer Gostilna išče šefa ima 17-, 18-odstotno gledanost. To ni vredno nič, to ni za gledat. Pa telenovele so nam bile glavna konkurenca ob petih, smo imeli dva odstotka povprečno večjo gledanost. Pa če telenovele gleda pet odstotkov ljudi, potem ti je vse jasno. Kar se pa tiče resnih informativnih oddaj, je pa drugače. Tudi Svet na Kanalu A nima več take gledanosti, kot jo je imel. Ker ljudje se tega tudi naveličajo. Ampak dve leti nazaj so pa vsi zaostajali za dva, tri odstotke. Mislím pa, da se bo ta trend verodostojnost informacij krepil v korist javnih medijev, definitivno.

Kako je s povpraševanjem gledalcev in ponudbo televizije pri informativnih oddajah?

Če si javni servis, ne moreš gledati samo, kaj je ljudem všeč. Ti moraš opravljati funkcijo javnega medija! Ne moreš na račun gledanosti izpuščati določenih pomembnih tem. Mora pa izbirat oddaje, ki so na neki ravni, kar je sicer marsikomu težko dopovedat.

Gledanost vsekakor ne more biti glavno merilo. Je pa kljub temu zanimivo, da je gledanost od leta 2002 Dnevniku začela strmo padati, medtem ko je pri oddajah

lokalnih dopisnikov ostala enaka oz. se je začela kasneje celo še višati in lani celo prehitela Dnevnik. Zakaj taka razlika?

Ker so vsebine bolj priljudne, ker so bliže ljudem. Tudi ni samo rumeni tisk ali pa rumena televizija zanimiva, je tudi navadno življenje ljudi zanimivo za gledalce. Veliko bolj kot visoka politika. Jaz izključno temu pripisujem razloge, zakaj so lokalne novice veliko bolj iskane in gledane. To je logično. Človek veliko raje vidi sebe kot pa nekaj imaginarnega.

Slovenska kronika je logično največ pridobila na gledanosti, ko so spremenili termin predvajanja s 17. ure na 19.30. Je to zgolj posledica termina ali tudi boljše vsebine?

Ne, to je zagotovo posledica termina. To je pač najbolj gledan pas – med 19. in 20. uro. Ljudje vedo, kaj takrat lahko pričakujejo. Nekatere stvari že prej slišijo po radiu, pa hočejo to videt. Za slovensko publiko ne moremo reči, da je nezainteresirana, so vsi kar radovedni. Slovenska publika je hvaležna. Sploh pa v kriznih časih. Če si pač ne moreš kupiti zabave, jo pa gledaš – po minimalni ceni.

Slovenska kronika je sicer obstajala že v devetdesetih letih. Se spomnite, kako ste takrat delali?

Da se je razbremenilo v Ljubljani produkcijske zmogljivosti, se je vodilo dvakrat iz Maribora in dvakrat iz Ljubljane in enkrat iz Kopra. Ponedeljek je bil na vrsti Maribor, ob torkih je bil Koper, sreda je bila v Ljubljani, četrtek Maribor, petek Ljubljana. To je bilo dve leti.

Podoben poskus je bil tudi leta 2008, ko ste imeli Kroniko osrednje Slovenije, Primorsko kroniko in Štajersko kroniko na drugem programu, pa se očitno ideja ni obnesla.

Seveda je bilo neuspešno. Kot prvo že to, da je bilo na drugem programu med 18. in 19. uro. Ob 18. uri je šel Maribor v živo, potem smo spustili kroniko osrednje Slovenije iz Ljubljane. To se je delalo se je tako, da smo prispevke, ki smo jih objavili ob petih, zmontirali še enkrat na novo in vodili še enkrat, potem pa je imel še Koper v živo svojo

oddajo. Bilo je veliko pomanjkljivosti, nismo imeli niti skupne špice. To je bil samo preklop na Koper, preklop na Maribor, mi smo 'glumili', da je to ena oddaja. To je največ, kar smo uspeli, da se oni ne bi počutili odrinjene.

Bi se morda kaj podobnega danes obneslo na prvem programu? Po Dnevniku denimo namesto Slovenske kronike?

Po Dnevniku ne, kvečjemu prej. To ne spada v termin po Dnevniku. Hrvaška javna televizija ima veliko tega sodelovanja. Ob petih se vklaplajo iz različnih studiev v živo, na primer iz Splita ...

Zakaj pa se je to pri nas tako zmanjšalo?

Morda zato, ker imamo to možnost samo iz Kopra in Maribora in potem bi bili drugi spet zapostavljeni. Če bi se lahko iz vseh regij, bi bila to odlična možnost. Samo to je težko izvedljivo, težko. Koper in Maribor imata že tako kup svojih oddaj in ne bi zmogli še tega.

Če skleneva, je na Televiziji Slovenija dovolj lokalnih novic ali ne?

Jaz mislim, da jih je dovolj. So pa včasih prepozne informacije, zamudimo kakšno stvar. Mene moti, da posnemamo večkrat. Da bi vsaj počakali kakšen teden ali pa kakšno drugo priložnost. Moti me, da tekamo za novicami, ki jih je nekdo že objavil. Ampak danes je ta svet novinarstva pač takšen. Tolaži me, da tudi konkurenca počne isto.

PRILOGA F: Polstrukturirani intervju z Brigito Jeretina, urednico dopisništev (Ljubljana, 7. november 2013).

Kaj je glavna naloga Slovenske kronike oziroma tudi preteklih oddaj z lokalnimi vsebinami?

Glavna naloga Slovenske kronike je, da čim bolj strne dnevne dogodke po Sloveniji. Del tega gre seveda že v Dnevnik, če so nacionalnega pomena in niso samo lokalne zgodbe, vse ostalo, kar je bolj na lokalnem nivoju pa sodi zdaj v Slovensko kroniko. Trudimo se torej, da smo čim bolj ažurni, hkrati seveda pa del oddaje namenimo tudi zgodbam, ki niso dnevne. Gre za reportaže – kakšne zanimivosti, ki drugje ne najdejo mesta, naš moto pa je, da pokažemo ljudem tudi, kaj vse ljudje recimo znajo narediti. Take stvari v dnevnoinformativnih oddajah nikjer ne najdejo prostora, ampak v Slovenski kroniki pa. Seveda je tu prvi pogoj, da je stvar zanimiva in tudi zanimivo narejena. Odvisno je tudi, kako jo 'zapakiraš'.

Se je ta razporeditev, kaj gre v Dnevnik in kaj v Slovensko kroniko, kaj spremenila, odkar je Slovenska kronika na sporedu ob pol osmih?

Absolutno se je spremenila. Tudi jaz sem vztrajala, da je treba ob pol osmih res narediti jagodni izbor. Teme morajo biti bolj pripravljene, pa tudi druge teme, kot so bile prej ob petih. Ob petih se mi zdi, da je bilo več teh razpoložljivih prispevkov, zdaj pa poskušamo – ker gre vendarle za prime time – biti bolj tehtni, hkrati pa, kot sem že omenila, puščamo prostor za en ali dva prispevka, ki sta bolj razvedrilna oziroma pozitivna in prinašata en tak optimizem, da ne samo težimo, ker so že vse oddaje več ali manj o slabih novicah.

Pa vam kdaj zmanjkuje prostora? Se večkrat zgodi, da je prispevkov preveč, ali obratno, da jih primanjkuje?

Se zgodi, da je toliko stvari, da v ta blok Dnevnika in Slovenske kronike ne moremo umestiti vseh. Čeprav skušam delati tako, da če to vidim že vnaprej, da prispevke razporedim že v Prvi dnevnik, ki je zdaj tudi daljši in z močno vsebino. Težimo k temu, da ni samo odlagališče že pripravljenih prispevkov, ampak da se dela tudi dnevne

stvari. Imamo torej možnost, da se stvari objavijo že ob enih, v Poročilih ob 15. uri ali pa ob 17. uri. Tako da prostora je kar nekaj, so pa seveda dnevi, ko je stvari več in seveda je takrat na delu selekcija. Objavimo pač tisto, kar se mi zdi po uredniški politiki najpomembnejše.

Pa se vam zdi 13 minut za Slovensko kroniko dovolj, premalo ali preveč?

Jaz bi rekla, da je premalo. Ne bom rekla, da si želel, da je oddaja polurna, ker se mi zdi, da bi bilo to že težko dopolnit, ampak se mi zdi, da nekih 15, 16 minut bi mirno lahko vsak dan napolnili, s tem, da kakovost ne bi trpela. Skratka, mislim, da imamo toliko kakovostnih prispevkov in dogajanja, da bi tudi tako dolžino zmogli, ampak v tem enournem bloku smo enostavno omejeni, ker so tu še vreme, šport in oglasi.

Pa je – tudi glede na povpraševanje gledalcev – lokalnih vsebin na Televiziji Slovenija na splošno dovolj?

Se mi zdi, da zdaj kakšnih večjih pripomb, da teh vsebin ni dovolj, ni. Seveda se zgodi, predvsem, kar se tiče vikenda. Zakaj na primer kakšne stvari niso bile v osrednjem Dnevniku, ampak v zadnjih poročilih. Ampak med tednom pa ne. Pa tudi ljudje se mi zdi, da Dnevnik in Slovensko kroniko pojmujejo kot neko celoto, v kateri res zaobjamemo tiste najpomembnejše stvari. Se zgodi in se je že zgodilo, da je kakšna pripomba, zakaj nečesa nismo imeli, ampak redko.

Zagotovo je pomembno, da ima tudi nacionalni medij lokalne novice. Kakšna pa je razlika med lokalnim medijem in lokalnimi novicami v nacionalnem mediju?

Prvič je dosegljivost. To seveda vidi cela Slovenija. Lokalni medij je namenjen zgolj in samo tistim ljudem, ki živijo na določenem območju. Ampak stvari, ki se dogajajo v Sloveniji, so zelo zelo sorodne, zato tudi velikokrat težimo k temu, da tehtnejše prispevke sicer naredimo lokalno, ampak se aplicira na celo Slovenijo, ker bi bilo prav lahko tudi iz nekega drugega okolja. Hkrati seveda je nacionalni medij pomembnejši tudi zato, ker lahko prav kakšne lokalne posebnosti izpostavimo in poudarimo. Skratka, ti problemi, ki so – socialni, šolstvo, zdravstvo – širši, mi lahko iz enega lokalnega primera naredimo zgodbo, ki velja za celo Slovenijo, hkrati pa delamo tudi čisto lokalne

zgodbice, neke posebnosti. Zdi se mi, da nacionalni medij mora imeti nek prostor, kjer to lahko pokažemo.

Obstajajo zagotovo pa že čisto tehnične razlike, kakovost, finančna sredstva, neodvisnost novinarjev ...

Tudi za dopisnike je težko, če živijo v tistem okolju in je treba delat kakšne kočljive zgodbe v tistem okolju. Jaz si čisto predstavljam – vsak ima nekje dom, sorodnike, znanke. In ko so na tapeti ti ljudje, je to težko delati. Tukaj je lokalni medij absolutno v slabšem položaju, ker dela za ljudi, ki tam res vsi vse poznajo. Nacionalni medij ima to prednost, da če je novinar vpleten oziroma bi se rad iz te zgodbe izločil, imamo to možnost, da pošljemo tja nekoga drugega. Mislim, da težimo k temu, da je novinar neodvisen. Pri nas dobi plačo in vse bonitete, kar zagotavlja neko neodvisnost, da lahko dobro spremlja tudi te lokalne vsebine, ne glede na to, da v tistem okolju tudi živi.

Koliko pa se upošteva želje gledalcev pri pripravi prispevkov?

Nikoli nobeno pismo, elektronsko sporočilo ali klic ne gredo v koš. Vsako stvar poslušamo preveriti, odgovoriti. Jaz bi si glede na nove medije in družbena omrežja želela, da bi tega bilo še več, ampak malo smo tudi kadrovske podhranjeni in sama vsega tega ne zmorem. Smo zelo veseli za predloge in reagiramo na take stvari, bodisi da gre za zanimivosti bodisi opozorila. Nastalo je že kar nekaj zgodbic ravno na pobudo gledalcev, ki so nas obvestili.

Se vam zdi, da so se v zadnjih dveh desetletjih lokalne vsebine, oddaje dopisnikov zelo spremenile?

Moram priznati, da so me pred dvajsetimi leti zanimale druge strani, ampak zdi se mi, da se je predvsem v zadnjem času spremenil način podajanja informacij in način priprave prispevkov. To pomeni, da se ne zadovoljimo zgolj s povedanim na eni tiskovni konferenci ali z eno stranjo, ampak vedno poskušamo dobiti odgovore. Ne samo, da kričimo, ko vsi kričijo, ampak da skušamo povedati tudi ozadja. Težimo k temu, da bi se stvari delale bolj tehtno, bolj s premislekom, hkrati pa tudi na atraktivnejši način. Ker televizija je le slika, zato je velik poudarek treba dati sliki, pisati tekst na sliko, da morda tudi kakšna zelo nezanimiva stvar z dobrim tekstom in dobro sliko postane zanimiva. Če

jo tako predstaviš, tudi ljudje drugače prisluhnejo, kot če je stvar že od samega začetka zelo dolgočasna. Potem zvodeni in tudi ljudem ne ostane v spominu.

Torej se je po vašem mnenju bolj spremenil način upovedovanja ali se je tudi tematska struktura spremenila?

Mislim, da so se tudi tematike spremenile v tem smislu, da ta ruralnost, »kmečkost« okolja je pase. Danes se ljudje selijo z mest na podeželja in s seboj prinesejo neke nove izkušnje. Danes ni več neke jasne ločnice, da na podeželju – bom čisto bizarno rekla – slišimo samo harmoniko, v mestu pa samo sodobno glasbo. Tega ni. Meje so se zabrisale in s tem smo tudi mi sledili temu, ker enostavno se tudi življenje spreminja.

Moja analiza tematik je pokazala tudi, da se je okrog leta 2000 z Vašim krajem občutno povečal delež črne kronike. Se tudi v oddajah z lokalnimi novicami bolj teži k poročanju o nesrečah, kriminalu ali je to le posledica dogajanja?

Ne, ni samo posledica dogajanja. Tukaj si moramo pač priznati in pogledati resnici v oči, da absolutno v tej težnji, da smo gledani včasih – čisto samokritično – podležemo temu. Nismo senzacionalistični, ampak poskušamo delati vsebine, ki pritegnejo. In stvari iz črne kronike absolutno pritegnejo. Črna kronika je privlačna, je pa vprašanje, kako je narejena, kako pristopiš k zadevi. Ali iščeš za vsako ceno kri ali delaš zgodbo tudi kot opozorilo. In mi poskušamo to drugo – da vsakič, ko pokrivamo umore, nesreče, poskušamo nekaj iz tega tudi potegniti. Ne da se samo naslajamo nad tem, kaj se je zgodilo, ampak vedno kot opozorilo, da se to ne bi več zgodilo.

Razlika je tudi v tem, da je bila včasih črna kronika na koncu, zdaj pa začenjamo z njo.

Ja, velikokrat začenjamo s črno kroniko. Ampak ne zato, ker bi bila tako pomembna, ampak zato, ker se mi zdi, da ne moreš končati oddaje z neko negativno. Jaz težim k temu, da imamo na koncu vedno neko pozitivno zgodbo, neko zanimivost. Tako sem profilirala oddajo, da če že imamo črno kroniko, jo imamo bodisi na sredini bodisi na začetku, konec je vedno namenjen pozitivni vsebini, ne pa da zamorimo na koncu ljudi pa še s črno kroniko.

Se pri sestavljanju plana držite nekega pravila, načela za regijsko zastopanost in tematsko strukturo oddaje?

Tukaj imamo veliko težavo. Absolutno je treba paziti, da nimamo sedmih prispevkov iz ene regije, ampak da je Slovenija enakomerno pokrita s prispevki, ampak seveda se vedno to ne da. Žal je tukaj en dejavnik, za katerega bi najraje videla, da ne bi odločal, ampak odloča, in to je, kateri novinar pokriva katero regijo. Žal je tudi to eden od kriterijev, ki včasih pretehta. Jasno je, da v vseh regijah nimamo enako kakovostnih novinarjev in da tisti novinarji, ki so boljši, ki prinesejo boljšo zgodbo, ki jo detektirajo v okolju, ki jo naredijo bolje, večkrat dobijo mesto v oddaji. Kakšna regija je prav zaradi tega mogoče malo zapostavljena, ampak takšno je pač dejstvo in to se nam žal dogaja.

Katere regije pa so zapostavljene?

Posavje, Zasavje, potem je verjetno vzhodni del Gorenjske – Kamnik in ta konec, občasno imamo težave s Koroško, ker en čas imamo dopisnika, pa ga nimamo ... mislim, da so to te regije, ki jih večkrat ni, kot so.

Bi lahko rekli, da so ene teme pomembnejše kot druge?

To je težko reči, kaj je zelo pomembno, kaj si pa lahko privoščiš in spustiš. Na javni televiziji – glede na naše poslanstvo – delamo vse stvari. Tudi za skupine, ki so depriviligirane. Včasih kakšne stvari niso »seksi«, pa jih gremo pokriti ravno zaradi tega, ker čutiš dolžnost, da tudi take skupine morajo imeti prostor v javnem mediju. Je pa vse stvar pristopa in novinarja, kako se zadeve loti. Tukaj so invalidi, kakšna težka sociala ... nočem, da smo nek Tednik, ampak moramo pa imeti tudi take prispevke. Treba je pokrivati tudi marginalne skupine, ker se mi zdi, da je tudi to naša naloga.

Prej sva govorili o tem, da so nekatere regije zapostavljene. So morda tudi kakšne teme? Sociala, zdravstvo, šolstvo, gospodarstvo, kultura ...?

Kultura imamo mesto na koncu Dnevnika ali pa v svoji oddaji po Odmevih. Ne bom rekla, da smo jo zelo izrinili iz Slovenske kronike. Še vedno dobi mesto, ampak manj kot prej. Ne samo zaradi dolžine, ampak predvsem zato, ker so te vsebine objavljene drugje.

Da bi pa delali tako poljudno – ker se mi zdi, da v kroniko neka visoka kultura ne sodi ... Vse je odvisno od pristopa in tega, kdo od novinarjev se jo bo lotil.

Včasih so imeli dopisniki tudi svojo daljšo tedensko oddajo. Se vam kdaj zdi, da danes manjka ali je dovolj, to kar imamo?

Zaenkrat ne vem, če bi bilo smiselno delati še eno tedensko oddajo glede na to, da je res vsak dan v prime time-u in da imajo možnost dopisniki, da delajo tudi teme za Dnevnik, Odmeve, zato tega ne bi razpršila, ampak skušala delati čim bolj kakovostno z ljudmi, ki jih imamo. Glede na norme, ki jih delajo vsak mesec, smo že tako na robu zmogljivosti. Treba je vedeti, da dopisniki ne delajo samo za informativni program, ampak občasno tudi za druge programe, da se snema polno enih izjav, naročenih iz Ljubljane. Za vsako stvar se je treba nekam peljati, kar že fizično ne gre. Tako da se mi zdi, da tako, kot imamo zdaj postavljeno, je optimalno.

Se pravi je dopisniška mreža dobro izkoriščena?

Mislim, da je zelo dobro izkoriščena. Seveda bi se dalo še veliko stvari izboljšati, ampak imamo utečeno prakso, tudi staž dopisnikov je dolg. Gre za izkušene novinarje, nimamo kaj dosti mladih, kar pa tudi zna biti problem. Možnosti za izboljšavo so predvsem v načinu dela, v pristopu, v tem, kako se vsak dan lotiš zadeve.

Zdi se, da tudi lokalne novice na multimedijem centru niso povsem zaživele, kot bi lahko.

Ne, to je res. Jaz to povezujem prav s starostno strukturo dopisnikov in se teh novih medijev malo otepajo, kar ni v redu. Žal so si pisanje novic za MMC vzeli bolj kot obveznost, namesto kot priložnost, da še tam kakšne vsebine, ki jih v oddajah ne moremo objaviti, tam poglobljeno predstavijo. Kljub stalnemu spodbujanju, naj to počnejo, to ni zaživel in se mi zdi, da lokalne novice na MMC-ju so šibka točka.

PRILOGA G: Anketa o lokalnih novicah na Televiziji Slovenija

Pozdravljeni, sem Mariša Bizjak, absolventka podiplomske stopnje Novinarskih študij na Fakulteti za družbene vede. V okviru magistrskega dela *Razvoj in vloga lokalnih novic na Televiziji Slovenija* raziskujem, kakšen pomen imajo lokalne novice na javni televiziji za vas, gledalce.

Anketa je anonimna, rezultate pa bom uporabila izključno za potrebe magistrskega dela. Odgovorov je možnih več samo tam, kjer je to posebej zapisano. Za pomoč se vam najlepše zahvaljujem!

1. Kje izveste največ novic iz vašega lokalnega okolja? Med ponujenimi možnostmi izberite NAJVEČ tri in jih označite s številkami od 1 do 3 (1 za medij, kjer izveste največ lokalnih novic).

- Iz lokalnega/regionalnega časopisa,
- z lokalnega/regionalnega radia,
- z lokalne/regionalne televizije,
- iz nacionalnega časopisa (Delo, Dnevnik ...),
- z Radia Slovenija,
- z nacionalne komercialne televizije (POP TV, Kanal A, Planet TV ...)
- s Televizije Slovenija,
- prek regionalnih medijev na spletu,
- prek nacionalnih medijev na spletu,
- prek družbenih omrežij.

2. Kaj vas v televizijskih informativnih oddajah Televizije Slovenija najbolj zanima? Označite s številkami od 1 do 8 (1 za vsebine, ki vas najbolj zanimajo, in 8 za tiste, ki vas najmanj zanimajo).

- Notranja politika,
- vremensko poročilo,
- kultura in umetnost,
- zunanja politika in gospodarstvo po svetu,
- šport,

___ znanost in tehnika,
___ krajše zanimivosti doma in po svetu,
___ novice iz vašega kraja, občine, območja.

3. Menite, da je na Televiziji Slovenija dovolj prispevkov z lokalno tematiko?

- a) Da,
- b) ne,
- c) ne vem.

4. Kako pogosto spremljate oddajo *Slovenska kronika* na Televiziji Slovenija?

- a) Vsak dan,
- b) nekajkrat tedensko,
- c) nekajkrat mesečno,
- d) nekajkrat letno,
- e) nikoli.

5. Če oddaje *Slovenska kronika* NIKOLI ne spremljate, odgovorite zakaj. Nato odgovorite le še na vprašanja 10., 11., 12., 13. in 14. Če oddajo gledate vsaj včasih, to vprašanje preskočite.

- a) Lokalne novice me ne zanimajo,
- b) vse o lokalnih novicah izvem drugje,
- c) oddaja se mi ne zdi dovolj kakovostna,
- d) ne ustreza mi termin oddaje (19.30),
- e) ne gledam televizije,
- f) drugo:

6. Če oddajo *Slovenska kronika* spremljate vsaj včasih, kaj je glavni razlog za to?

- a) Naveličan/a sem prispevkov nacionalne in mednarodne politike in gospodarstva,
- b) rad/a vidim, kaj se dogaja v mojem kraju in drugje po Sloveniji,
- c) teh novic je v drugih medijih premalo,
- d) drugo:

7. Kakšen vpliv imajo po vašem mnenju prispevki, objavljeni v *Slovenski kroniki*? (možnih več odgovorov)

- a) Gledalce obveščajo o lokalnih dogodkih in temah iz vse Slovenije,
- b) skrbijo za razvedrilo in popestritev,
- c) že večkrat so uspešno vplivali na rešitev kakšne problematike v moji okolici,
- d) drugo:

8. Kako ocenjujete kakovost prispevkov v *Slovenski kroniki*?

- a) Zelo dobra,
- b) dobra,
- c) povprečna,
- d) slaba,
- e) zelo slaba.

9. Kako ocenjujete pogostnost prispevkov s spodnjimi tematikami? Pri vsakem tematskem sklopu izberite »premalo«, »ravno prav« ali »preveč«.

	PREMAL O	RAVNO PRAV	PREVEČ
SOCIALNE TEME (domovi upokojencev, brezdomci, brezposelnost, revščina, dobrodelnost, javna dela, delovanje centrov za socialno delo ...)			
ŠOLSTVO IN IZOBRAŽEVANJE (težave šol, prostorske stiske, dogajanja v vrtcih, aktivno preživljanju šolskih počitnic ...)			
ZDRAVSTVO (nova oprema v bolnišnicah, težave zdravstvenih ustanov, cepljenja, bolezni ...)			
JAVNA INFRASTRUKTURA (obnove in gradnje mostov, cest, uradna odprtja dokončanih stavb ...)			
GOSPODARSTVO (razmere v gospodarskih panogah in podjetjih, stečaji, nova delovna mesta ...)			
KMETIJSTVO (letine sadja in zelenjave, subvencije za kmete, prodaja pridelka, trgatav in druga kmetijska opravila ...)			
OKOLJE (onesnaževanje okolja, nevarni odpadki, pomen pitne vode, okolju prijazna energija, čistilne akcije ...)			

»MALE« TEŽAVE PREBIVALCEV (zapiranje trgovin, ukinjanje poštnih nabiralnikov, poškodovana javna infrastruktura, nevarni cestni odseki, nesmiselni semaforji ...)			
NEPRAVILNOSTI LJUDI NA POMEMBNIH POLOŽAJIH (nezdružljivost funkcij, nepravilnosti pri vodenju ustanov ...)			
LOKALNA POLITIKA (novi župani, nova lokalna ureditev, (ra)združevanje občin ...)			
POTROŠNIŠKE TEME (znižanja, trgovine, podražitve, nove pridobitve, pomembne za potrošnike ...)			
TURIZEM (obisk turistov, priprave na poletno/zimsko sezono, nove turistične pridobitve ...)			
ŠPORT NA LOKALNI RAVNI (športni dogodki, tekmovanja, klubi, društva ...)			
KULTURA NA LOKALNI RAVNI (koncerti, likovne razstave, gledališke predstave, abonmaji, kulturni domovi ...)			
NARAVNE IN KULTURNE ZNAMENITOSTI (možnosti za izlete, učne poti, jame, planote ...)			
NAPOVEDI DOGODKOV (povabila na različne prireditve in dogodke)			
ZANIMIVOSTI (pohodi, posebni ljudje ali običaji, praznovanja 100-letnikov, drobne iskrice iz življenja vaščanov ...)			
RELIGIJA (verski obredi, prazniki in dogodki)			
ČRNA KRONIKA (ropi, prometne nesreče, umori in druga kazniva dejanja)			
NARAVNE NESREČE IN VREMENSKE NEVŠEČNOSTI (plazovi, poplave, toča, neurja, potresi ...)			

10. Imate kakršnokoli pripombo, pohvalo ali nasvet za oddajo *Slovenska kronika*?

11. Prosim, označite podatek o vašem spolu.

- a) Ženski,
- b) moški.

12. Prosim, označite vašo starost.

- a) Do 14 let,
- b) od 15 do 29 let,
- c) od 30 do 49 let,
- d) od 50 do 64 let,
- e) nad 65 let.

13. Prosim, označite regijo, iz katere prihajate.

- a) Ljubljana in okolica,
- b) Podravje,
- c) Obala,
- d) Notranjska in Kras,
- e) Dolenjska in Bela krajina,
- f) Pomurje,
- g) Posavje,
- h) Zasavje,
- i) Savinjsko,
- j) Koroška,
- k) Gorenjska,
- l) Goriška,
- m) Posočje,
- n) Idrija in okolica.

14. Prosim, označite podatke o vaši končani izobrazbi.

- a) Osnovna šola,
- b) srednja šola,
- c) višja in visoka izobrazba.

